

Ο ΣΤΡΑΤΗΛΑΤΗΣ ΝΕΚΡΟΣ

Μυρίζουν οί δρόμοι λιβάνι ! Κτυποῦν λυπητερά
ἢ καυπάνες ! Ψαλμοδίες...λαμπάδες... 'Απ' ἄκρη σ'
ἄκρη ἀντιλαλοῦν τ' ἀναφυλλητά !

Ἡ Ἑλληνική Φυλὴ κηδεύει δεύτερο Κωνσταντῖνο.
Ὁ πρῶτος ἔπεσε στήν Πόρτα τοῦ Ἁγίου Ρωμανοῦ.
Στὴ Μικρασία ἔπεσε Αὐτός.

Μὲ πρόσχαρα λουλούδια τῆς Ἀττικῆς Σ' ἔρρανε
Μεγάλε Βασιλῆά σὸ διάβα Σου ἢ Ἐικονογραφη-
μένη.

Μὲ θλιμμένα λουλούδια τῆς Ἀττικῆς Σὲ ραίνει
Ἐμαρμαρωμένο καὶ σήμερα Μεγάλε Νεκρό !

Πρόβρανε τώρα στὴ γαλήνη τοῦ τάφου καὶ στὴν
Ἀθανασία Πονεμέγε Βασιλῆά, Βασιλῆά Γυνε—Βασι-
λῆά Πατέρα καὶ σὺ Βασίλισσα—Μάννα καὶ Σὺ Βα-
σίλισσα—Σύντροφος !

Ἡ Μνήμη Σας θὰ μείνη Σεπτὴ στὴν Ἑλληνική
Ψυχὴ καὶ ἡ παράδοσις τοῦ Ἐμαρμαρωμένου Σύμ-
βολο αἰώνιο.

Η ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΦΛΩΡΕΝΤΙΝΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

ΤΟΥ κ. ΔΗΜ. ΛΑΜΠΙΚΗ

Τὸ «αυτὸτερον ἀναμνησεολογικὸν ἄρθρον τοῦ ἐγκρίτου Ἀθηναίου λογο-ἔχου κ. Δημ. Λαμπικῆ τοῦ ὁποῖου ἐγώ εἰμι ἐπικαιρὸς διὰ τὴν «ἐικονογραφημένην» ἀποτελεῖ μίαν ἰδιαιτέραν ἐθνικὴν ἀναμνησεολογικὴν σελίδα ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τῆς γενεᾶς μας, ἢ ὅποια ἐμνημονεύσῃ μετὰ τὸν Κωνσταντῖνον καὶ ἐμνήσῃ διὰ μίαν καλλιτέραν αἰτίαν.

... Καὶ τώρα πᾶς ὁ ὀρθόδοξος ναὸς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἐστὶ Φλωρεντία θὰ μὲν γιὰ τὴν Ἑλληνικὴν ψυχὴν ὡς ἀνάμνησις ἐνὸς ἐθνικοῦ Μνημείου. Κάτι δικό μας, πού βρίσκεται ἐστὶν Ἑλληνεῖα.

Τὰ χρόνια θὰ περνοῦν, ἢ γενεὴς θὰ διαδέχονται ἢ μία τὴν ἄλλην, μὰ ἡ ψυχὴ θὰ μὲν ὡς πατριωτικὴ κληρονομία, ὡς ἱερὰ παράδοσις... «Στὴν ἐκκλησιαστικὴν ἐκείνην ἔμεινε 13 χρόνια...»

Καὶ μέσα στὰ 13 αὐτὰ χρόνια ἔμεινε κοντὰ στὸν Ἑλληνισμὸν ἢ εὐλαδικὴν σκέψιν τῶν συμπατριωτῶν, πού ἄλλοτε ἐξήσαν μαζί του τῆς δοξαζόμενης ἡμέρας τῶν ἐθνικῶν θριάμβων καὶ εἶχαν πάντα μέσα ἐστὶν καρδιά τους τὸν πόνο τῶν ἰδίων καὶ ἑλλὰδα ἀνομιάν, θανάτι, ἐθελουσίαν. Καὶ ἡ σκέψιν αὐτὴ ὡς ἄλλοτε πού προσκυνητὰς ἐκεῖνη τὴν ξενιτεῖα, πού τὴν θεωροῦσαν ἕνα κομμάτι πατρίδος, ἀφοῦ κάτι δικό τους κρατοῦσε κοντὰ τῆς.

Ὅλοι ἐστὶν ἀρχὴ, περισσότερο κατόπι, ἐπὶ γίνανται τακτικά οἱ Ἑλληνες ταξιδιώται καὶ κατέβησαν ὀλίγα ἀνθὴ τῆς Ἀσιατικῆς γῆς, ἀνεπερπαν μίαν εὐχὴ γερμάτη πόνο καὶ κατάνοξι.

Στὸν ναὸν ἐκεῖνον—ἐκεῖ, πέρα ἀπ' τὸν Ἄρνον, κατὰ τὴν ἡρμη, γραφικὴν καὶ ἀριστοκρατικὴν βίαν Λεὼν Νεάτσιμο, ἐκοιμήτο τὸν ἄνθρωπο τοῦ ἀδικημένου δικαίου ὁ θεολογικὸς βασιλεὺς, θεολογικὸς ἐστὶν κρῖτην του τοῦ προσκύνημα τῶν παραστικῶν Ἑλλήνων, μέσα ἐστὶν ψυχὴ τῶν ὁποῖων ἐζῶσε πάντα, καθ' ὅλο τὸ διάστημα τῆς μεταθανάτου ἐξορίας του ἀπὸ τὴν πατρίδα, ὅπως ζῆ καὶ στοῦ δυστυχισμένου τὴν καρδιά ἢ ἐλπίσι!

Τὴν Ἑλληνικὴν σημαία μὲ τὸ Στέμμα, πού τὸν ἐκάλυπτε ἐστὶν πρόσκαιρον αὐτὴν θέσιν του, πάντα τὴν περιβάλλαν ἱερὰ ἀμφοτέρωθεν τῶν πιστῶν καὶ ἀφρονῶν ἀνθὴ τῆς Ἑλληνικῆς γῆς, πού ἐκείνησαν χειρὸς εὐλαστῆς, ὡς φέρον τιμῆς καὶ παντοτεινὸν ἐνθὺμὸν των, ὡς ὑπόσχεσαν, ὅτι κάποτε, κάποιος Ἑλληνας προσκυνητὰς δὲν θὰ ἐγύριζαν μόνον ἐστὶν πατρίδα...

Ἐνὰ μεγάλο βιβλίον, πού εἶχε ἀνοιχθῆ ἐκεῖ, ἐδιδάσκε ὁ κάθε νέος ἐπισκέπτης του τὰ ὄνόματα ἄλλων συμπατριωτῶν πού προσηγήθησαν καὶ προσέβητε καὶ αὐτὸς τὸ δικό του καὶ ἐστὶ τὸ βιβλίον αὐτὸ ἐγίνε ἕνα γραπτὸν μνημεῖον, ἀφιερωμένον ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα πρὸς ἕνα ἀπὸ τὰ ἀγαπητότερα παιδιὰ τῆς.

Τὴν πρώτη ὁμαδικὴ—ἀνεπίσημη, μὰ ὄχι γι' αὐτὸ καὶ λιγώτερο συγκινητικὴ—ἐπίσκεψιν ἐκεῖ ἐκάμαμε ἕνας ὄμιλος Ἀθηναίων, πού εἶχαμε ὀργανώσει μίαν ἐκδρομὴ ἐστὶν βόρειον Ἰταλίαν πρὸ ἐννεα ἐτῶν: Ὁ Κ. Καλοδοῦκας, ὁ Γεώργ. Κορινθῆς, ὁ Σ. Χιλιανῆς, ὁ στρατηγὸς Καθερινῆς, ὁ Κ. Καλυβίτης, ὁ Ν. Κωνσταντῆς, ὁ Φ. Γιουρῆς, ὁ Σερ. Τριαντάκης, ὁ Ι. Φλωρῆς, ὁ Κ. Κιτσίλης, ὁ Χρ. Πράτσινας, ὁ Κ. Κιτσίλης, ὁ Γ. Διακονοπούλου, ὁ Ἀγγελ. Μεταξῆς (ὁ ἐργαστασιάρχης τοῦ Πειραιῶς) ὁ Δημ. Ζῶτος, ὁ Μιχ. Σαλίβερος, ὁ Τηλ. Ἀποστολόπουλος, ὁ Ι. Σαλίβερος καὶ ἄλλοι καὶ πολλὰς κοριεὶς καὶ θεσποινίδες, ἀντιπρόσωποι ἀπὸ τῆς καλλιτέρας κοινωνικῆς τάξεως.

Στὸ βιβλίον τῶν προσκυνητῶν προσετέθησαν καὶ νέα ὄνόματα. Δὲν ἦσαν μόνον ὄνόματα παλαιῶν ἀφωσιωμένων ἐστὶν μνήμη τοῦ μεγάλου νεκροῦ, ἢ ὡς ὄνόματα καὶ συμπατριωτῶν, πού πρὶν εἶχαν συμμεροσθῆ τῆς σκέψης ἐκεῖνων πού

τοῦ εἶδαν τὴν ἐξορία—Ἡ πρώτη δικαιοσύνη τοῦ ἀδικημένου νεκροῦ.—Τότε ἐπὶ ἔγραψε καὶ τῆς πρώτης φωτογραφίας τοῦ Βασιλικῶν Μουσουλίου—ἀφιερωμένον ἐστὶν Ἀθηναίων φιλότεχνον κ. Κοσμῶν Καλυβίτην—τῆς ὁποῖας ἐθροιστεῖται ἐστὶν Ἀθηναϊκῆς ἐφημερίδας, μὲ τῆς σχετικῆς περιγραφῆς πού ἀπετέλεσαν τὸ πρῶτον ἐδῶ ἀνεπίσημον μνημεῖον καὶ μετέδωκαν τὴν συγκίνησιν καὶ εἰς ἄλλους μόνον μὲ τὴν σκέψιν εἶχαν προσκυνῆσαι τὸ Φλωρεντινὸν ἱερόν.

ΕΝ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ. - Ὁ Ὁρθόδοξος (Ρωσικὸς) ναὸς τοῦ Ἁγ. Γεωργίου ἐστὶ τὴν κρύπτην τοῦ ὁποῖου ἐφυλάσσοντο τὰ σημεῖα τῶν Βασιλέων. (Φωτογραφία τοῦ κ. Κ. Καλυβίτη)

Οἱ Ἑλληνες προσκυνητὰς τοῦ βασιλικῶν ἐκεῖνον ἱερόν ἢ ἀνεπίσημον τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ, πού ἐπὶ γίναν ἐστὶν ἀνομιάν νὰ λένε: Νὰ λένε μὲ τὴν προσευχὴ τους ἐστὶν ξενιτεῖαν, ὅτι γρήγορα θὰ αἰθρήσῃ ὁ ἐθνικὸς ὄριζων καὶ ὁ γυρισμός ἐστὶν πατρίδα θὰ ἐγίνονται μὲ ἄλλας τὰς τιμὰς πού ὄφειλε ἐστὶν μνήμη του ἢ Ἑλληνικὴ ψυχὴ. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς φιλόξενης γῆ τῆς Τοσκάνης ἐκοιμίζοντο ἐστὶν φέρετρο τοῦ ξενιτεμένου νεκροῦ ὅσοι καὶ μωρῶνα ἀνδρῶν, πού ἐμῶν τὸ ἀρμὰ τους μὲ τὸ θανάτου τοῦ λειψάνου. Τὰ ἐπὶ γίναν πάντα μὲ συγκινητικὴ εὐλαστῆ μίαν ἐξαιρετικὴν ψυχὴ πού ἐζῶσε μὲ τὸν πόνο καὶ τὸ παράπονον ἐκεῖνον: Ἡ βασίλισσα Σοφία, ἢ ὅποια εἶχαν ἐγκατασταθῆ κοντὰ ἐστὶν νεκρὸ σὺζυγὸ τῆς. Ἐμεινε ἐστὶν Βίλλα Σπαλέτι, ἕνα κομμάτι παλατιῶν ἐστὶν Τζαρντίνου Μπόμπολι, κοντὰ ἐστὶν μίαν ἀπόμυρον ὄχι τὸ Ἄρνον. Στὴν βίλλα αὐτὴ ἐδεχόταν κάποτε ἢ πορευμένη Βασίλισσα καὶ μερικὸς περσικὸς ἀπὸ τῆς Φλωρεντίας Ἑλληναὶ καὶ ἄλλοι μὲ καλοσύνην καὶ ἀγάπην τὰ λόγια τοῦ σεβασμοῦ, τῶν ἀλλοτρίων καὶ τῆς παρηγορίας των. Στὴν κρύπτη τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐπὶ γίναν τακτικά—ἦσαν ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς τῆς τότε—σχεδὸν καθεὶν ἡμέρα, γιὰ τὸ συνηθισμένον μνημόσυνον, ὡς πού κάποτε διεκοιμίζον ἐκεῖ νεκρὰ καὶ ἢ ἰδια πλῆθὺ ἐστὶν ἡρωϊκῶν σὺζυγῶν τῆς καὶ τὴν θεοπρόδωξη Μητέρα Του. Καὶ ἔμειναν τὰ τρία ὀνόματα λείψανα ἐστὶν φιλόξενη ξενιτεῖα, ὡς πού αἰθρήσαν ὁ ὄριζων καὶ οἱ τελευταῖοι προσηγῆς Ἑλληνες ἐπισκέπται ἐκεῖ τὰ ἔφεραν διὰ νὰ ἀποτεθοῦν ἐστὶν Ἀσιατικὴν γῆν ἢ μέρη τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος πολὺ ἐπόνοσε γι' αὐτὰ.

Καὶ ὁ ὀρθόδοξος ναὸς τῆς Φλωρεντίας, πού εἶχε αὐτὰ τὰ χρόνια διαφυλάσσει τὰ ἱερὰ σημεῖα τῆς Ἑθνικῆς μας ἐνότητος θὰ διαφυλάττεται καὶ αὐτὸς ἐστὶν ἀνάμνησιν τῶν Ἑλλήνων ὡς ἕνα ἐθνικὸν μνημεῖον... ΔΗΜ. ΛΑΜΠΙΚΗΣ

ΤΑ ΤΡΙΑ ΦΕΡΕΤΡΑ. - Εἰς τὴν κρύπτην τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας

Ἡ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΕΚΗΔΕΥΣΕ ΜΕΣΩ ΚΟΠΕΤΩΝ ΚΑΙ ΘΡΗΜΩΝ ΤΟΝ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΝ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Μέσα σὲ μίαν μαρτυροκαπνισμένη ἀτμόσφαιρα καὶ σ' ἕναν κλύδωνα κομματικῶν συρράξεων ἐγεννήθη τὴν 21 Ἰουλίου τοῦ 1868 ὁ Διάδοχος τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους.

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΙ Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΟΛΓΑ ΜΕ ΤΟΝ ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΗΤΟΝ ΒΡΕΦΟΣ

Κατὰ τὰ μέσα τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1867 ὁ νεαρὸς Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων Γεώργιος Α' ἀνεχώρησε γιὰ τὸ ἔξωτερικόν, ἀφοῦ διὰ Β. Αἰατάγματος ἐνεπιστάθη τὴν ἀντιβασιλείαν εἰς τὸ θεῖο του πρίγκηπα Ἰωάννη.

Ὅλος ὁ κόσμος εἶδεν, ὅτι σκοπὸς τοῦ ταξιδίου ἦτον νὰ συνηγορηθῇ ὁ Βασιλεὺς πρὸς τὸν Ἀνακτοβουλῶν τῆς Εὐρώπης γιὰ τὴν ἐνωσὶ τῆς Κρήτης.

Δὲν εἶχε ἀκόμη τελειώσει ἡ μεγάλη ἐπανάστασις τῆς μεγαλονήσου, πού τὴν εἶχαν πνίξῃ ἐπὶ τὸ αἷμα τὰ τουρκικὰ στρατεύματα. Ἐδῶ χιλιάδες πρόσφυγες, γυναῖκες, παιδιά καὶ ἀμαχοὶ πληθυσμὸς, πού ἤθελαν νὰ γυρίσουν ἐπὶ τὰς οἰκίας τους.

Ὅταν ἕνα τηλεγράφημα ἀπὸ τὴν Πετροῦπολιν ἀγγέλλει, ὅτι ἐστὶν 4 Μαΐου ἐγίναν ἐπὶ ἀρραβῶνας τοῦ Βασιλέως μὲ τὴν Μεγάλην Δουκίσα Ὀλγα κόρη τοῦ Μεγάλου Δουκῆ Κωνσταντίνου Νικολάεβιτς, γιοῦ τοῦ Τσαροῦ Νικολάου Β', ἀδελφοῦ δὲ τοῦ Ἀυτοκράτορος Πασῶν τῶν Ρωσικῶν Ἀλεξάνδρου, καὶ ἄλλο κατόπι τηλεγράφημα ὅτι ἐστὶν 15 Ὀκτωβρίου ἐπὶ Παλάτι τῶν Τζάρων ἐγίναν καὶ οἱ γάμοι μὲ ἀψιν

ταστὴ μεγαλοπρέπεια. Αὐτὸ τὸ γεγονός ἐχαροποίησε ὅλο τὸ Ἑθνος. Ἐβλεπε ὁ Ἑλληνικὸς λαός, ὅτι ἐπείτ' ἀπὸ τῶσδε αἰῶνας ἀνεμώθησαν παληοὶ ὄσοι μεταξὺ τῆς Ἑλληνικῆς καὶ τῆς Ρωσικῆς δυναστείας. Τὸ 961, πού ἡ Ἑλληνικὴ Ἀβλὴ τοῦ Βυζαντίου ἦτον παντοῦ νερῶν καὶ ὄλεος ἢ ἄλλες ἀλλῆς ἐπρόσπαθον νὰ συγγενέψουν μαζί τῆς, ἢ δεύτερη κόρη τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀυτοκράτορος τῆς Κωνσταντίνου ὁ πῶς ὡς Ρωμανοῦ Β' Ἄννα ἐπὶ ἄνδρα τὸν ἡγεμόνα τῆς Μοσχολίας—ἔτσι ἐλέγετο ἢ Ρωσσία τότε—Βλαδὶμυρο

Τὸ 1467 πάλι ἡ κόρη τοῦ Θεωμῆ Παλαιολόγου ἐπὶ ἄνδρα τὸν Μέγαν Δούκα τῆς Μοσχολίας Βασίλειετις. Εἶχε πῶσι πειρὰ ἢ Πόλι καὶ ἀπὸ τότε ἡ Ρωσσία ἐπὶ ἄνδρα ὡς ἐμῆλιθ τῆς τὸν «Δικέφαλον Χάγαν»

—«Λετὸ»—πού ἦτον τὸ προαίτιον ἐμβλημα τῶν Ἀυτοκρατορῶν τοῦ Βυζαντίου. Ἀπὸ τότε ἡ Ρωσσία ἐγίνε προστατὴς τῆς Χριστιανισμοῦ καὶ ὡς θεματοφύλαξ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἰερᾶς Παρακαταθήκης τῆς Ἑλληνικῆς Φυλῆς. Μέσα λοιπὸν οἱ ἐκείνη τὴν καταχρῆσιν ὁ λαός, μὲ τὴν διαίσθησιν, ὅτι ὁ δεσμὸς αὐτὸς θὰ ἐβγαῖνε ἐπὶ καλὸ γιὰ τὰ ἐθνικὰ ζήτηματα, ξεθάραξε καὶ ἐπανηγήρυσεν γιὰ τοὺς γάμους.

Μονάχι τὰ κόμματα—τὰ αἰώνια—ἰστοραδομοτοσύναςαν. Ἀκούε ἐκεῖ! Νὰ μὴν μᾶς ζητήσουν τὴ γνώμη μας!

Κι' ὁ Τρικοῦπης ἀκόμη τὸ ἐχαρκτηρίσει αὐτὸ ὡς παρατυπία καὶ ὡς Ἰπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν ἐπρότεινε ἐπὶ Ἰπουργικὸν Συμβούλιον τὴν παραίτησιν τῆς Κυβερνήσεως. Μὰ ὁ Πρωθυπουργὸς Ἀλέξανδρος Κομμουνδοῦρος, ὁ φλογερὸς ἐκεῖνος καὶ διορατικώτατος πατριώτης, μὲ τὴν μετριότητά του καὶ μὲ τὴν συναισθησιν, ἐτίθησαν κρῖσιμες ἢ περιστασιεὶς γιὰ ὅλο τὸ ἔθνος, τὴν ἀπεσῶθησε.

Ἐπείτ' ἀπὸ λίγους μῆνας ὁ Γεώργιος καὶ ἡ Ὀλγα ἐφθάναν ἐπὶ Πειραιᾶ, μέσα σὲ μίαν βαρύνουσα συγκίνησιν τοῦ λαοῦ, πού εἶχε ἀρκετὰ ἐκνευρισθῆ μὲ τὸ Κρητικὸ ζήτημα. Ὁ πρῶτος τῆς Τουρκίας Φωτιάδης Μπέης ἐβομβάρδισε καθεὶν τὸν Ἑλληνικὴν Κυβερνήτη μὲ δικαιοσύνη καὶ φοβῆρας περὶ ἀμέσου κηρύξεως τοῦ πολέμου.

Καὶ φαγωμῶνα κομματικὴ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος. Ἡ Εὐρώπη εἶχε συσταθῆ. Πρὸ πάντων ἡ Ἀγγλία. Ἐπιστῆ λοιπὸν ὁ Κομμουνδοῦρος ἦτον φιλοπόλεμος, ἤθελε τὴν ἀπομάκρυσιν τοῦ ἀπὸ τὴν ἐξουσία. Καὶ ὁ Γεώργιος ἐπῆκε τὸ Ἰπουργικὸν Κομμουνδοῦρον, ἀνέθεσε δὲ τὴν κυβέρνησιν ἐπὶ τὸν πρόεδρον τοῦ Ἀρείου Πάγου Α. Μωραΐτην καὶ μετὰ ἕνα μῆνα ἐπὶ Τζουμπῆ, τὸν Δημητράκη Βουλιγάρη.

Ὅταν, ἐστὶν 21 Ἰουλίου τοῦ 1868 ἡ Σπητὴ Βασίλισσα Ὀλγα ἐξά-

ρισεν ἐπὶ τὸ ἔθνος διάδοχος. Κάθε καρδιά Ἑλληνικὴ ἐκείνησε τότε. Τὰ Στεῖλαια εἶδεν τῆς Ἑλληνικῆς Φυλῆς ἐπρόφηταιν ἐπὶ καὶ αἰῶνες δόξα κληροῦσε τὴν γέννησιν τοῦ Πορφυρογενήτου.

Ἐπὶ λίγους μῆνας συγκεντρώθησαν κατὰ πρόσκλησιν τοῦ Ἀδελφικοῦ ἐπὶ τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ «Παλατιῶν» οἱ Ἰπουργοί, οἱ ἀνώτατοι βεβημοῦχοι τοῦ Κράτους, οἱ βουλευταῖοι ἠρώτες—ἀγωνισταὶ τοῦ 1821, ὁ δὲ πρωθυπουργὸς Βουλγαρῆς μαζί μὲ τὸν Κων. Κανάρη τοὺς παρουσίασαν ἐπὶ πορφυρογέννητον βρέφος.

Ὅλοι ἐδάκρυσαν καὶ μὲ ἀναφυλλήτῃ ἐξητακράαζαν. Ὁ γέρον—ναύαρχος μάλιστα δὲν κρατήθηκε. Τὸν ἔφεραν τὰ κλάματα καὶ σηκώοντα: τὰ χέρια πρὸς τὸν οὐρανὸν ἐφάνετα!

—Νὺν ἀπολύεις τὸν θεὸν σου Δεσποτα!

Ἡ Ἑλληνικὴ ψυχὴ εἶχε μίαν παράδοσι: «Πάλαι μὲ χρόνια μὲ κηροῦσε πάλαι δικὰ μας θάνατον». «Κωνσταντῖνος θὰ τὰ πάρη» Πρὶν ἀκόμη λοιπὸν βαπτισθῆ ἐπισήμως, ὁ λαός ἔγινε νονὸς τοῦ διαδόχου καὶ τοῦ δούκα Κωνσταντίνου.

Καὶ ἐπὶ ὅλο ἐγίνε ἡ ἐκκλησιαστικὴ τελετὴ τῆς βαπτίσεως παρουσία δὲ τῶν ἐπισήμων ἐπὶ τὴν Μητροπόλιν, μεγαλειώδης καὶ ὑπερλαμπρῆς, ὅλη ἡ ἄθνη εἶχε πολιορκήσει τὴν ἐκκλησίαν.

Ἀπὸ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὅλοι οἱ Ἑλληνες παρακολουθοῦσαν τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ διαδόχου καὶ ἀνυπόμονα μετροῦσαν τὰ χρόνια του. Μόνον τὸ ἐμφθὸν βασιλοπούλον μέσα ἐπὶ χρυσὰ μινύματα τοῦ δὲν μετροῦσε νὰ καταλάβῃ, γιὰ μὲ τὴν συγκίνησιν Γονεὶς καὶ Λαὸς τὸ ἐβλεπαν νὰ μεγαλώνῃ.

Ἐθῶς τὴν ἄλλη μέρα, πού γεννήθηκε, διὰ Β. Αἰατάγματος τοῦ ἀπενηντή ὁ τίτλος τοῦ Δουκῆ τῆς Σπάρτης. Τὸ Διάταγμα ἐκεῖνον προσεομιόθη ἐπὶ τὴν Βουλὴν πρὸς ἐπικύρωσιν. Ἐβῆσαν πάλι ἀφορμὴ οἱ γυναικῆδες καὶ ἔκαναν νεύρον. Ἀλλὰ τὸ Διάταγμα ἐπεκοιμήθη καὶ ὁ διάδοχος ἐταξίτευσε ἀργότερα ἐπὶ τὸν τίτλον τοῦ Δουκῆ τῆς Σπάρτης.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἄρχισεν καὶ ἡ ἐκπαίδευσίς του. Παρθενὸς τοῦ ὁ Ἀντιπρῶτος. Καθηγητὰς τοῦ ὁ Σακελλαρόπουλος, καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου, τῶν Ἑλληνικῶν, ὁ Προκόπιος Οἰκονομίδης, κατόπι Μητροπολίτης Ἀθηνῶν, τῶν Ἰερῶν...

Ἦτον ἀκόμη ἐπὶ τὰ τελευταῖα παιδικὰ του χρόνια, πού κάποιος πρῶτ, γιὰ ν' ἀσταθευθῆ, ἐστελε μὲ ἕνα ἄνδρα θρασύτητα ἐπὶ τὴν ἀδελφὴν του, τὴν πολυκλάστη βασιλοπούλα μὲ Ἀλεξάνδρα ἕνα σημεῖον γαλλιστὴ μὲ

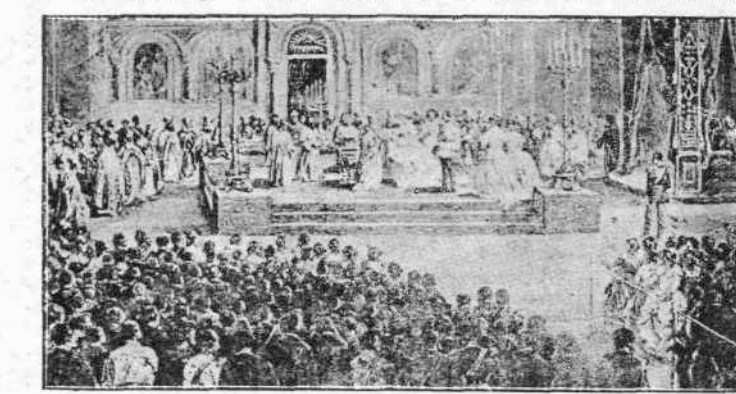
τὴν ὑπογραφή: Δουκῆ τῆς Σπάρτης. Ἡ βασιλοπούλα πάλι ἀπὸ τὸ θεμῆτιόν της τὸ ἀπῆνευσε μὲ τὴν ὑπογραφή: Δουκίσα τοῦ ἐκᾶτι τίς.

Ἐβῆσαν ἀφορμὴ πάλι τότε οἱ αἰώνιοι γυναικῆδες. Ἀκούε ἐκεῖ! Οἱ βασιλοπούλας ἀποτιτλοφοροῦνται Δουκῆς τῆς Σπάρτης καὶ

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ - Ο ΑΙΑΔΟΧΟΣ - Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΟΛΓΑ (Ἐκ φωτογραφιῶν πολὺ παλαιῶν)

τὴν ὑπογραφή: Δουκῆ τῆς Σπάρτης. Ἡ βασιλοπούλα πάλι ἀπὸ τὸ θεμῆτιόν της τὸ ἀπῆνευσε μὲ τὴν ὑπογραφή: Δουκίσα τοῦ ἐκᾶτι τίς. Ἐβῆσαν ἀφορμὴ πάλι τότε οἱ αἰώνιοι γυναικῆδες. Ἀκούε ἐκεῖ! Οἱ βασιλοπούλας ἀποτιτλοφοροῦνται Δουκῆς τῆς Σπάρτης καὶ

Ἡ ΜΕΓΑΛΕΙΩΔΗΣ ΤΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΒΑΠΤΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΙΑΔΟΧΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΗΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΝΑΟΝ

Δουκῆς «Ντὲ Καλικῆς»! Τὸ Σπάρτη τὸ ἔκαναν Σπάρτη καὶ ἐκᾶτι τίς... Καλὴ!

Κατετάχθη κατόπιν στη Σχολή των Εθελπίων και είχε έπαιση των σπουδών τον ταγματάρχη τότε Κ. Σακουντζήκη. Λίγο πριν ενηλικιωθή ο Διαδόχος, τις πρώτες μέρες του Ιουλίου 1886 έβριμα στο Τατόι εξέτασες. Παρίστατο ο Βασιλεύς Γεώργιος, ο πρωτόψωρος Χαρ. Τρικούπης, ο Υπουργός της Παιδείας, ο Μητροπολίτης και ο πάτερ του Βασιλέως, ο Συνταγματάρχης Πάνος Κολοκοτρώνης, ο Κων. Μάνος, συνταγματάρχης του πυροβολικού, διοικητής της Σχολής των Εθελπίων, οι καθηγηταί του Παπαρηγόπουλος, Λάκων, Τ. Αργυρόπουλος, Μπρισώ, ο Αρχιμανδρίτης Προνοπίος Οικονομίδης, ο ταγματάρχης Σακουντζήκης και ο εισηγητής της Αγωγής των Βασιλοπαίδων Λύντες.

Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΟΛΓΑ. - Ως Μεγάλη Δούκισσα της Ρωσίας.

λογία, την Αρχαία Ελληνική, τη Μεσαιωνική και Βυζαντινή Ιστορία, τα Ίερά, στη Χριστ. Ηθική, Αρχαιολογία, Μαθηματικά, Φυσική, Χημεία, Πολιτική Τέχνη, στρατ. άσκήσεις, Γαλλικά, Γερμανικά, και Αγγλικά.

Γεύμα κατόπιν. Ο Γεώργιος έκαμε πρόποι υπέρ του Διαδόχου και ηχαρίστησε τους καθηγητάς του. Πρόποι έκαμε και ο Τρικούπης.

Στης 21 Ιουλίου του ίδιου έτους ενηλικιώθη ο Διαδόχος με το 19ον έτος, τότε δε κατετάχθη στο 1ον πεζικόν Σύνταγμα του Γ. Μαυρομυλάη με το βαθμό του Ανθυπολοχαγού. Τόν έβλεπαν οι Αθηναίοι κάθε πρωί, που πήγαινε «στη στρατώνα», σαν τον τελευταίο ανθυπολοχαγό.

Για την ενηλικίωσή Του έγιναν την 1 Δεκεμβρίου 1886 μεγάλες έορτες. Μέρες έπανηγύριζαν οι Αθηναίοι για το γεγονός εκείνο. Τελετή στη Μητρόπολη, Βασιλεύς και Βασίλισσα, Υπουργικό Συμβούλιο, Αντιπρόσωποι απ' όλα τα μέρη της Ελλάδος, και του έξι Έλληνομου, Αντιπροσωπείας του Στρατού και του Κλήρου, οι Αγωνισταί με της φρουσανέλλες και τ' άρματα τους, Οπλαρχηγοί της Κρήτης κλπ.

Μπρός σ' όλους αυτούς ο Κωνσταντίνος έβαλε φαρραλέα το γέρι του στο Εθαγγέλιο, κρατώντας της πυξιάς της σημαίας του 1ου πεζικού συντάγματος και έδωκε το στρατιωτικό όρκο, που το έδιδάχε ο Μητροπολίτης Προκόπιος Οικονομίδης.

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ. - Κατά την εποχή των γάμων του.

Όταν έπήγαιναν στη Μητρόπολη, η βασιλική πομπή ήταν μεγαλειώδης. Ο Βασιλεύς Γεώργιος με μεγάλη στολή Στρατηγού έφιππος, και άριστερα του ο Διαδόχος με μεγάλη στολή ανθυπολοχαγού, έφιππος κι' εκείνος, μέσα δε σε βασιλικά άρματα ή αλημιόνητη Όλγα με τη γλυκύτατη βασιλοπούλα Αλεξάνδρα και τα άλλα βασιλόπουλα, ύπασπιστάς κλπ. Αλλά τό περισσότερο μπροτό έδωκε ο ένθουσιασμός του λαού μέχρι φρενιτιδός.

Το άρματί της Βασίλισσας, που πρώτη φορά τό έβλεπαν οι Αθηναίοι, πολυτελέστατο, χρυσοδεδεμένο, είχε κι' αυτό την ιστορία του: Όταν στο Παρίσι κατά τό 1878 ένόμισαν οι Γάλλοι βασιλόφρονες, ότι μπορούσαν ν' ανατρέψουν τη Δημοκρατία, παρήγγειλαν ένα χρυσοσταυκίον όχημα μεγάλης άξιας, για να μη στη Γαλλική Μητρόπολη ο Βασιλεύς των Γάλλων. Η έλπίδες τους όμως δεν έπραγματοποιήθη-

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ. - Με στολήν Δαυού Δοκίμου, όταν άνηγορευθή Βασιλεύς των Έλλήνων.

Στην τελετή της Μητροπόλεως γύρω από τους νεονύμφους και τη Βασιλική οικογένεια έστειλαν Αυτοκράτορες, Αυτοκράτειρες, Βασιλείς, Βασίλισσες, Πρίγκηπες, Πρίγκηπισσες, Μεγ. Δούκες, ο Κάιζερ Βίλελμ Β', ο Τσαρβίτης, διάδοχος του Ρωσικού θρόνου, που σε λίγο έγινε Αυτοκράτωρ Πασών των Ρωσιών, ο Πρίγκηψ της Οθαλλίας Έδουάρδος, κατόπιν Βασιλεύς της Αγγλίας, ο γάμο Χριστιανός πατέρας του Βασιλέως Γεωργίου, ή χήρα Αυτοκράτειρα της Γερμανίας Αγούστα κλπ.

Μαθηταί της Σχολής των Δοκίμων έκρατούσαν την οδρά της Υψηλής Νύφης και των άλλων έστεμμένων και Πρίγκηπισσών, ο δε Πρίγκηψ Άνδρέας και ο Πρίγκηψ Χριστόφορος, μικρά παιδιά τότε, καθισμένα κατάχαμα στο ταπάτο, έπαίξαν με τα σπηρούνια του αδελφού τους. Φωταγώγητες, γαύματα, κλπ. Και πυροτεχνήματα τό δράδυ στο Πολύγωνο. Η Πρίγκηπισσα-Νύφη τό ίδιο έτος

και τό άρματί εκείνο, με τη χρυσή και βαρύτιμη έπίστρωσή του, τά άργυρά κρίνα και τό Βασιλικό θυρεό έμεινε στο έργοστάσιο, που τό είχε κατασκευάσει, Άχρηστο. Σ' ένα λοιπόν ταξίδι του ο Γεώργιος τό άγόρασε 20 χιλ. φρ και τό έκαναν τή σχετική μεταρρύθμιση.

Στην τελετή εκείνη ή Α. Β.Υ. ο πρίγκηψ Νικόλαος—άντιστράτηγος τότε—αδελφός του Διαδόχου, παρίστατο με τη στολή δεκανέστης Σχολής των Εθελπίων. Μα τί έγινε, όταν έτέλειωσε ή άρκωμοσία! Άπερίγραπτο! Σάν τρελλός έκινήθημε ο λαός κι' έτρεχε πίσω από τη βασιλική πομπή!

Ο Γεώργιος όγχησε στη μαρμαρένια βεράντα του παλατιού και με θαύτατη συγκίνηση εύχαρίστησε τον λαό. Έπειτα περισσότερο άνομη συγκινημένος μίλησε ο Διαδόχος: —Μετά συγκινήσεως, είπε, παρατήρησα τά δείγματα της συμπαθείας, την όποιαν τρέφετε προς έμά και σας εύχαριστώ όλους δια τόν ένγκάρδιον τρόπον, με τόν όποτον συνεορτάζετε την ε' έμέ σπουδαίαν αυτήν ήμέραν. Γνωρίζετε πάντως, ότι με τό Έλληνικόν Έθνος ή καρδιά μου είναι στενωδουδεμένη. Καί φωταγώγητος τή νύκτα Στο άίτωμα τό Πανεπιστημίου και, στη σάγγη της Καπνικαρέας είχαν τοποθετηθή προβολείς και κάτω φορητές ντυμαδι, από τόν Ναύσταθμό. Τότε ή Αθήνα δεν είχε ηλεκτροφωτισθή ακόμη. Η φωταφία λοιπόν συμπληρώθηκε με κανδηρίκια μπλέ και άσπρα.

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ. - Κατά την εικοσιπενταετηρίδα του.

Στο παλάτι δε γεύματα και χοροί και άλλος χορός στο μάγαρο Στεφ. Δραγούμη. Υπουργοί των Έξωτερικών. Και άλλο μεγάλο γεύμα στο παλάτι, εις τό όποιον είχαν κληθή όλοι οι δήμαρχοι του Κράτους, κάπου 332, ο Γεώργιος δε τότε τους έπαρσημοφόρησε με τόν Άργυρόν Σταυρόν του Σωτήρος.

Έτσι ή Ήπειρωτική αντίπροσωπεία προσέφερε στο Διαδόχο για την ενηλικίωσή Του ένα σπαθί άσημένιο της άρματωτικής εποχής με χαραγμένο τό έτος. 1784.

—Αποδόχομαι έγκαρδίως, είπε ο Κωνσταντίνος, με θαυταί συγκίνηση, τό πολύτιμον όθρον της βούλης Ήπειρου. Τά σύμβολα άρκουσι προς άναμνησιν.

Έπειτα από 27 χρόνια ο Κωνσταντίνος, εξεπόρθησε και ήλειοθέτησε την Ήπειρο.

Στο άναμεταξύ έπήγε στη Γερμανία και παρακολούθησε στο Πανεπιστήμιο Λειψίας και Αϊτελμπεργκ Πολιτικές Έπιστήμες, ύπηρετησε δε και στο 2 σύνταγμα της αυτοκρατορικής φρουράς.

Έπειτ' από δύο χρόνια ξαναπήγε στη Γερμανία και έννοτηθέθηκε την πριγκίπισσα της Ρωσσίας Σοφία. Ούλερίχη, Δωροθέα, κόρη του Αυτοκράτορος Φραιδερίκου Γ'.

Άλλες γιορτές πάλι έδω στην Αθήνα. Έγιαν οι γάμοι την 15ην Οκτωβρίου του 1889. Τί ήτον εκείνοι! Η Αθήνα δεν είχε ξαναϊδθή τέτοια θεάματα!

Ο ΔΙΑΔΟΧΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ. - Κατά την εποχή των γάμων του.

έβλεθη τό όρθόδοξο σύγμα. Άπό τόν γάμο εκείνο έγεννήθησαν την 7|20 Ιουλίου 1890 ο έπίδοξος.—ή Α. Β. Μ ο Βασιλεύς Γεώργιος σήμερα — την 7|20 Ιουλίου 1893 ο Πρίγκηψ Άλέξανδρος, την 20 Άπριλιού|3 Μαΐου του 1896 ή Πριγκίπισσα Έλένη, την 1 Δεκεμβρίου 1901 ο Πρίγκηψ Παύλος, την 31 Ιανουαρίου 1904 ή πριγκίπισσα Είρήνη και την 21 Άπριλιού του 1913 ή Πριγκίπισσα Αικατερίνη, ή άναδεκτή του Στρατού και του Στόλου.

Ο ΔΙΑΔΟΧΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ. - Όταν κατεβή ανθυπολοχαγός.

μας — επάκειτο χρονοκρία τότε και έλεγχος στα οικονομικά μας — πείθει τον Σουλτάνο να κηρύξη πόλεμο ένάντιον της Ελλάδος.

Ο Αηλιγιάννης άνακαλεί από την Κρήτη στρατό και στόλο και αναθάτε τη γενική άρχηγία του Στρατού της Θεσσαλίας στο Διαδόχο.

Πρέπει τώρα, που έλειφαν όλοι οι ύπεύθυνοι να λεχθή ή αλήθεια: Ποιού στρατού την άρχηγία ή κυβέρνησης του ανέθεσε; Ένός μουλιουκιδό από καμμά έξηναριά χιλιάδες άνδρες, άγύμναστους, άνεφοδίστους, με έρπετα τάγματα, με άπαλλαγέντας, με... με... με.

Ο καυμένος ο Διαδόχος! Τέξερε τά χάλια εκείνα. Και έφυγε κρυφά για τό μέτωπο από την πίσω πόρτα του Παλατιού. Άντιμετώπισε δε στρατό έχθρικό, άριστα συντεταγμένο και έμπειροπόλεμο, από 200 χιλιάδες άνδρες.

Αποτέλεσμα: Δέν μπόρεσε να σταθή ο στρατός μας. Έγκατέλειψε νύκτα τη Λάρισα, έξεκινώσαμε όλη τη Θεσσαλία και ο Τυφικός άρχιστράτηγος Έτέμ έφθασε στην Ταράτσα της Λαμίας, όπου και έλεχθη άνακοχή. Έκει τόν έστειλάτησε ή παρθέμιας του Αυτοκράτορος της Ρωσσίας Νικόλαου Α'.

Άπό τόν πόλεμο εκείνο έν ένγκωθήκαμε. Κατ' άρχην έλύθη έν πρώτους τό Κρητικό ζήτημα. Η Δυνάμεις κατέλαβαν με διεθνή στρατεύματα τη Μεγαλόνησο κι' έκοψαν κάθε δεσμό της με την Τουρκία. Έπειτα ως πρώτο-πρώτον έρον της Συνθήκης Κωνσταντινουπόλεως έδωσαν, για να έγγυηθούν τό δάνειο της αποζημιώσεως της Τουρκίας, τόν Διεθνή Οικονομικό Έλεγχο, που μας έσωσε από την οικονομική καταστροφή.

Άλλά ο Διαδόχος; Ο δυστυχισμένος! Τι δέν άκουσε τότε! Μι-

ΜΕΓΑΛΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ. - Ο Διαδόχος μετά την άσκηση και την κοιτικήν έφίμης ένα προγευματίου, που του είχαν έτοιμάσει ή στοργική Σύντροφός Του λουσαν φανερά και περί προδοσίας ακόμη! Και τότε βρέθηκε ο ύπερ-πατριώτης Καρίτσης, με κάποιον άλλον, να ρίξουν έξη σφαίρες κατά του άκάκου Βασιλέως Γεωργίου, ένθ έπήγαινε με την κόρη Του, την

Α. Β. Υ. την Πριγκίπισσα Μαρία, Μεγάλη Δούκισσα, σύζυγο του ναυάρχου κ. Περικλή Ίωαννίδη, περίπατο στην όδον Φαλήρου, στον Άνάτο.

Κι' έπειτα τό Γουδί, που Τόν άπεμάκρυνε μαζί με τους Υψηλούς αδελφούς Του από τό στρατεύμα, έως ότου ήλθε τό 1912. Η Κυβέρνησις στο άναμεταξύ αυτό άνεκάλεσε τόν Κωνσταντίνον και τόν έδωσε πάλι επί κεφαλής του στρατού, που είχε όργανωθεί σ' αυτό τό διάστημα και έφοδιασθεί.

Όταν ο Κωνσταντίνος προήχθη εις ύποστράτηγο ανέλαβε τη διοίκηση του Ήου Άρχηγείου Στρατού Αθηνών. Άρχίζουν όμως σε λίγο πίκρες. Τό 1898 ή Κυβέρνησις Αηλιγιάννη παραπεύθεται από δύο ξένες δυνάμεις να στείλη στρατό, να καταλάβη την Κρήτη.

Στέλνει λοιπόν στρατό υπό τόν Τιμολέοντα Βάσο, και αποσιδάζονται στο Κολυμπάρι και κηρύσσουν την κατάληψη της Κρήτης έν όνόματι του Βασιλέως Γεωργίου του Α'. Αλλά και κάποια άλλη ξένη δύναμις, για έξασφάλισι τόν ύπηκόων της δαυεσιών την Κρήτη.

Άρχίζει ο Βαλκανικός πόλεμος και ο Κωνσταντίνος επί κεφαλής παίρνει τό στρατό και τόν οδηγεί από νίκη σε νίκη και από θρίαμβο σε θρίαμβο. Τρέπει εις φυγήν τόν έχθρό από την Έλασσόνα, τό Σαραντάπορο και τα Γιαννιτσά και παίρνει τη Θεσσαλονίκη. Άπό τη Μακεδονία βρίσκεται στην Ήπειρο κι' έκπορθεί τό Μπιάνι την 21 Φεβρουαρίου του 1913. Άλλά στις 5 Μαρτίου 1913 δολοφονείται μέσα στη Μακεδονική πρωτεύουσα, που έμεινε σαν φύλακας άγρηνος ο Γεώργιος Α' και ο Κωνσταντίνος όρκίζεται στη Βουλή ως Βασιλεύς, αλλά και τρέχει πάλι στο Μακεδονία, να την σώση από τά νύχια των Βουλγάρων.

Άλλος πόλεμος τώρα! Άλλες νίκες! Άλλοι θρίαμβοι! Άλλά και πόλεμος Πανερωπαϊκός. Όλη ή Γη ήλιος έχωρήθησε τότε σε δύο στρατόπεδα. Έπρεπε λοιπόν και ή Ελλάδα να εκλέξη με ποιούς θα συνταχθή.

Ο Κωνσταντίνος ένόμισε, ότι έπρεπε να μείνουμε ούδέτεροι, μέχρι ότου τά πράγματα δείξουν, που θα γερή ή νίκη.

Η κυβέρνησις όμως έταξόταν να ταχθούμε με την Άνταν. Την επέλεξαν ή Δυνάμεις. Έχωρήθηκε τότε τό Κράτος εις δύο και ή Άνταν

άπεμάκρυνε από την Πατρίδα Του τόν Στρατηλάτη Βασιλέα και τόν Διαδόχο του θρόνου Γεώργιο.

Τρία δλόκληρα χρόνια σχεδόν έμεινε ο Κωνσταντίνος έξόριστος, μόνο και μόνο για να μην παραβιάση τά Έθνηκα συμφέροντα, ένθ έδω ανέδαξαν στον θρόνο τόν δεύτερο γιού Του Άλέξανδρο. Καί όταν έτελειώσε ή Θεομηνία εκείνη του πολέμου και στο άναμεταξύ αυτό πέθανε ο Βασιλεύς Άλέξανδρος, ο λαός, που φύληγαις άκοιμητή μέσ' στην φυγή του ή λατρεία και ή ένθνημοσύνη προς Έκείνον, που έδιπλασίασε την Ελλάδα, Τόν έπανέφερε στο θρόνο μετά φανών και λαμπάδων.

Μά δέν είχαν τελειώσει ακόμη ή πίκρες. Είχαμ' έμπλακή στην περπέεια της Μικρασίας, που οι νικηταί σύμμαχοι είχαν όσση στην Ελλάδα έντο-

ΣΤΟΥΣ ΤΡΑΥΜΑΤΙΑΣ. - Νύχτα μέσα έτύριξε ή Πριγκίπισσα Σοφία τά χειρουργεία και νυσσοκομεία και παρηγορούσε τους τραυματίας του μετώπου.

ΜΕΓΑΛΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ. - Η στοργική σύντροφος του Κωνσταντίνου έτρεξε με ούσσια στα μεγάλα γυμνάσια των Μεσογείων (1907)

ΤΑ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΑ. - Στους Βαλκανικούς πολέμους

λγη να την καταλάβη. Η έκστρατεία έκειν είχε καταστρεπτικό τέλος. Μυστηριωδώς το μέτωπό μας έκει κάτω έσπασε και ο έως πρό

ΧΑΤΖΗ ΜΠΕΓΓΑΙΚ. - Ο στοατηλάτης, ο στρατηγός Β. Δούσανης και ο κ. Ι. Μεταξάς (Πρόεδρος της Κυβερνήσεως) στο ιστορικό στρατηγείο

τινος δεξαμενός (Έλληνικές στρατός άποσυνετέθη, μεταφέρθη στη Χίο και τη Μυτιλήνη όπου ξεφάνθη στρατιωτική συνωμοσία και την 11 Σεπτεμβρίου του 1922 ξεσπάραξη έπαναστατικό κίνημα.

Οι άρχηγοί της συνωμοσίας έθεώρησαν ύπεύθυνο της καταστροφής τον Βασίλεα και έζητήσαν την παραίτησή Του. Έπληραν κατόπιν το στρατό και ήλθαν στο Λαδίο την 13 Σεπτεμβρίου. Άσροπλάνα έσοκάρπισαν προκλήσεις.

Ο Κωνσταντίνος έδωκε άλλη μία φορά δείγμα έθελουθίας για τά συμφέροντα της Πατρίδος.

«Υπέρ της δόξης της Πατρίδος, έγραψε στο Διάγγελά Του προς τό Λαό, πάσα θυσία είναι μικρά, είμαι δ' έτοιμος όποια άγμνισθή έπί κεφαλής του στρατού ύπέρ των συμφερόντων της χώρας, αν ή κυβέρνησις και ό Έλληνικός Λαός κρίνουν χρήσιμον την ύπηρεσίαν μου ταύτην προς την φιλιάντην Πατρίδα».

Άφησε στο θρόνο τον Δάδοχο, ως Βασίλεα Γεώργιο Β' και από τον Όρωπό έπήγε στο Παλέριο της Ιταλίας. Έξοδος φαρμακωμένος έκει. Κι' έδω σαν αιχμάλωτος της έπαναστάσεως ή Α. Μ. ο Βασίλεος Γεώργιος Β'.

Έως ότου στής 27 Δεκεμβρίου 1922-11 Ιανουαρίου 1923 με τό παλαιό ήμερολόγιο —πάθανε από άζωθαιμία.

Τόν έκήδευσε ή έξόριστη Οικογένειά Του και Τόν άπέθασε στην ύπόγειη κρύπτη της έν Φλωρεντία Ρωσικής Έκκλησίας.

Έμεινε ο Γεώργιος Β' έρθ στο μαρτυρικό θρόνο και είδε όλες της άσχημίες, που έγιναν κατόπιν, ως στής 19 Δεκεμβρίου του 1923, που έφυγε κι' Αυτός από την Πατρίδα Του.

Σκορπισμένα έδω κι' έκει τά Μέλη της λατρευτής Δυναστείας μας, θύματα κομματικού ανταγωνισμού, έμειναν δεκάτρία όλόκληρα χρόνια έξόριστα.

Έως ότου έδυσαν τά δύσκολα χρόνια της Έλληνικής Δυναστείας κι' ό Έλληνικός Λαός μετεκάλεσε τόν Βασίλεα του και τά Ύψηλά Μέλη της Σεπτικής Οικογενείας Του και μεταξύ των πρώτων φροντίδων της Κυβερνήσεως, άπηχούσης τά αισθήματα

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ. - Εισερχόμενος εις τά Ιωάννινα

του άνεκόμισε και τας σπορές του Βασιλέως Κωνσταντίνου, της πολυκλαύτου Μητρός του Βασιλέως, τας σπορές του Βασιλέως Σοφίας, που κατακείνο στην κρύπτη της Φλωρεντίας, για να τά άποδώση στην Έλληνική Γη.

Με τιμές βασιλικές προέπεμψε ή Ιταλική Κυβέρνησις τας σπορές και μόρα Ιταλικών άντιτορπιλικών συνώδεους τά Έλληνικά πολεμικά, που της μετέφεραν από τό Μπρίντζι.

17 Νοεμβρίου 1936. — Ο Έλληνικός λαός κηρύσει τόν Στρατηλάτη-Βασιλέα έν συνειρή και μεγαλείω και Τόν άποθάσει στο Μητροπολιτικό Ναό και παραλαύνει μέρες εις προσκύνημα.

Και στής 22 Νοεμβρίου άπεδόθησαν εις την Έλληνικήν Γην αι τρεις σοροί Έκεινων, που έλάμπρυναν μία όλόκληρη Έθνική περίοδο.

Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΟΛΓΑ

Κόρη του Μεγάλου Δοκός της Ρωσίας Κωνσταντίνου Νικολάεβιτς, αδελφού του Τσάρου Αλεξάνδρου ή Μεγάλη Δούκισσα Κωνσταντινόβνα, όταν ήλθε στην Ελλάδα, ως Βασίλισσα, ήταν ένα όλόδροσο λουλούδι σπανίας καλλονής.

Η νεαρά ήμερονίς έξεύχθη σε μία ύπεροχη ούζυγο και μητέρα με βαθύ ήρωικενικό αίσθημα και άφροσύνη και' άρχις στην οικογένειά της.

Έπειτα, όταν πειά τά βασιλόπουλα έμεγάλωσαν, έπεδόθη εις τά έργα της Φιλανθρωπίας. Άνέλαβε υπό την προστασίαν της όλα σχεδόν τά Φιλανθρωπικά Ίδρύματα, Αμαίσιον κλπ. κατά τους πολέμους δέ έξωτερικενος δια τά άλτρονιστικά αισθήματά της, περιεχομένη τά του κομειτά και χειροουργεία και παραμυθούσα τούς τραυματίας και άοθενίς.

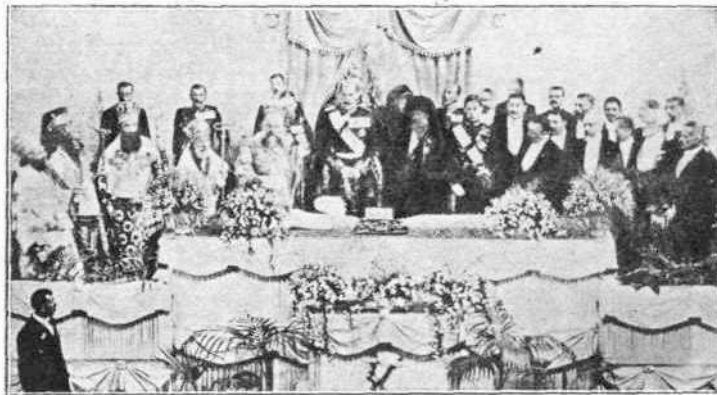
Οι προσκείμενοι εις την Αθήν Την έβλεπαν κατά τας παραουάς των Μεγάλων Χειρωνακίων Έορτών, τά γυριζή με τό άμάξι της και τά μοιράζή ρουχαλιάρια, τρώματα, δώρα, γλυκίσματα και χρήμη τα στής φτωχές οικογένειες, τά αναλαμβάνη δέ και ίδιως διαπάνας της θεραπειάς των άπορων άοθενών.

Η άδυναμία της διως ήταν ό «Ευαγγελισμός». Τόν ίδιον Αιτή. Τόν διούθυσε Αιτή, τόν άνέστησε Αιτή και μόνον όταν ή θύελλα ξεροζύωσε τη Άνταστία μας, τόν εγκατέλειψε άκοιούτος.

Εις την οίθουσα του Α. Συμβουλίου του θεραπευτηρίου είναι μία έλαιογραφία της, που ή φωτεινή φουσιογονμία της άντιφργίζει διο τό φως της λευκής ψυχής της.

Τι δέν έκαμε γι' αυτόν τόν Ευαγγελισμό! Ζούν οι διογούμενοι της καθήμενής σχεδόν έπισκέψεις και την άνιμίζη της άκόμης και στής παραμικρότερες λεπτομέρειες της λειτουργίας του ύπό έπομην καθαριστους, τάξεως, άκριβείας κλπ.

Κάποτε, που είχε άσκητά διαθέσει εξ ίδιων της και που δέν μπορούσε ίσως να διαθέση κι' άλλα για να συντηρήση έν λειτουργία τη μηχανή του θεραπευτηρίου, έκάλεσε στον Ευαγγελισμό τον άείμνηστο Άνδρα Συγγρό.

1913. - Η τελετή της άκομίας του Κωνσταντίνου ένώπιον της Έθνικής Αντιπροσωπείας εις την Βουλήν

που είχε πολλά δικαιώματα επί του τίτλου του Έθνικού Έυεργέτου. Ο Συγγρός ήτοι κομμάρος της. Είχε βαφτίσει την Α. Β. Υ. τόν

Ποίγκηλα Άνδρα. Όταν λοιπόν έμειναν μέσα στην αίθουσα του Α. Συμβουλίου οι τρεις τους, Βασίλισσα, Ράιγχαρτ, ή Λανέζα Διευθύντρια και

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΙ Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΣΟΦΙΑ. - Έξέρχονται της Μητροπόλεως

Συγγρός, ή άείμνηστη Όλγα εξέθεσε της οικονομικές δυσχέρειες, που περνούσε τό ίδρυμα.

Σε λίγο ή Βασίλισσα με τη Ράιγχαρτ βγήκαν έξω για κάποια δουλειά, όταν δέ έγύρισαν, έβρηκαν τόν Συγγρό όρθιον και έτοιμον να φύγη.

Έν τώ μεταξύ του είχαν προσφέρει καφέ. Άφου λοιπόν έφυγε, έκλήριχες είδαν κάτω από τό παιτάκι του φλιτζανιού ένα Τοξέ επί Έθνικής Τραπέζης όδόντια χιλιάδων δραχμών.

Ας της είναι άνάλαφο τό χρώμα της Έλλάδος, που την άγαπούσε σαν πραγματική πατρίδα της.

Η ΠΡΙΓΚΗΠΕΣΣΑ

Άπό πο ν' άρχηνη κανείς και ποδ να τελειώση! Άπό τη συζυγική άφοσίωσι; Άπό τό μητρικό φίλτρο; Άπό τό νοικοκυριά της;

Σοβαρή και με φλέγμα Έγγλέζικο από τη Μητέρα της, γνήσιο κορίτσι του Βορρά, ύπερηφανή σαν Χοεντζολερνοπούλα, νοικοκυροπούλα, όπως όλες ή Γερμανίδες, άφοσιώθηκε στον Ύψηλον άνδρα της πρώτα και κατόπιν στα βλαστάρια της, εις τά όποια έδωκε τό Άγγλοσαξονικό αίμα της να συγκερασθή κάτω από τό Έλληνικό χρώμα με τό Έλληνικό αίμα του Γεννήτορος.

Την Έλλάδα, που ή Μοίρα της έταύτισε τη ζωή, την άγάπησε σαν πραγματική πατρίδα της και ή Άθήνα τουλάχιστον της όφειλε πολλά. Πρώτα πρώτα τό Νοσοκομειον των Παίδων. Ω γι' αυτό τι έκανε! Ο λαός που έβλεπε κι' έμάθαινε τό ενδιαφέρον της, της έπισκέψεις της, τό είχε όνομάσει «Νοσοκομειο της Ποιγκηπέσσας». Και ή Άναδάσους; Ποιός έκάθησε με ιώβειο έπομονή, άλλα και σιδερένια έπιμονή κι' έκέντησε όλόκληρη την Άθήνα πυκνά-πυκνά με δένδράκια, πεύκα και κυπαρίσσια, που σήμερα της δίνουν τόση χαρά;

Άνγώς δέν υπόρεος ή Βασίλισσα, να αναπτύξη βλη της τη δρόμο. Το 1912, άλλη άκόμη Ποιγκηπέσσα-Διάδοχος έτριξε στα χειροουργεία και στα νοσοκομεία. Άπό τόν Μάρτιο έπειτα του 1913, όταν άνήβηκε στο Όθρόνο, ήλθαν ραγδαία τά γνωστά γεγονότα, ό Ευρωπαϊκός πόλεμος, ή διαφωνία του Στέμματος με την Κυβέρνηση και τά άλλα θλιβερά, θλιβερώτατα έπεισόδια και την έοφενδύονσαν στην ξένη γη, όπου συνεμερίσθη της πίκρας του Συζύγου, και όπου μετ' όλιγον άπέθανε για να έυρη κι' Αυτής ή σορός καταφύγιο στην κρύπτη της Ρωσικής εκκλησίας έν Φλωρεντία.

ΧΑΝΙ—ΣΑΛΩΝΑ—ΔΙΑΚΟΣ—ΑΛΑΜΑΝΑ

Χωμένος μέσα εις ένα διαμέρισμα πρώτης θέσεως των ΣΕΚ με άνοιχτό τό καλοριφέρ, άπλήλασα την ώραίαν αυτή διαδρομή και σε τρεισήμιση περίπου ώρας κατέβαινα στο σταθμό των Δελαφών.

Δύο τρία πολυτελείας αυτοκίνητα έφερόμεναν τό τρένο, πήδησα στο ένα και εκάθησα πλάι στον σωφέρ. Ένας ώραίος δρόμος απλώνεται έλισσόμενος μακριά σαν φίδι στο καταπράσινο ταπέτο. Παρέκει μία γέφυρα, και από κάτω κυλάει τά θολά του νερά ό Μέλος, ό πολυθρύλιτος Μέλος, τά νερά του όποιου ήταν μία φορά ή τελευταία έλλίς μας.

Άπό κρότον όργάνων βουίζει της Γραβιάς τό βουνό, άντικρύ λάμπουν όπλα χρυσά και λερή φουτανέλλα μαυρίζη.

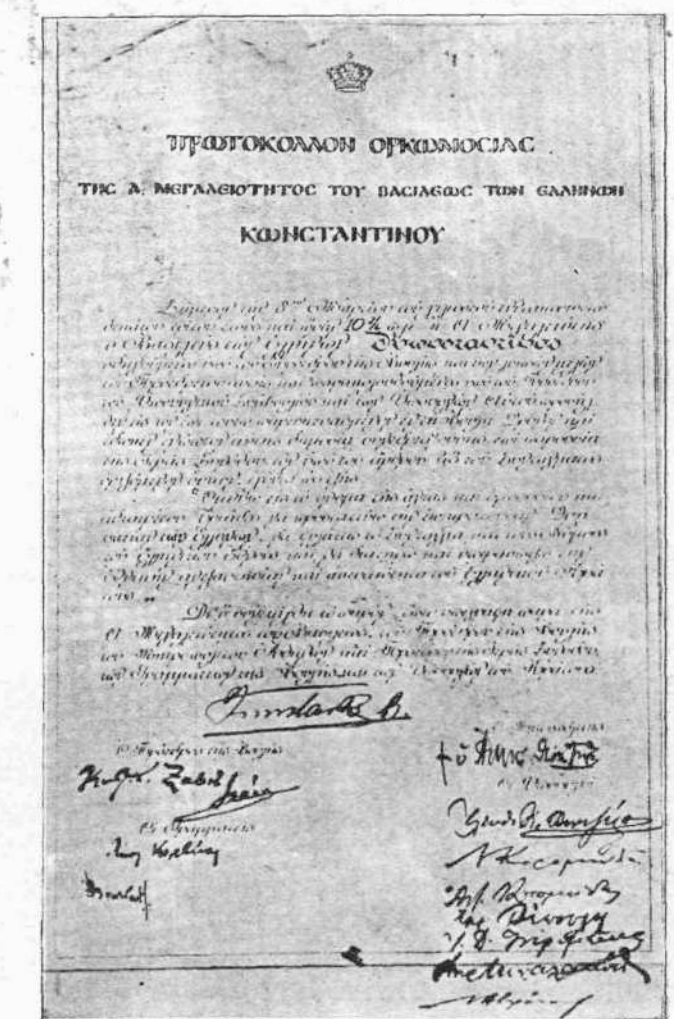
Γραβιά! Άποκαλυφθήτε. Τό όχυρόν του Άνδρούτσου. Σταματούμε στο στόμιον της στενωπού. Δύο τρία μαγαζάκια, πρώην χάνια του παλαιού καιρού και με έπιγραφή: «Βιν ρεσίν». Ένας δασοφύλαξ, ένας παπάς με «κοντό», πέντε έξ βρωμόσκυλα πειναλέα, μία ξενοδόχισσα και πρόγευμα. . . τ ρ α γ ι - κ ό ν .

Παρέκει ένα ποταμάκι, που τό νερό του κυλάοντας, σου δίνει την έντύπωση πως κάποιος κάνει γαργάρες, λίγα δένδρα και μερικά σπινάκια. Και από πάνω τους, σαν έτοιμο να πέση τό βουνό, άσπρο από τό χιόνι.

Πιο κει ένα μωσαϊκό περιτόχισμα με σιδερένια κάγκελα και κυπαρίσσια. Στη μέση μία μαρμαρίνη στήλη, ψιλή, και στην κορυφή μία πελώρια προτομή του Άνδρούτσου με δύο χρονολογίες: 8 Μαΐου 1821 και 1888. Η πρώτη ένθυμίζει την ήρωική μάχη της Γραβιάς, ή άλλη τό έτος της άνεγέρσεως του κενοκαρίου.

Έδώ έπεσε ό Άνδρούτσος ή Άνδρίτσος. Μοναχογιός ό Όδυσσεύς φοβερού άρματούλου της Λοκρίδος, που είχε γεννηθεί στής Λιβανιάς. Τόσο φοβερός ήτον ό πατέρας του, ώστε και ό τρομερός Άλης των Ιωαννίνων τόν είχε κάμει «άδελφοποιτόν». Είχε συμπράξει και με τόν Δάμπαρο Κατσώνη σε διάφορες ναυτικές του έπιχειρήσεις, ήγούμενος περτακοσίον παλληκαριών.

Άφου ήτύχησε ό Κατσώνης στη ναυμαχία του Τανάρου, ό Άνδρούτσος από τη Μάνη διέσχισε την Πελοπόννησο μαχόμενος σάραντα μέρες και έφθασε μέχρι Αλγίου, εκειθεν δέ διεπερατώθη στη Ρούμελη, για να περάση κατόπιν στην Πρέβεζα όπου συνελήφθη υπό των Ένετών και παραδοθείς εις τούς Τούρκους μετενήχθη εις την Κωνσταντινούπολι όπου τόν έπνιξαν στο Βόσπορο τό 1796.

Η ΟΡΚΩΜΟΣΙΑ. - Το Πρωτόκολλον της όρκωμοσίας του Βασιλέως Κωνσταντίνου

Ο Όδυσσεύς γεννήθη εις την Ίθάκην τὸ 1790. Όταν ἔγινε 17 ἐτῶν τὸν ἐπέθετο ὁ Ἄλλης εἰς τὴν αὐτὴν του. Ἦτον ἀρρενωπὸς καὶ μετὰ τὴν ἀνδρεία του εἶχε ἐλκύσει τὴν εὐνοία τοῦ Σατραπῆος, ὁ

Τὸ Χάνι αὐτὸ τῆς Γραβιάς ἦτο ἀγαπημένον λημέρι τοῦ Ἀνδρούτου καὶ ἡ παράδοσις ἀναφέρει καὶ ἐρωτικὰ του μετὰ κάποια θρυλικὴ πεντάμορφον. Μία δραματικὴ σκηνὴ συνέβη κάποτε ἐδῶ μετὰ τὸν Ἀνδρούτου καὶ Διάκου, ὁ ὁποῖος συνέπραξε πολλὰς φορὰς μετὰ τὸν πρῶτον ἀρχιστράτηγον πλεόν ἀπὸ τὸ 1822, δι' ἀποφάσεως τῆς ἐν Ἐπιδαύρῳ Ἀ' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως.

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, Η Α. Υ. Ο ΠΡΙΓΚΗΨ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΙ Η Α. Μ. Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ (Διάδοχος τότε) στὸ Ἐσκή Σελιὸ

ὁποῖος τὸν διώρισε ἀρματοῦλὸ τῆς Λεβαδείας, καὶ τὸν ἐνύμφευσεν μετὰ τὴν Ἐλένην Κορέλη τὸ 1820 εἰς Καλαρῦτες, κατόπιν δὲ τὸν προήγαγε εἰς γενικὸν ἀρματοῦλὸν τῆς Βοιωτίας. Ἐστρατολόγησε τότε ὁ Ὀδυσσεύς ὡς πρωτοκαλλιχάρᾳ του τοὺς περὶ ἑκατομμύριους κλέφτες.

Τὸ 1813, εἰς ἡλικίαν 23 ἐτῶν ἐμυήθη εἰς τὰ τῆς Φιλικῆς Ἐταιρίας καὶ ἤρχισε νὰ ἐτοιμάζεται γιὰ τὴν ἐθνικὴν ἐξέγερσιν.

Ὄταν ἐξύπνησε ἡ Φυλὴ, ὁ Ὄμηρος Βρυώνης ἐξεκίνησε βίαιον κίνησιν ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον. Ἐστρεψε τότε εἰς τὴν Γραβιά γιὰ νὰ τὸν ἀπασχολήσῃ καὶ τὴν 8 Μαΐου 1821 ἐπολέμησε καὶ ἀν-

Ο ΣΤΡΑΘΑΑΤΗΣ. - Στὸ Ἐσκή Σελιὸ

τέστη ἐκεῖ, ἐπιχειρήσας εἰς τὸ τέλος τὴν ἱστορικὴν ἔξοδον, ἔδωκε δ' ἔτσι καιρὸν εἰς τὸν Κολοκοτρώνη νὰ κατατροπώσῃ τοὺς Τούρκους.

Η Α. Μ. ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΥΠΟΔΕΧΕΤΑΙ ΤΟΥΣ ΑΦΙΧΘΕΝΤΑΣ ΠΡΙΓΚΗΠΑΣ

ματιῆς καὶ βράσθηρα, ποὺ χάσκουν ἀπὸ κάτω καὶ ζαλίζουν. Ἀντίκρου μας ἡ ἀκρόρεια τῆς Γκιώνιας, κάτασπρος.

ΑΦΙΣΤΕ ΤΩΝ ΠΡΙΓΚΗΠΩΝ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ ΚΑΙ ΦΡΑΓΚΙΣΚΗΣ

στὰ Σάλωνα σφάζουν ἀρνιά καὶ στὸ Χρυσὸ κριάρι... Γραφικώτατο τὸ πανόραμα τῶν Σαλώνων. Ὁραία πόλις ἡ Ἄμφισσα καὶ ἱστορικὴ. Ἄπ' ἐδῶ, ἀπὸ τὰ Σά-

λωνά ὠρμηθήσαν εἰς τὸν ἀγῶνα τόσκι καὶ τόσκι πολεμάρχου καὶ ἀρματοῦλοι, ὁ ἐκ Δεσφίνης Μητροπολίτης Σαλώνων Ἡσαΐας, ὁ Πανουργιάς ἡ Ξεροστάρας καὶ ἄλλοι ποὺ ἔδρασαν καὶ ἔπασαν εἰς τὴ μάχη τῆς Ἀλαμάνας.

ΜΠΙΝΤΙΖΙ. - Τυπτικὴ φρουρὰ ἀπὸ σηματοφόρους τοῦ Β. Ν. ἐτάχθη γύρω ἀπὸ τὸ φέρετρον τοῦ Κωνσταντινίου

Θὰ ἴδῃτε τὸν ὀλοὸ τῶν Σαλώνων σὲ ἄλλα φύλλα. Ὁραία καὶ ἀναπεπταμένη ἡ πεδιάς τῆς Ἀλαμάνας, γθάνουσα ἀπὸ τὸν Τυμψηστὸ μέχρι τῶν ὑδάτων τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου. Ἐπέρας. Ἡ Ἀλαμάνη, ὁ Σπερχειδὸς δηλαδὴ, τὴν διαρρέει μετὰ νερὰ τῆς ποῦ ὑλοῦν ἀθρόωβα εἰς τὴν κοίτην του. Ἀπὸ τὴν Ὁρθηρὸν καταρκαλῆ καὶ ὁ Γοργοπότημος καὶ συμβάλλουν τὰ διὰ ποτάμια.

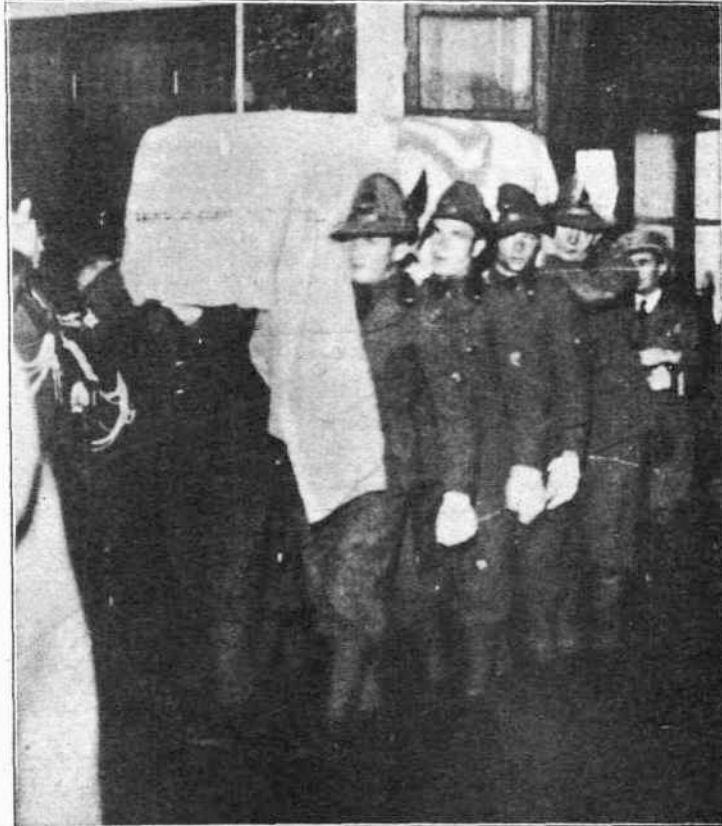
Ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὴν Ὁρθηρὸν ὁ Ἡρακλῆς, ποὺ ἐκοιμᾶτο καὶ εἶδε καθὼς ἐξύπνησε, πλόγες ὀλόγυρά του, ἀπὸ τὴν φωτιά, ποὺ εἶχε ἀνάψει ὁ Λίγας, τὸν ἀπαγε ἀπὸ τὰ πόδια καὶ τὸν ἴσπερδόνισε εἰς τὸν Μαλιακὸν καὶ ἡ Μυθολογία προσθέτει, ὅτι κάποια νησάκια, ποὺ εἶναι κοντὰ στὴν Εὐβοίαν, εἶναι τὰ κομμάτια τοῦ Λίγα, αἱ Λιγιδεὲς νῆσοι.

Ὁραῖο καὶ τὸ ἱστορικὸ γεφύρι τῆς Ἀλαμάνας. Ἀλλὰ καὶ φρονικὴ ἡ μάχη, κατὰ τὴν ὁποίαν ἔπεσε ὁ Θανάσης ὁ Διάκος, τὸ παρθενικὸ καλλιχάρη τῆς Μουσωνίτσας Καλλιῆν τῆς Παρνασσίδος. Μοναχὸς ἐκάθη εἰς τὸ μοναστήρι τῆς Ἀρτοτίνιας τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου.

Ὄταν ἐπαναστάτησαν αἱ Πάτραι καὶ τὰ Καλάβρυτα ὁ Διάκος ἔδρα εἰς τὴν Λεβαδίαν, μετ' ὀλίγον ὁ Πανουργιάς, ὁ Ἡσαΐας καὶ ὁ Γκορμάς τὸν ἐκάλεσαν εἰς τὸ παρά τὴν Ἄμφισσαν μοναστήρι τοῦ Προφήτ' Ἠλία καὶ

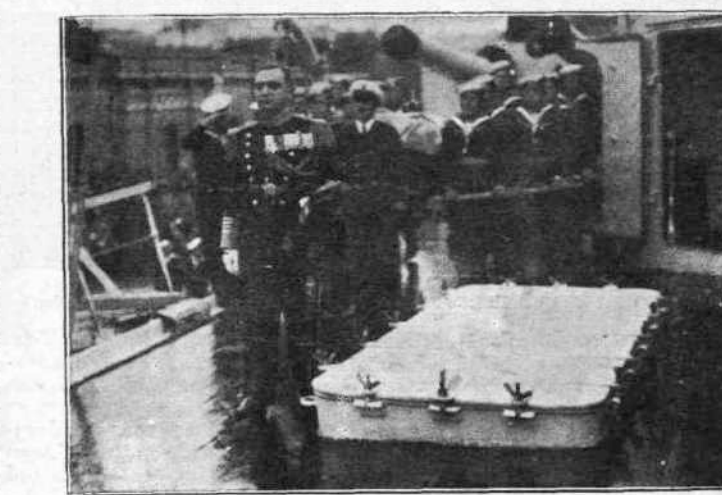
ΜΠΙΝΤΙΖΙ. - Η Α. Β. Υ. ὁ Διάδοχος Παύλος καὶ ἡ Α. Β. Υ. ἡ Πριγκίπισσα Ἐλένη ἀνερχόμενοι ἐπὶ τοῦ «Ἀβέρωφ»

ΙΤΑΛΟΙ ΚΑΡΑΜΠΙΝΙΕΡΟΙ. - Διακομίζουσι τὰς σοφρὰς τῶν Βασιλέων στὸ Μπρίντζι

ἀπεφάσισαν νὰ πολιορκήσουν καὶ νὰ ἐκπορθήσουν τὰ Τούρκοκρατούμενα Σάλωνα. Δώδεκα μέρες διήρκεσε ὁ ἀποκλεισμοὸς τῶν Τούρκων μέσα εἰς τὰ ὑπερκείμενον τῆς Ἄμφισσης φρούριον καὶ τέλος τὴν 8 Ἀπριλίου 1821 παρεδόθησαν οἱ ἔγκλειστοι. Μετὰ τοῦτο ὁ Διάκος μετ' ἑξακόσια καλλιχάρια ἔλαβε μέρος εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Μαντανίτσας, τὴν ὁποίαν εἶχε ἀποκλείσει ὁ Γιάννης Δουβουνιώτης. Ἐπέσει καὶ ἡ Μαντανίτσα ἀπὸ τὴν πείνα καὶ ὁ Διάκος ἀνέλαβε νὰ καθάρῃ τὴν ἀπὸ Λεβαδίας μέχρι Ζιτῶν (Λαμίας) ἔκτασιν, κατέλαβε δὲ τὰ στενὰ τῶν Θερμισπολῶν καὶ ἐνεφανίσθη τὴν 10 Ἀπριλίου εἰς τοὺς Κομποσιάδες, ὅπου ἐφθασαν καὶ ὁ Πανουργιάς, ὁ Δουβουνιώτης, ὁ Δεσποτόπουλος, μετὰ τοὺς ὑπαρχηγούς του Ἀ. Καλύβαν καὶ Λυκογιάννη ἀπὸ τὴ Δαρίδα καὶ τὸν Κομνὰ Τράκα.

Στὴν 18 Ἀπριλίου ὁ Διάκος λύει τὴν πολιορκίαν τῆς Ὑπάτης.

ΜΠΙΝΤΙΖΙ. - Στὴν κουβέρτα τοῦ «Ἀβέρωφ»

Ἄλλ' οἱ Τούρκοι καθήγοντο πρὸς τὴν Πελοπόννησον. Ὁ Ὄμηρος Βρυώνης καὶ ὁ Κιοστὸς Μεχμέτ μετὰ 9000 Τουρκαλβανούς ἐπέρχονται τὴν νύκτα καὶ στρατοπεδεύουν παρὰ τὸ Λιανοκλάδι. Ὁ Διάκος,

ΤΑ ΣΕΠΤΑ ΣΚΗΝΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΜΑΣ. - Αποθετούμενα επί κυλιόμενων εις τὸν Σταθμὸν Ὁμοσίας

Ὁ Πανουργιάς, ὁ Δουβουνιώτης, ὁ Τράκας, ὁ Κοντογιάννης, ὁ Σαράντας ἔχουν μόνις 2000 ὄπλοφόρους. Ἄλλ' ἔπρεπε ν' ἀνακόψουν τὴν κατά τοῦ Μωρητῆ ἐπιδρομὴ τοῦ ἔχθρου. Κατέλαβον λοιπὸν διάφορα σημεῖα καὶ διόδους πρὸς τὴ Βοιωτία. Ὁ Δουβουνιώτης μὲ 400 παλληκάρια τὸ πέτρινον γεφύρι τοῦ Γοργοποτάμου καὶ ἀπέφερα τὴν πρὸς Λαοιδία δίοδον. Οἱ ὄπλαρχογοὶ τοῦ Διάκου Καλύβας, ὁ Μπακογιάννης καὶ ὁ Ἄναγ. Καλπούζος τὸ γεφύρι τῆς Ἀλαμάνας. Ὁ Διάκος τὰ κατσάβρακα «Ποριά—Μαντροστρέματα» παρέχει. Ὁ Πανουργιάς μὲ 600 ὄπλοφόρους μὲ τὸν ἐπίσκοπο Ἡσαΐαν ἐβάδισαν πρὸς τὴν Χαλκομάτα, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν κατήγετο ὁ κατάπτυστος προδότης τοῦ Λεωνίδα Ἐφιάλτης. Ὁ Τράκας καὶ ὁ Παπανδριάς μὲ 200 ὄπλοφόρους ὠχυρώθησαν μέσα στὸ χωριὸ Μουσταφάμπε.

Στῆς 23 Ἀπριλίου, ἑξαήμερον, ὁ Κιοσσὲ Μεχμέτ βαδίζει κατὰ τοῦ Λιανοκλαδίου, ὅπου ἔχουν σταθῆ ὁ Δουβουνιώτης καὶ ὁ Λουκάς Κόκκαλης ἀπὸ τὴν Ἀράχωβα. Ὑποχωροῦν αὐτοὶ στὴν πῆσι καὶ ὁ Κιοσσὲ σπεύδει κατὰ τῆς Χαλκομάτας. Ὁ Πανουργιάς εἶχε ὀχυρωθῆ ἐπάνω στὸ μοναστήρι τῆς Νταμάδας. Κάτω ἔχουν μείνει ὁ Ἡσαΐας μὲ τὸν Παπαγιάννην, οἱ ὁποῖοι καὶ πέφτουν.

Η Α. Μ. Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ. — Εξερχόμενος τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ

Ἄλλο τμήμα ὑπὸ τοὺς Χασάν Τομαροῦσα καὶ Μεχμέτ Τσαπάρα ἐπιτίθεται κατὰ τοῦ Μουσταφάμπε, ὅπου ἦτον ὁ Παπανδριάς καὶ ὁ Τράκας, μὲ λύσσα. Ἄλλὰ καὶ οἱ δικοὶ μας ἀμύνονται ἥρωικά.

Ὁ Ὁμέρ τότε, φρονέων, ἐπιτίθεται μὲ ὄλες του τῆς δυνάμεις κατὰ τοῦ Διάκου στὰ Ποριά. Στὸ προγέφυρωμα τῆς Ἀλαμάνας ὁ Καλύβας καὶ ὁ Μπακογιάννης προσπαθοῦν μὲ μιὰ δρᾶκα παλληκαριῶν νὰ τὸν ἀνακόψουν. Ἄλλὰ κάμπτονται καὶ ὁ ἀνθρωποχειμάρρος τοῦ Ὁμέρ λυσσᾶν διαβαίνει τὴν γέφυραν.

Τὸ ἕνα μετὰ τὸ ἄλλο πέφτουν τὰ λίγα παλληκάρια τοῦ Διάκου. Μάχεται σὺν λιοντάρι ἄκρινος. Ὁ ἀδελφός του, ὁ Μήτρος, σαρμάζεται πλάι του. Σαράντα μόνις μένουσιν. Ὁ Διάκος χρησιμοποιεῖ γιὰ μετερίζι τὸ νεκρὸ τοῦ ἀδελφοῦ του. Ἐνα βόλι τον βρῖσκει στὸν ὄμο. Ἄλλὰ μάχεται. Σπεύδει εἰς βοήθειά του μὲ ὀλίγους ὄπλοφόρους ὁ Νεοφυτὸς Ταλάντιος. Ἄργα παιὰ. Ὁ Διάκος μὲ τὸ πτώμα τοῦ Μήτρος ν' ἀσπίδα μάχεται μόνος. Ὁρθος. Καὶ ἡ φλοκάτα του ἀνεμίζεται σὺν σύμβολο ἐλευθερίας. Ἐως δτου οἱ Τσαμηδες τοῦ Ὁμέρ τὸν πιάνουν.

Κάποιος Γιάννης Μητρόπουλος ἀπὸ τὸ Γαλαξίδι κόβει τὸ κεφάλι τοῦ Μήτρος καὶ τρέπεται εἰς φυγὴν.

Ὁ Ὁμέρ ἀφοπλίζει τὸ Διάκο, τὸν δίνει καὶ ἐπὶ ἡμίονου τὸν μεταφέρει εἰς Λαμία.

Ὁ Διοικητὴς τοῦ Ζητοῦν Χαλῆλ Μπέης τοῦ προτείνει ν' ἀλλοξοπιστήσῃ.

—Γίνεσαι Τοῦρκος, Διάκο μου, τὴν πίστι σου ν' ἀλλάξῃς;

Κι' ἀρχίζει ὁ Γολγοθᾶς του. Τοῦ φοριῶνται μιὰ σούβλα καὶ τὸν παραδίδουν στὸ δῆμο. Ὑπὸ σινοδεῖαν τὸν πηγαίνουν ο' ἕναν κορῶνα, ὅπου ὁ δῆμος τὸν γυμνώνει καὶ τοῦ διαπερᾶ τὴ σούβλα κατὰ μῆκος τῆς ραχέως του μετὰ ξυ δέρματος καὶ σποινδύλικης στήλης ἀπὸ τὸν κόκκα μέχρι τοῦ τραχήλου.

Εἰς τῆς 2 τὸ μωσημερὶ τῆς 24 Ἀπριλίου ἀνεστήλωσαν τὴ σούβλα καὶ τὴν ὀστερέωσαν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, γύρω δὲ παρέταξαν τὰ κεφάλια τοῦ Ἐπισκόπου Ἡσαΐα, τοῦ Καλύβα, τοῦ Μπακογιάννη, τοῦ Καλοῦζου, τοῦ Παπαχατζῆ καὶ κομμιὰ ὀδοντοαρία ἄλλων παλληκαριῶν του.

Τὸ παρθενικὸ παλληκάρι δὲν ἔβγαλε λέξι.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ κ. Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ. - Παρακολουθεῖ τὴν κηδεῖαν μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ Συμβουλίου

Τὸ βράδυ πέρασε κάποιος βούλγαρος ἱππο ὄμος, χριστιανός. Τὸν λυπήθηκε κι' ἔβγαλε τὴν πιστόλα του, γιὰ νὰ θέσῃ τέρας στὸ μαρτύριό του.

—Σχωρημένος γᾶσαι τοῦ λείει ὁ Διάκος.

—Καὶ στὸν ἀπάνω κόσμο; ἐρωτᾷ ὁ θεοσεβὴς χριστιανός.

Πυροβολεῖ ἀπὸ 60 βημάτων καὶ ἡ σφαῖρα εἰσδύει εἰς τὴν δεξιὰ ὤμοπλάτη. Μὰ ὁ μάργυς δὲν ἐξέπνευσε καὶ ὁ βούλγαρος, κατὰ τὴν παράδοσιν, «καλλίκενος τὴ φοράδα του καὶ ἀφαντος ἔγινε».

—Διψῶ! ἔλεγε ἀπὸ τὸ μαρτυρικό του σύμβολο ὁ ἥρωας.

Η Α. Θ. Π. Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΛΑΕΣΑΝΑΡΕΙΑΣ ΚΑΙ Η Α. Π. Ο ΑΡΧΙ-ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ. - Εἰς τὴν κηδεῖαν τῶν Βασιλέων ἐπὶ κεφαλῆς Ἱεραρχῶν τῆς Ἑλλάδος

—Κάποιος Παναγιώτης, ψωμιά; ἔδεσε σ' ἕνα ξύλινον ἕναν τενεκὲ μὲ νεκρὸ καὶ τοῦ ἔδωκε νὰ πιᾷ. Καὶ εὐθέως ἐξέπνευσε. Ἐπειτα ἀπὸ ἕξ ἡμέρας ὁ Καφάρμπασης τῆς Λαμίας διέταξε δύο σιδηρογούρους, τὸν Κεφάλαν καὶ τὸν Καραδήμαν, νὰ σύρουν τὸν τι-

ἐπειδὴ μοιάζει τὸ στέλεχός του μὲ σῆμα φιδίου, δὲν τὸ θεωρεῖ σῆμα ὁ λαὸς ὡς ἀποτελεσματικώτατο φάρμακο γιὰ τὰ δῆγματα τῶν φιδιῶν.

Ἄλλὰ καὶ τὰ δνόματα παίζουν μεγάλο ὄρλο στὴ δεσποδαιμονία. Ὁ λαὸς φοβεῖται τὸ κόρη φόρεμα καὶ κόστούμι Σάββατο, γιὰ «νὰ μὴ τὸ βάλῃ σάβανο».

Ἐπειδὴ πάλι ὁ Σεπτέμβριος λέγεται καὶ τραγητῆς, οἱ Κερκυραῖοι ἀποφεύγουν τοὺς γάμους αὐτὸ τὸ μῆνα «πὺ τρυγὰ καὶ θερίζει τ' ἀνδρόγυνα».

Στὴ Σύμη δὲν κάνουν γάμο τὸ Σάββατο τῆς Ἑρμιῆς γιὰ τὸ ἀνδρόγυνα τυραννιέται.

Τοῦ Ἁγίου Συμεῶνος πάλι ἡ ἔγκυες δὲν πρέπει νὰ βάλουν τίποτα στὸ στόμα τους γιὰ νὰ μὴ «γεννηθῇ τὸ παιδί σημαδεμένο».

Ἀμ τί σέβει ἔχει ὁ Ἅγιος Στυλιανός καὶ τὸν λατρεύουν ἡ ἔγκυες, γιὰ νὰ μὴ τοὺς «στείλῃ τὸ παιδί» στὰς Λίνιους Μονᾶς κι' ὁ Ἅγιος Ἐλευθέριος, ποῦ πρέπει νὰ τοῦ ἀνάφουν κεριά καὶ νὰ τοῦ στείλουν λειτουργίες γιὰ τὴν «καλὴ λευτεριά».

Στὴν Κύπρον τὸν Ἅγιον Ἰάκωβον τὸν λένε «Ἄγιον Ἀκουφον». Τὸν θεωροῦν λοιπὸν ὡς θεραπευτὴν τῆς Ἰταλίας, Βαρκολίας, καὶ Κουφαμάρας.

Ἄκρον ἄκρον δὲ ἀνοησίας ἔξ ἀγασματοσύνης: Στὴν Αἰτωλία ὅσοι ἔχουν «ἀκροχορδῶνα»—κρεατοεληές—πηγαίνουν τρεῖς φορὲς στὴν ἐκκλησία καὶ τὴν ὥρα ποῦ ὁ παπάς λέει «Ἐξαερέτως τῆς Παναγίας Ἀρχάντου...» τοῖβουν τῆς κρεατοεληές, λέγοντας τρεῖς φορὲς «Σερέτω, Σερέτω, Σερέτω» καὶ πιστεύουν ὅτι θά... ξεραθοῦν.

Κάτι τέτοιο συμβαίνει καὶ μὲ τὰ χαριά. Ἡ Πυθία-χαρτοορίστρα ἐμπνέεται τοὺς χρησμούς της ἀπὸ τὸ χρώμα, τὸ σχῆμα καὶ τὸ δνομα τῶν χαριῶν.

Τὸ «ὄχτω» παραδειγματὸς χάριν σημαίνει «ὄχ». Δηλαδὴ πόνο. Κι' ἂν εἶαι μάλιστα κόκκινο, πόνο σύντομο. Τὸ «πέντε», ἐπειδὴ στὰ παλῆὰ τὰ χρώμα στὸ πίσω μέρος τοῦ φακέλλου ἔβραζαν πέντε βοῦλες μὲ βουλοκῆρι, σημαίνει ἐπιστολή. Τὸ «ἑφτά» σημαίνει «φτασμένο». Τὸ «τέσσερα» σημαίνει κρεβάτι, λόγῳ τοῦ ταυταϊσμοῦ του μὲ τὰ τέσσερα πόδια του καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς.

Ὁ δεῖλὸς φοβεῖται πρὸ τοῦ κινδύνου, ὁ προδότης κατὰ τὸν κίνδυνον καὶ ὁ γενναῖος μετὰ τὸν κίνδυνον.

Ναυκολέων

Ὁ φρόνιμος μετανοεῖ γιὰ τρία πράγματα: Ἄν ἐνεπιστεῦθη μυστικά σὲ γυναῖκα. Ἄν ἐταξίδεψε διὰ θαλάσσης, ἐνὸς μωροῦσος νὰ ταξιδέψῃ διὰ θηρᾶς. Καὶ ἂν περάσῃ μιὰ μέρα χωρὶς νὰ κάμῃ τίποτε.

Κανεῖς δὲν μετενόησε γιὰ τὴν εὐαγγελίαν ὅταν δὲν ἔπρεπε, μετενόη-

ΑΙ Α. Α. Β. Β. Υ. Υ. ΟΙ ΠΡΙΓΚΗΠΕΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ Η Α. Β. Υ. Ο ΔΙΑΔΟΧΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΚΑΙ ΑΙ Α. Α. Β. Β. Υ. Υ. ΑΙ ΠΡΙΓΚΗΠΙΣΣΑΙ ΕΛΕΝΗ ΕΙΡΗΝΗ, ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΚΑΙ ΦΡΑΓΚΙΣΚΗ ΠΡΟΠΕΜΠΟΥΝ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΙΛΙΣ ΤΩΝ ΝΕΚΡΟΥΣ

μημένον νεκρὸν μαζὺ μὲ τὰ κεφάλια τῶν παλληκαριῶν καὶ νὰ τὰ πετάξουν σὲ μιὰ ρεμματιά ποῦ ἐπετοῦσαν τῆς ἀκαθαρσίας.

Ὁραία πόλις ἡ Ἀμφισσα καὶ νοικοκυρημένη. Ὅκτις γιλιᾶζας κατοῖσαν ἀρίθμει.

Θάμα ἰδεσθῆαι ἡ Μητρόπολις «Εὐαγγελισμός» μὲ τὸ ρολοὶ τῆς τὸ μεγάλου. Ἡ εἰκονογράφος καὶ ἡ διακοσμητικὴ εἶναι ἐργασία τοῦ γνωστοῦ καλλιτέχνη καὶ κ. Παπαλουκά.

Ἐνα ἥρῳον, ἔργον τοῦ γλύπτου Μαροῦδη πρὸ τῆς Μητροπόλεως, ὠραία πλαυεῖα Ἡσαίου Κεχαγιά κτλ., δρόμοι καθαροὶ—χάρις εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Κοινητῆτος κ. Ι. Γιδόγιαννον—ὄλοι σχεδόν—καλαὶ οἰκοδομαί, ἠλεκτροφωνισμός, καλὴ κοινωνία. Ἐνα ὠραῖο περιβάλλον ἀπὸ εἰλαιώνας, βουνὰ καὶ τὸ φρούριον ἀπὸ πάνω.

Ο ΠΕΡΙΟΔΕΥΩΝ

ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΕΙΣ

Ἡ περισσότερες δεσποδαιμονίες τοῦ λαοῦ πηγάζουν ἀπὸ τὰ μαγικὰ βιβλία τοῦ 3 καὶ 4 αἰῶνος μετὰ Χριστόν, ὅπως εἶναι ἡ «Σολωμονική» καὶ τὰ «Ἱατροσόφια» κατὰ τὸν ἀείμνηστο λαογράφον Ν. Γ. Πολίτη.

Κατ' αὐτὸν ὁ δεσποδαιμόνιον καὶ προληπτικὸς πιστεύει, ὅτι κάποια συγγένεια ὑπάρχει μετὰ τὸν ὄμοιον πραγματικὸν πρὸς ἄλληλα καὶ κάποια μυστηριώδης σχέσις μετὰ τὸν ἀψύχων καὶ ἐμψύχων.

Σὲ κάποιο βιβλίον μὲ τὸν τίτλον «Περὶ Εὐπορίστων», ποῦ ἐκ πλάνης ἀποδίδεται στὸν περιήρημον ἱατροῦ τῆς Ἀρχαῖου Γαληνῶ, βρῖσκει κανεῖς ἕνα πλῆθος συνταγῶν, ποῦ στηρίζονται σ' αὐτὴ τὴν πλάνην.

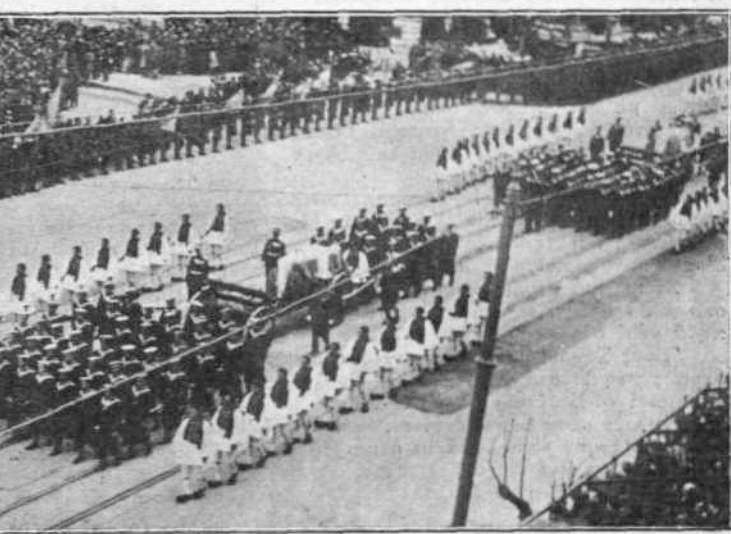
Ἔτσι γιὰ θεραπεία τῆς μυρμηκιάσεως, τὸ γιατροσόφι αὐτὸ συμβουλεύει ἐπιθέματα μὲ μυρμηκία τυλιγμένα σ' ἕνα πανί.

Δὲν ἔχομε δοκιμάσει τὴν θεραπεία αὐτή... πιθανὸν ὅμως τὰ μυρμηκία, ποῦ ἔχουν μυρμηκικὸν ὄξυν νὰ τσιμποῦν τὸν πάσχοντα καὶ τὸ ὄξυν αὐτό, ποῦ ἔχουν καὶ ἡ τοουκνίδες σ' ἀγκάθια τους, νὰ κάμῃ καλὸ. Πάντως τῆς ἰδιότητος τοῦ μυρμηκικοῦ ὄξεος δὲν τῆς ἤξεραν τότε καὶ μᾶλλον λόγῳ τῆς συνωνυμίας τῆς παθήσεως καὶ τοῦ φιλοπονωτάτου ἐντόμου, ἐνεπνεύσθησαν τὸ θεραπευτικὸν αὐτὸ μέσον.

Ἐνα ἄλλο γιατροσόφι, συμβουλεύει γιὰ τὴν τριχόπτωσιν τοῦ κεφαλοῦ, πλύσεις μὲ «πολυτρίχι» βρασμένο μὲ χρυσί. Εἶναι κι' ἕδω φαγεθὸν, ὅτι κλειδὸ τὸ «ἀδιάντων», ποῦ λέγεται κοινῶς «πολυτρίχι», ἐφαντάσθησαν, ὅτι πλύσεις μὲ αὐτὸ θά ἐπιφέρουν... πολυτρίχιαν.

Ἐνα φυτὸ, τὸ «ἔχιον» οἱ ἀρχαῖοι τὸ ἐθεωροῦσαν ὡς ἀντίδοτον—ἕνα κι' ἕνα—γιὰ τὰ δῆγματα τῆς ἐχίδνης, γιὰ τὴ φύλλα του μοιάζουν μὲ τὸ κεφάλι αὐτοῦ τοῦ ἔρπετου.

Μὰ μήπως καὶ τὸ «Ἄριον» τὸ στικτόν, τὸ κοινῶς «φιδόχορ' ο»,

Ἡ νεκρική πομπὴ κατεχομένη τὴν λεωφόρον Πανεπιστημίου (Φωτογραφία τοῦ ὀπτικοῦ καταστήματος κ. Α. Φόσσα)

σαν ὅμως πολλοὶ γιὰ τὴν μύλησαν ὅταν δὲν ἔπρεπε.

Οἱ γυναῖκες μοιάζουν μὲ τὰ μεγάλα φάρμακα. Ὅπως καὶ αὐτῶν ἡ ἀξία των φαίνεται... μετὰ τὴν λήψιν.

ΜΙΑ ΜΕΓΑΛΗ ΕΠΕΤΕΙΟΣ

ΠΩΣ ΕΠΕΣΕ ΤΟ ΠΑΛΑΜΗΔΙ

30 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1822

Κατασκότεινος όλος ο κάμπος του "Αργους. Άγρια και βροχερή νύκτα του Νοέμβρη. Κάπου-κάπου μονάχα λίγα φωτάκια εδώ κι εκεί σπαρμένα μέσα στο άγριο σκοτάδι.

Μεγάλη νύκτα! 29 Νοεμβρίου του 1822. Κλειδαμπαρωμένοι πίσω από τα παλιά κι' άπόρθητα Βενετσιάνικα τείχη του Ναυπλίου οι Τούρκοι κι' απ' έξω τα ελληνικά παληκάρια.

Οι Τούρκοι περιμένουν μέρες τώρα να τους στείλη έπίκουριες ο Δράμαλης από την Κόρινθο. Μά έπικουριές δεν φθάνουν. Και τότε ο Μουχαφύζ 'Αλή, βλέποντας, ότι δεν λύνεται η πολιορκία, έγκαταλείπει την πόλη και κλείνεται στο Παλαμήδι.

Σε λίγες μέρες όμως περιήλθε άποκλεισμένος εκεί πάνω σε φοβερή θέσι. Τράφιαμα δεν είχαν πιά κι' έβαλαν χέρι—δόντι άκριβέστερον—στά σκυλιά. Έπειτα έβραζαν πετσά και τομάρια, έπιναν το ζουμί τους. Και στο τέλος έτρωγαν σάρκες νεκρών άποσυντεθειμένες.

Ότε από τη θάλασσα μπορούσαν να έπισιτίσουν τους πολιορκουμένους, Στο Μπουρτζι, επάνω στον θαλασσοπούργο, πούναί μέσο στη μέση του λιμανιού, είχε ταμπορωθεί ο Γάλλος φιλέλληνας συνταγματάρχης Γκιουρντέν και τους έλουζε με χειμάρρους πυρός και σιδηρού.

Στις 29 το βράδυ. Έπί κεφαλής των πολιορκητών ο χιλίαρχος Στάϊκος Σταϊκόπουλος, στρατοπεδευμένος στην Άρεια, κάτω από το Παλαμήδι άκριβώς άγρυπνά.

Βρέχει. Όύτε φανάρια στο στρατόπεδο, ούτε φωνές. Πλησιάζουν μεσάνυχτα. Έξαφνα φθάνει στη σκηνή του χιλίαρχου ο Μοσχονησιώτης με δυο 'Αρβανιτάδες. Τους είχε πιάσει, που μάζευαν χόρτα.

Ο Στάϊκος έμαθε απ' αυτούς τα χάλια των πολιορκημένων Τούρκων και την άδυναμία της φρουράς ν' άντισταθί. Άποράσισε λοιπόν να έπιστεύση την εκπόρθησι από φοβερού κάστρου.

Έκείνη την ίδια χειμωνιάτικη νύκτα. Με το τουλούμι έβραζε. Ο Μοσχονησιώτης προσφέρεται ν' άναίβη πρώτος στα τείχη. "Αν άκουαν πυροβολισμούς, έπρεπε να καταλάβουν, ότι τον έκόκτωσαν οι Τούρκοι. "Αν άκουαν φωνές, ότι τον συνέλαβαν. "Η έτσι ή άλλοιώς έπρεπε οι δικοί μας να σκοτώσουν τους δυο 'Αρβανιτάδες, που θα τους είχαν πη ψέματα.

Κατασκότεινο το κάστρο και βουβό πέρα-πέρα. Ο Στάϊκος διαλέγει 350 παληκάρια, ένα κι' ένα, παίρνει μαζί του τον άδελφό του το Θανάση Σταϊκόπουλο και τον Νικολή Μοσχονησιώτη και ξεκινά με σκάλες, σχοινιά κ.λ.

Κάτω μέσα έπειτα σταματά και έγκαρδιώνει τα παληκάρια του. Έπειτα άφίνει με την όπισθοφυλακή από 240 άνδρες τον άδελφό του, σταυροκοπιέται και τρέχει στον προμαχώνα του 'Αχιλλέως, τη «Γιουρούς-Τάπια».

Βουβαμάρα επάνω! Άπροσπέλαστα κατάβραχα. Μιά σκάλα. Ο Δημήτρης Μοσχονησιώτης σκαρφαλώνει στην άκρη και πετά μέσο απ' το τείχος μια θελιά. Πιάνεται η θελιά σ' ένα κανόνι και μ' ένα σάλτο βρίσκεται πάνω στο τείχος.

Στέκει μια στιγμή και κάνει το σταυρό του. Βαθειά μέσο στο σκοτάδι λαμπυρίζει ένα φώς. Το φυλάκειο. Τραβιά το σπαθί του, πηδά μέσο στο φρούριο και τρέχει προς τα εκεί.

Ένας Τούρκος τρώει φραγκόσουλτα. Σπρώχνει την πόρτα. Ο σκοπός κέφτει στα γόνατα. Του βουλώνει το στόμα, τον δένει και είδοποιεί το Στάϊκο με τους άλλους.

Πηδούν μέσα έπειτα εκείνοι, άνοιχον τη βαριά σιδερένια πόρτα και μπουκάρουν τα παληκάρια μέσα. Πάει πεα. Το Παλαμήδι έπεσε. Έπλησαν έτσι και της άλλης τάπης, τη μια μετά την άλλη.

Αλαφιασμένη το βάσει στα πόδια ή άλλη φρουρά με φωνές και αντίκρυ και από τη βορειοδυτική κάθοδο κυτρακιάει στην πόλη μέσα. Σηκώνονται όλοι στο ποδάρι, ουρλιάζουν και την αγή βλέπουν τα κανόνια του κάστρου από πάνω γυρισμένα καταπάνω τους.

Άρχίζει φωτιά ο Στάϊκος, μόλις έκαλόφεξε. Σε τρεις μέρες τέλος ο πασσαός του Ναυπλίου αναγκάζεται να ύπογραφή τη συνθήκη και του παραδίδει τα κλειδιά της πόλεως.

Την άδειασαν άμέσως οι Τούρκοι. Όπου φύγει φύγει. Άλαφιασμένος τους μαρκάριαζαν σε βάρκες και καΐκια, που φώναζαν από της Σπέτσες. Μεγάλο κατόρθωμα ή εκπόρθησις του Παλαμηδιού και ή κατά-

ληψις του Ναυπλίου. Ήτον το κλειδί όλης της Πελοποννήσου. Γι' αυτό και οι έπίδρομοι στο Ναύπλιο έφεραν.

Το Παλαμήδι όμως ήτον άπόρθητο. Πότε κτίσθηκε δεν έχει έξακριβωθεί Οι Βενετσιάνοι, λένε, το έπρωτόκτισαν κατά 1687. Άλλά και οι Τούρκοι άργότερα το έσυμπλήρωσαν με έπτά προμαχώνας, του 'Αχιλλέως, του Έπαμεινώδα, του Λεωνίδα, του Φωκιάνο, του Θεμιστοκλέους, του Μιλτιάδου και του Φρουράρχου.

Είχε άκόμη σάν παρατήματα, να πούμε, το θαλασσοπούργο Μπουρτζι και τον μεμονωμένο προμαχώνα «Πέντε Άδέλφια». Θεώρατος βράχος! Ύψος ύπερ την θάλασσα 216 μέτρα και 1880 σκαλοπάτια λαξευτά, που άποτελούν μια σκάλα έλικοειδή, άτελείωτη.

Νεαρός δέ ο πορθητής του Μόλις είκοσι ένός έτους παιδί. Έγεννήθηκε το 1801 στη Ζάτυνα της Γορτυνίας, όπου μέχρι πρώτίνος έσώζετο και ο πάργος του. Ο πατέρας του άνομάζετο Παναγής και ή μητέρα του Ζαχαρούλα. Το 1818 έπληγε στην "Υδρα κι' άρχισε ν' έμπορευεται εκεί.

Γρήγορα έπίσπασθηκε και ήτον μεγαλέμπορος. Τότε τον έμύησαν και στη Φιλική Έταιρία. Μόλις άναψε το τουφέκι—το 1821—ξεκίνη έ,τι είχε και δεν είχε, στρατολογεί παληκάρια και τρέχει στη φωτιά. Λέγουν, ότι, έπειδή δεν του έφθαναν τα χρήματά του, για να έξοπλίση και τα χιλία παληκάρια του, τους έδωκε ξύλα και σουβλες και λίγο-λίγο που έσοκίλευαν τους νεκρούς του έχθρου, βρέθηκαν όλοι άραματοί μένοι σάν άστακοί.

Άλλά και θεοσεβής! Μόλις μπήκε ή μεγάλη εκείνη βραδιά στο κάστρο, φάχωντας για όπλα και πυρομαχικά της μυστικής κρύπτες, βρήκε κάτω από ένα σωρό τουφέκια ένα εκκλησάκι του 'Αγίου 'Ανδρέου.

Σημερώνει άκριβώς την άλλη μέρα του 'Αγίου 'Ανδρέου και ή πρώτες άρχίδες τον βρίζουν γονατιστό, να προσέχεται με κατανύξη.

Την άλλη μέρα 1 Δεκεμβρίου ή Προσωρινή Διοίκησις της Ελλάδος τον έπροβίβασε εις στρατηγό. Άργότερα πήρε γυναίκα μια κόρη Άργεΐτισσα, από της πρώτες οικγένειες και άπέκτησε μονάχα μια θυγατέρα, τη Ζαχαρούλα και την πάντρεψε με τον μεγαλέμπορο της Σμύρνης Χατζηπανάγο.

Κατά την έπιθυμία του όμως τα παιδιά της Δημήτρης και Στέφανος—Στάϊκος διετήρησαν το επώνυμο του παπου τους και άνομάσθηκαν Σταϊκόπουλοι. Άπέθανε πάμπτωχος έπειτα από διωγμούς έξ άντιζηλίας την 21 Φεβρουάριου 1835.

Κάθε χρόνο την ήμερα του 'Αγίου 'Ανδρέου το Ναύπλιο την έορτάζει σάν έπέτειο της σωτηρίας του με στρατιωτική τελετή, δοξολογία κ.λ.

Στην έορτή της εκατονταετηρίδος ή Κεντρική Έπιτροπή απέστειλε στο Ναύπλιο τα έκ μητρός τρισέγγονα του Πορθητού 'Αντώνη και Δημήτρη Βρατσάνους, δισέγγονα εκ πατρός του 'Αντώνη Βρατσάνου, που άντινάζε το 1824 την πυριτιδαποθήκη των Ψαρών.

Έπιμελείς του Δημάρχου κ. Κοκκίνου είχαν γράψει μια πολυτελή άραματολική φουστανέλλα για το μεγαλείτερο και το έδωκαν στα χέρια την έλαιογραφία του Πορθητού—δύρον της άειμνήστου 'Αλεξάνδρας Δήμου Βρατσάνου—με φρουρά και τιμητική συνοδεία προσκόπων, να την άναίβαση στο Παλαμήδι, ένώ παρήλαυνε πρό του 'Υπουργικού Συμβουλίου όλος ο στρατός και από το κάστρο επάνω έβροντούσαν κανόνια και πολυβόλα.

Η παράδοσι μας παρουσιάζει τον Πορθητή ώραιό, άφρονεπαδό και λυγρό. Τόσο ώραιό, που μια Τουρκάλα πιγκυλιέσσα τον άγάπησε, βλέποντας με τηλεσκόπιο τους πολιορκητές από το φρούριο και τη νύκτα της παραμονής του 'Αγίου 'Ανδρέου, εκείνη τη μεγάλη νύκτα, κατέβηκε στο στρατόπεδο, του παρεδόθη και τον ώδήγησε για να πάρη το φοβερό και τρομερό κάστρο.

Η μοναδική αυτή εικόνα του πορθητού του Παλαμηδιού είναι άνηρημένη μέσα στην αίθουσα των συνεδριάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Ναυπλιαίων, με την άραματολική του στολή και το άρήιον ύψος του, όπως μας τον παρέδωσε ή παράδοσις τον Χιλίαρχο Στάϊκο.

Ο χιλίαρχος Στάϊκος εκπορθεί το Παλαμήδι

ΟΙ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ

Ο ΝΕΟΣ ΚΡΗΓΗΤΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΕΜ. ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΟΣ

Το Έθνικό Πανεπιστήμιο απέκτησε νέον καθηγητήν της έδρας της Παιδολογίας και Σχολικής Ύγιεινής, τον κ. Έμμ. Λαμπαδάριο, τον συναπθέστατο φίλο και συνεργάτη της «Εικονογραφημένης».

Ο νέος καθηγητής έχει παρουσιάσει μια πολυαχθή και κοινωνοφελεστάτη δράσι, που ίσως-ίσως κανείς άλλος έπιστήμων δεν έχει να έπιδείξη.

Ο πατέρας του Νικ. Λαμπαδάριος, γιατρός και αυτός, ήτον Ύφηγητής της Ειδικής Νοσολογίας, γνωστός στην 'Αθηναϊκή Κοινωνία, γνωστότατος δέ στην Ιατρικήν οίκογένειαν, με της έπιστημονικές άνακωνάσεις του και της συγγραφές του. Χρόνια έδίδασκε στην 'Ιατρική Σχολή.

Ένεργάση στην ίδια σχολή, την 'Ιατρικήν, και ο υίός. Τριτοετής φρονητής προσελήφθη ως έξωτερικός βοηθός της Παθολογικής Κλινικής του άειμνήστου Καραμήτσα στο Δημοτικό Νοσοκομείο και τελειόφοιτος στο Έργαστήριον της Ύγιεινής και Μικροβιολογίας του καθηγητού Σάββα.

Σ' αυτά τα δύο παρατήματα του Πανεπιστημίου έπληρωσε μια πολύ καλή κατόρισι στην Ειδική Διογνοστική και Νοσολογία και στη Μικροβιολογία.

Το 1904 έγινε Διδάκτωρ της 'Ιατρικής με άριστα». Κατόπιν από το 1906 έως το 1908 έγινε έσωτερικός βοηθός του 'Αρεταίου και τότε πήρε την άδεια να έξακθή το επάγγελμα τάλι με άριστα».

Έπιτάμιση δηλαδή όλόκληρα χρόνια δεν άπεμακρόνηθη από τα έργαστήρια και της κλινικής του Πανεπιστημίου. Αυτό δεν άρκοσθε όμως. Ήθελε να έργασθί; Είχε άσθασιτο ζήλο και άγάπη στην Έπιστήμη του. Το κύτταρο, βλέπετε και ή κληρονομιάς από τον Γεννήτορα. Και άκριβώς με αυτά τα δύο, τον ζήλο από το ένα μέρος και την έπιμονη κατάρτις, έδμελιώθηκε εις έναν έπιστήμονα πρώτης τάξεως.

Πέφτει κατόπιν με τα μούτρα, όπως συνήθως λέμε, στη συμπλήρωσι των έπιστημονικών του σπουδών. Στον κλάδο της Παιδολογίας και Σχολικής Ύγιεινής δεν είχε κανείς έγκύψει συστηματικά. Για να έκπαιδευθί λοιπόν, πηγαίνει το 1912 στο Παρίσι και παρακολουθεί Παιδιατρική και Ύγιεινή της παιδικής 'Ηλικίας στο νοσοκομείο «Enfants Malades» με τους καθηγητάς Ουτινέλ και Μαργά, με έπιμελήτη δέ τον Νομπεκούρο.

Στην Έλβετία πάλι Βιολογία και Ψυχολογία του παιδιού με τον περίφημο καθηγητή της Γενεΐσης Κλαπαρέντι, στη Γερμανία δέ με τον καθηγητήν Γκριόμαχ, ψυχομετρία, διανοητική κόπωση και πρότυπο σχολείο, που να μην το έπισκεφθί και να μην το μελετήση.

Κάθε χρόνο εταξίδευε στο έξωτερικό και γύριζε τα μεγάλα έπιστημονικά κέντρα, μελετώντας τα συστήματα και της οργάνωσης της προστασίας της Ύγιεινής της παιδικής ήλικίας, πρό πάντων των παιδιών του σχολείου. Δεν άφινε παθολογικό έργαστήριον, ίδρυμα, διδακτήριον και πρότυπο σχολείο, που να μην το έπισκεφθί και να μην το μελετήση.

Στα ταξίδια του αυτά βρήκε την ευκαιρία ν' άσοληθί με την παρασκευή και χρηση των προφυλακτικών έμβολίων και με της σχολικής μικροβιολογικής έθρυνες στο 'Ινστιτούτο Παστέρ και πλησίον του άρχιάτρου του Δήμου Βερολίνου Ντρεγκάλου.

Άργότερα στη Γενεΐση έμελέτησε την οργάνωσι του τμήματος Ύγιεινής της Κοινωνίας των Έθνών και το μεταπολεμικό πρόγραμμα Κοινωνικής Ύγιεινής της Παιδικής 'Ηλικίας στην «Ένωσι των Έρρυθρών Σκαυρών» στο Παρίσι.

Τρεις μήνες εκεί έμελέτησε την οργάνωσι του άντιφυματικού 'Αγώνος και της έλαττώσεως των 'Αρχών της Ύγιεινής δια του σχολείου και του «Έρρυθρού Σταυρού Νεότητος», την Ιατροπαιδαγωγική και 'Αγωγή των άνωμάλων παιδιών» στο Μιλάνο και στη Γενεΐση, στο Παιδολογικό 'Ινστιτούτο Ζάν Ζάκ Ρουσσώ.

Το 1930 κατόπιν παρηκολούθησε την εκθεσι και το Μουσείο της Δρέσδης και της λειτουργία των νεωτέρων προτύπων σχολικών κτιρίων της, καθώς και του Βερολίνου, στη Βιέννη δέ το σύστημα της Σχολικής 'Αντιλήψεως του καθηγητού Τάντλερ και των άντιφθεριτικό και άντιστρατιωδικό έμβολιασμό του καθηγητού Δέβενσάιν.

Και κάθε φορά, που γύριζε στην 'Αθήνα, όλα τα διδακτριακά ζητήματα, τα ζητήματα της Ύγιεινής των μαθητών, των παιδικών έξοχών, των Ύπαίθρων Σχολείων και παιδικών Άεροθεραπευτηρίων, κάθε πρόοδο της Έπιστήμης και ειδικότητός του, που έμελέτησε, που παρηκολούθησε, που είδε, δόστω με διαλέξεις, άνακωνάσεις και δημοσιεύματα, για να συντελέση στην εισαγωγή και στον τόπο μας παντός όφελίμου στην ύγεια της νεότητος.

Η παιδική ήλικία του ότε λει όχι άπλως πολλά. Πάρα πολλά! Που δεν μπορούν να εκτιμηθούν.

Άλλά δεν έσταμάτησε. Δεν περιορίσθηκε στη θεωρία και τη φιλολογία. Μας παρουσίασε και θετική έργασία. Μια έργασία πολύτιμη άληθινά:

Το 1911 σ' έναν ειδικό διαγωνισμό του 'Ιατροσυνεδρίου έπρωτεύσε και διαρίσθηκε Σχολικός στην Κεντρική Ύψηρσία του 'Υπουργείου Παιδείας. Προήχθη κατόπιν, έπφρασε όλα τα σχολικά της ύπαλληλικής Ιεραρχίας, για να γίνει επί τέλους Διευθυντής Α' τάξεως.

Τότε βρήκε την ευκαιρία να έφαρμόση κι'έδω, όσα μπορούσε από κείνα, που είδε, παρηκολούθησε και έμελέτησε τόσον καιρό έξω. 'Ιδρυσσε πρώτα—πρώτα την Κρατική Ύψηρσία της Σχολικής Ύγιεινής και το Έργαστήριον της Παιδολογίας 'Αφινε λοιπόν κάθε άλλη άσολη και άφοσιώμενη στην οργάνωσι της Σχολικής Ύγιεινής.

Κομπωγιαννιτισμός πέρα-πέρα έβασίλευε στον κλάδο αυτό εκείνη την εποχή. 'Αρχισε λοιπόν μελέτες, σχέδια, προοπολογισμούς και έξυγιανε τα περισσότερα διδακτρια. Συνέτεινε εις την ίδρυσιν τριών χιλιάδων και πλέον νέων σχολείων σ' όλο το Κράτος. Σχολεία δημοί; Κτίρια δηλαδή κατά της ύποδείξεώς του, που πληρούν όλους τους όρους της ύγιεινής.

Το άτομικό δελτίο ύγιεινής του μαθητού, κατόπιν Ιατρικής έξετάσεως, είναι έργο του. Και του δασκάλου άκόμη. Και ο ύποχρεωτικός έμβολιασμός, δαμαλισμός και άνασθαλισμός, καθώς και ο άντιδιφθεριτικός έμβολιασμός, που έγινον άφορη ή έλαττωθί ή νοσηρότης, ή είσαγωγή στο σχολείο του μαθητότος της Ύγιεινής....

Πάνω από αυτά όμως ή Σχολιατρική Ύψηρσία, που οργάνωσε και ή οργάνωσις Σχολικής 'Αντιλήψεως και Προνοίας με μαθητικά Ιατρεία, άντιτραυματικά, σχολικά λουτρά, μαθητικά συσσίτια, παιδικές έξοχές, έπαίθρια σχολεία.

Το 1911 έγινε Διευθυντής του Παιδολογικού Έργαστηρίου, όπου έκαμε σχετικές με την έπιστημονική έθρυνα της βιολογίας του μαθητού έργασίες. Το 1912 Καθηγητής της Παιδολογίας και Σχολικής Ύγιεινής στο Διδακταλείο 'Αθηνών, όπου ένα χρόνο μετεκπαιδευόνατι οι διδάκτορες της Φιλολογίας, των Μαθηματικών, των Φυσικών και Θεολογίας, για να πάρουν παιδαγωγικό πτυχίον. Το 1918 έγινε καθηγητής των Ύγειολογικών και Παιδολογικών μαθημάτων για τους μετεκπαιδευόμενους στο Πανεπιστήμιο δημοδιδασκάλους και καθηγητές της Παιδολογίας και Σχολικής Ύγιεινής για

Ο κ. ΕΜΜ. ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΟΣ. Ο νέος καθηγητής του Πανεπιστημίου

στο Πανεπιστήμιο γιατρούς προς άπόκτησι πτυχίου σχολιάτρου. Και καθηγητής της Σχολικής Ύγιεινής στην Ύγειονομική Σχολή 'Αθηνών, Διευθυντής δέ της Σχολικής Ύγιεινής στο Ύγειονομικό κέντρο του Ύπουργείου Ύγιεινής, καθώς έπίσης και καθηγητής της Κρατικής Σχολής των Έπισκευτριών 'Αδελφών και της Σχολής Νοσοκόμων του Έρρυθρού Σταυρού.

Σαν να μην έφθαναν δέ αυτά, ίδρυσε και οργάνωσε του Πατριωτικού Συνδέσμου των Έλληνόφων. Οργάνωσε μάλιστα εκεί τα τμήματα της Παιδικής ήλικίας, νηπιαγωγείων, μαθητικών συσσιτίων και Μαθητικής Πολικινικής. Και σύμβυλος του Έλληνικού Έρρυθρού Σταυρού. Έκει ίδρυσσε και οργάνωσε τον Έρρυθρό Σταυρό Νεότητος. Διακόσιες χιλιάδες παιδιά—μέλη του διαδίουσην σήματος άρχές Ύγιεινής και το πνεύμα της Κοινωνικής 'Αλληλεγγύης».

Άλλά και μέλος του 'Ανωτάτου Ύγειονομικού Συμβουλίου—του πρώην 'Ιατροσυνεδρίου—του Ύπουργείου Ύγιεινής, μέλος εις τα διάφορα έκπαιδευτικά συμβούλια και της τεχνικής ύψηρσεως του Ύπουργείου Παιδείας και Ύγιεινής.

Έρχομάτισε και τρεις φορές—1926, 1930, 1932—Γενικός Γραμματέας του Ύπουργείου Παιδείας, άντιληρωτής το 1931 του Διευ-

θύντου της Υγειονομικής Σχολής Αθηνών κ. Ουάιτ κ. λ. π. Είς τους Βαλκανικούς πολέμους υπηρέτησε ως απλός νοσοκόμος, χωρίς να ζητήσει αναστολή, οπν Κρατικός Υπάλληλος και ώνομασθη άνθρωπος στο τέλος, στη Θεσσαλονίκη δε μαζί με τον Κ. Σάββα μετέβη της Υγειονομικής Υπηρεσίας, ιδίως εις τόν αντιχολερίκο έμβολιασμό και έπιθεώρηση όλα τα εκπαιδευτικά της Ιδρύματα.

Κατόπιν έλαβε μέρος σ' όλες της επιστρατεύσεις και προήχθη έως στο βαθμό έφένδρου λοχαγού-ιατρού.

Αλλά έχει ακόμη και άλλες εθνικές υπηρεσίες: Τόν Απρίλιο του 1919 έστάλη στη Μ. Ασία για την περίθαλψη των άποστρατευθέντων όμογενών και την προπαρασκευή του έδάφους για την Έλληνική κατοχή, με μία μεγάλη έπιτροπή του Πατριωτικού Ιδρύματος.

Εγύμισε τότε όλες σχεδόν της Έλληνικής Κοινότητες της Μ. Ασίας και όργάνωσε διάφορα Ιδρύματα Κοινωνικής Υγιεινής και Προνοίας. Στη Σμύρνη μάλιστα ίδρυσε και την Παιδική Πολιτική και τόν Βρεφονομικό Σταθμό. Συγχαρητήρια τότε ή Κυβέρνησις, ό Σμύρνης Χρυσόστομος...

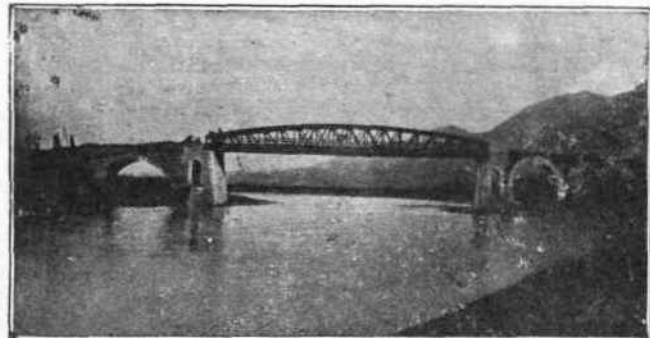
Έλαβε μέρος και στην «Ειδική Έξεταστική Έπιτροπή των έκ Τουρκίας παλινουστώντων» κατ' έντολήν του Έρυθρού Σταυρού, για νά διαπιστωθούν ή άγριότητες και έμενε τότε στο λοιμοκαθαρητήριο

ΑΠΟ ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

Η ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΟΥ ΚΡΙΤΙΚΟΥ

Του κ. ΠΑΝΟΥ ΚΑΛΟΓΕΡΙΚΟΥ

*Ίσως έκ πρώτης όψεως φανούν παραδοξολογίες, αυτά που θα ακολουθήσουν, αν όμως κανείς τά καλοσκεφθή, θα καταλήξη στο συμπέρασμα, ότι για τόν Κριτικό, που ή οσβαρωτάτη άποστολή του είναι

Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΓΕΦΥΡΑ ΤΗΣ ΑΛΛΑΜΑΝΑΣ
Με τήν προεφευρόμενα όπως ήτον τήν ήμέραν που έπεσε σ' ένα άκρ' αυτήν
ό Αθανάσιος Διάκος

νά επιτελεθρή τή χημική ανάλυση των παρασταμένων έργων, απαραίτητη πρώτα είναι ή ψυχολογική ίσορροπία του.

Πρέπει λοιπόν ό Κριτικός νά είναι έντελώς καλό στην ύγεια του, δηλαδή νά είναι άπαλλαγμένος από κάθε άνόχησι, γιατί τότε, και μόνο τότε, μπορεί νά γράφη κριτική τέλεια άνευπρέκαστη, και βασισμένη στην άναλλοίωτη των πραγμάτων αλήθεια.

Και συγκεκριμένα είναι απαραίτητο ό Κριτικός:

Νά μήν έχη πρόσφατη τήν έντύπωσι διασποράσις του με συγγενείς, φίλους ή άλλα πρόσωπα. Νά μήν έχη γκρινιάζει με τή γυναίκα του. Νά μήν τά έχη χαλάσει ή νά μήν έχη φιλονεικήσει με τήν έρωμένη του. Νά έχη καλοφαγά. Νά έχη καλοκοιμηθή. Νά μήν είναι στομαχικός. Νά μήν έχη χάσει στά χαρτιά. Νά μήν έχη χρέη κραυγαλέα. Έπιέγοντα. Νά μήν υποφέρει από κάλους, και νά μή φέρη στενά παπούτσια. Νά μήν έχη γύρω στή θέσι του θεατάς, που νά φλυαρούν ή όπωσδήποτε νά τόν ένοχλούν. Νά είναι έφωδιασμένος με άρκετό ευνούκό άπόθεμα για Συγγραφέα και Ηθοποιούς, άπαλλαγμένος από κάθε προκατάληψι, συμπάθεια, ή προσωπική έγθρα.

Η πείρα μου έδειξε, πως μπορεί κανείς τούς Κριτικούς νά τούς ξεχωρίση σε πάντες κατηγορίες.

Πριν όμως άρχίσω τήν άπαρίθμησι των διαφόρων κατηγοριών, κρίνω σκόπιμο ν' άναφέρω, ότι σ' αυτό τό συμπέρασμα κατάληξα έπειτα από δέκα χρόνια, που χρημάτισα κριτικός θεατρικός σε διάφορα ήμενη ρήσια φύλλα και περιοδικά των Αθηνών και των Έπαρχιών.

*Υπάρχουν λοιπόν:

1) Οι Κριτικοί που έχουν ώς συγκριτική μονάδα της Κριτικής τωτής καθιερωμένες καλλιτεχνικές άξιες, πρωταγωνιστάς και πρωταγωνίστριες και κάθε νέο στοιχείο, που έμφανίζεται, τό συγκρίνουν άμέσως με τούς άναγνωρισμένους καλλιτεχνικούς όγκους, τό συντρέθουν και γράφουν δογματικά: «Η θεσποινίς Α ή ή κ. Β έχουν βέβαια τά τάδε ή τά δείνα προσόντα, μα δέν θα φθάσουν ποτέ τή μοναδική μας ή τόν άφθαστο Δ ή Α» Κριτική άδικαιολόγητη, άδικη, που άποθαρρύνει τά νέα στοιχεία, οπν νά μαρμαρώσει ή Τέχνη στο παλιό των καθιερωμένων καλλιτεχνικών άξιών, που κανένα από τά νέα στοιχεία δέν θα κατορθώση με τόν καιρό νά ξεπεράση!!!

2) Οι Κριτικοί, που έχουν άλλο είδος συγκριτικής μονάδος, σχετικής πάλι με της καθιερωμένες καλλιτεχνικές άξιες και προφητεύουν: «Η θεσποινίς Π, ή ό κ. Ξ μ' όλα τά προσόντα των, δέν θα σημειώσουν μεγάλη πρόοδο, γιατί ή φωνή τους θυμίζει τήν τάδε ή τόν δεικναι... Δηλ. ράβδος έν ναυία κλπ.

του Άγιου Γεωργίου, που άραζαν τά όπλιταγωγά με τούς αίχμαλώτους.

Στούς σεισμούς της Κορίνθου έπίσης έτρεξε με συνεργεία Έρυθροσταυριτών μαθητών, με σκηνές, με τρόφιμα, ρουχαλίκια, φάρμακα και παρέσχε κάθε περίθαλψι στα σεισμόπληκτα παιδικία.

Και σε Συνέδρια Διεθνή, σε Διασκέψεις, έξωτερικού και έσωτερικού. Αν πήτε δε για επιστημονικές εργασίες, όλόκληρα τεύχη της «Εικονογραφημένης» δέν θα έφθαναν για νά της περιλάβουν.

Η εργασία του «Περί της Σκολιώςσεως έν τούς ήμετέρους σχολείους» έπροκάλεσε τό ένδιαφέρον όλου του Έπιστημονικού Κόσμου. Και ή «Εισαγωγή εις τήν Έπιστήμην του Παιδός», «Παιδολογία και Σχολική Υγιεινή», που τήν έξέδωκε τό Υπουργείο Παιδείας για τούς εκπαιδευτικούς λειτουργούς, «Ο Κινηματογράφος και ή έπίδρασις αυτού επί της άφρον ήλικίας», που τήν άνεδημοσίωσε ή «Έρευνα» της Άλεξανδρείας, «Στοιχεία Παιδολογίας», και ακολουθούν σαρανταπέντε άλλες ακόμη εργασίες σε άυτοτελείς εκδόσεις από 200 και 300 σελίδες, σε περιοδικά, έμβριθεις, πολύτιμες.

Αυτός είναι ό νέος καθηγητής του Πανεπιστημίου, που με ύπερηφάνεια ή «Εικονογραφημένη» παρουσιάζει στους άναγνώστας της. Τιμή του και δόξα του.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

3) Οι Κριτικοί, που συμπάθουν όρισμένο θίασο για λόγους πολιτικής έμφροσύνης!! Αυτό τό στίγμα παρατηρήθηκε κατά τήν έποχή των θλιβερών έσωτερικών άνωμαλιών μας, όποτε είχαμε Κριτικούς Γαλλόφωνους και Γερμανόφωνους, με άνάλογες συμπάθειες ή αντίπαθείες προς θίασους και έργα.

4) Οι Κριτικοί, που συμπάθουν όρισμένο θίασο για λόγους παρασκηνιακού, αιδηματικού, κατακτητικού. Αυτοί είναι οι πίο άσυνείδητοι, γιατί, για νά επιτύχουν τ' άνωκολλήγτα, έγκωμιάζουν διάφορες άνοπαρίες, της άποθραύουσιν, και άπογοητεύουν τά εθουσίδητα στοιχεία του θεάτρου.

5) Οι Κριτικοί, που συμπάθουν όρισμένο θίασο, και κόπτονται για τήν υδένωσι των εργασιών του, γιατί έχουν δώσει ή πρόκειται νά δώσουν έργο τους νά παρασταθή. Άρα ένδιαφέρον... ποσοστικό.

6) Οι κριτικοί, που ποζάρουν για έμβριθεις και άνεξάρτητοι, ένθ είναι κατάφωρο, ότι συμπάθουν όρισμένους συγγραφείς και ήθοποιούς. Αυτοί συνθέτουν ν' άναφέρουν τί γίνεται στα ξένα θεάτρα, που έχουν ιδή και διαρκώς συμβουλεύουν τή δουλική αντίγραφή και άπομίμηση. Σεγλάνε πολλούς δυστυχώς.

7) Οι Κριτικοί, που είναι έκ συστήματος πικρόχοιλοι και θρίσκουν παντού και πάντοτε ψευδιία. Τήν έμπνευσι τους δανείζονται από τήν άτομική στειρότητα και ξερατλα, γιατί αυτοί ποτέ τους δέν έδημιούργησαν τό παραμικρό και κατά βάθος μισούν κάθε δημιουργία.

Είναι οι σκορπιοί, που άποκτούν ψυχική εδεξία, άμα χύσουν τό φαρμάκι τους.

8) Οι Κριτικοί, που ξεγύανε τί έραφαν χθές και έμφανίζονται κερμικώτατα άνακόλουθοι. Άν φάξουμε λίγο ή άνακαλύψουμε τό συμπερισταίσι, που υπηγόρευσε τήν άλλαγή της κατευθύνσεως

9) Οι Κριτικοί, που άφορμώνται από άγάπη προς τό θεάτρο, έχουν άγνές προθέσεις, και είναι άνώτεροι προσωπικών συμπαιθειών και αντίπαθειών προς συγγραφείς και ήθοποιούς.

Γιά νά τούς άνακαλύψωμε θα μας χρειασθρή τό Φανάρι του Διογένη! (Άπόσπασμα από σχετική μελέτη)

ΠΑΝΟΣ ΚΑΛΟΓΕΡΙΚΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΥΣΙΣ - Φωτογραφία φθινοπωρινής ήμέρας

ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΚΑΙ ΘΕΑΤΡΟΝ

Η ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ... ΑΡΣΑΚΕΙΑΣ!

ΚΑΙ ΣΧΟΛΑΡΧΗΣ Ο... ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ

Από τόν άτεχρον ναόν της Αρτέμιδος, εις τήν Ταυρίδα, δουν ό γέρον Έυριπίδης έγκαίεστισε τήν πολύπαθη κόρη του Άγαμέμνονος, έπειτα από τήν εὐσπλαγχνικήν χειρονομίαν της θεάς, όταν τήν έδωσε από τήν θυσιαν τής Αθλιδος, έκκλήθη, ίερεία υπερέφρανη και σεμνή, ή Ιφιγένεια μαζί με τά κορίττι της παρίας της και έφθασε μεγαλοπρεπώς εις τό Ψυχικό, όπου, άντι οικουμένου και βίλλας, εκλήθη διά μίαν κοσμικήν επίδειξιν εις τό επιβλητικόν μέγαρον του Άρσακείου, και εις τήν μικρήν και κομψήν αίθουσαν του... θεάτρου του.

Ίδού, λοιπόν, ή τρίτη περιπέτεια της καυμένης από τήν όφράνειαν και τας άλλεπαλλήλους δυστυχίας Ιφιγενείας, με τήν όποιαν περιπέτειαν όλοκληροῦνται ή τριλογία του ποιητού, γύρω από τό θέμα της σεμνης παρθένου!...

*Ετοι έδόθη τό άριστούργημα του Έυριπίδου με πολλήν φιλοτιμίαν και καλλιτεχνικήντι από τας έξοιαιτάς μαθητριάς των σχολών της Φιλεκαπαιδευτικής Έταιρίας, όταν αυτή συνελήθη με τά εκατόν χρόνια της σταδιοδρομίας και της δράσεώς της.

Και, ναι μεν ή έκλογή του έργου έγινε, προς τιμήν του έπόπυ των σχολών κ. Καλλιάρια και της διευθυντριάς του διδασκαλείου Διδος Γιαννου πούλου, ή εθουσίδητος όμοσ και γεμάτη από καλλιτεχνικήν προσπάθειαν έπίδοσι των καλών μαθητριών διά τήν άπόδοσιν των όδλων των, υπεργράμμισε τό άστοχον της προτιμώσεως διά τήν εκτέλεσιν των έργων με τήν γλώσσαν του πρωτοτύπου μέσα εις μίαν, και πρό πάντων σχολικήν, θεατρικήν παράστασιν. Δίδει, εάν άριθμήσωμεν τούς έννοηστας τό έργον θά τό επιτεχώμεν, άσφαλώς, εις τά δάκτυλα της μιάς χειρός, ή δε σκηνηκή δράσις που ένεφάνισε μίαν καλήν διάθεσιν των μαθητριών διετήρησε τήν άγνοιαν της έφρασεώς διά των κινήσεων μέχρι τέλους, και μόνον ή σκηνογραφική εργασία και τά αληθινά όρώτα κοστούμια ήγωνίζοντο νά ένισχύσουν τό φλόγιμον φοιτητών, που έφεραν εις τούς όμους των αί νεαρά έρασιπέχιδες.

Ασθδίζεις, ότι τά χειροκροτήματα, που έπεσφράγγαν κάθε σκηνήν του τέλους των δύο πράξεων ήσαν μάλλον ένθαρρητικαί έπιδοκμασίαί του καλού κοινού, που παρηκολούθει, σχεδόν ξένον αυτό, και μόνον διά της θαυμασίας και μελετημένης ανάλυσεως του έργου από τήν καθηγήτριάν κ. Νικοκάβουρα ήδύνατο κανείς νά μάθη τήν ύπόθεσιν... εις τό σπήνι του!

*Οι όμως άπεμάκρυνε τήν ευγενή ιδίαν της διδασκαλίας του κλασικού αυτού άριστουργήματος όπως έγινε γραμμένο, από τήν πραγματικότητα, και τότο άπολύτως φοβερόν, είναι ή μουσική, με τήν όποιαν έξετελειώθησαν τά χορικά του έργου.

Η μουσική αυτή, ίσως κατά τούς ειδικούς τεχνικούς πολύ καλή, όφείλεται εις τόν συμπαθή συνείτην της εκκλησιαστικής μουσικής κ. Ι. Σακελλαρίδην, ό όποιος εργάσθη φιλοτίμως μεν, αλλά χωρίς νά άποδίδη τίποτε από τό πνεύμα της τραγωδίας, διά τήν όποιαν ούτε καν υπέβαλε τόν άκροατήν εις τό πνεύμα του ποιητού, μάλιστα δε εις στιγμάς δραματικής της εις τό πρωτότυπον παιδικής άπαργιλίας.

Άλλά όφου άπερασίαθη νά μη εκτελεσθρή τό έργον μόνον εις τήν πρόξαν του, όπως με άπλότον σεβασμόν εις τόν Ιαντόν των και εις τό έργον έξετελεσαν πρό έτών γερμανοί φοιτηταί τούς «Πέρας» εις τό άρχαίον Άθελον του Άττικού, ήδύνατο νά χρησιμοποιηθρή κάπως καλλίτερα ή μουσική του Glück, ή γραμμένη από τόν διάσημον συνθέτην διά τήν «Ιφιγένειαν», εις τήν όποιαν παρουσιάζεται ό φοβερός έλεγχος συνει-

δήσεως του Όρέστου καθώς και τά ευγενέστερα αιδήματα φίλιας εις τήν ζωηρότητα των μουσικών εικόνων του έργου. Και εις τό μέρος αυτό έπρεπε, νομίζω, νά προσφέρουν τά φώτα και τούς κόπους των διαπρεπείας καθηγητριά της μουσικής και συνθέται, τούς όποιους ή Φιλεκαπαιδευτική Έταιρία περιλαμβάνει εις τό διδακτικόν προσωπικόν της, οι κ. κ. Ν. Λάβδας και Α. Αργυρόπουλος, ό πρώτος με τήν μικράν έξ άρσακείων όρχήστραν του και ό δεύτερος με τήν καλήν, μαθητικήν έπίσην, χορωδίαν του. Και επί πλέον, εάν έπειθοντο οι Ιθύνοντες τά του Άρσακείου νά χρησιμοποιήσουν μίαν από τας τίσας όρωαί μεταφράσεις της τραγωδίας που υπάρχουν, θά απέδιδε εις τό κοινόν μίαν αληθινήν ψυχαγωγίαν, παρά τήν άγνοιαν νά κάμνη της κόπτας τό παιγνίδι άλληλοδιαδόχως, πότε εις τήν ανάλυσιν της κ. Νικοκάβουρα και πότε εις τήν σκηνήν. Γνωστός είναι, άλλως τε και ό θόρυβος, που προκλήθη προσφάτως εξ αιτίας της «Ηλέκτρας», που επαίχθη από τό Βασιλικόν Θεάτρον με τόσα μέσα και τόσον άξιολόγους ήθοποιούς Τό σχολικόν θεάτρον έχει άνάγκην κρατικής όργανώσεως. Έν πρώτοις πρέπει νά προτιμώνται τά μουσικά έργα ως περισσότερον έπαγωγά διά τήν μαθητικήν νεολαίαν. Άπαραίτητα είναι διά τόν σκοπόν αυτόν, και τά κλασικά έργα της άρχαίας έλληνικής φιλολογίας, άλλα, νομίζω, και αυτά άπλοποιημένα εις τήν μετάφρασιν των και όσον τό δυνατόν συνεπυγμένα. Πρό πάντων όμως μεταφρασμένα! Μήπως οι γερμανοί φοιτηταί δέν απέδωσαν θανάσιμα τούς «Πέρας» του Αισχύλου εις τήν γερμανικήν γλώσσαν; Μακρυνά όμως από μουσική! Εκτός τουλάχιστον όσον έχουν επιβληθή εις τόν κόσμον, όπως ή «Αντιγόνη» του Mendelsshon, ή «Ιφιγένεια» του Glück κλπ., τά όποια δέν συμβιβάζονται πάντως με τό ελληνικόν πνεύμα. Εις τήν άπλοποίησιν όμως του έργου πολλά συγχωροῦνται. Και ένθ, εις τήν προκειμένην παράστασιν ή άρχαία άτμόσφαιρα έκειμε έντελώς κατά τήν έορτήν του Άρσακείου, κάποιος έφθασε νά ψυθρήση:

«Ο Όρέστου έοκτίσεος τήν Κλυταιμνήστραν. Σκοτώνει τώρα και τήν... Ιφιγένειαν!... Άν, λοιπόν, ό Έυριπίδης ήτο... Σχολάρχης, άσφαλώς δέν θα έγραφε τήν τραγωδίαν του, όπως τήν έγραψε διότι τό πνεύμα του, περιπλανώμενον τήν ήμέραν εκείνην μεταξύ των θεατών, θά ήκουε με τό ένδόμηλον παράπονον της τήν Ιφιγένειαν τό τό λήγη: — Δέν με άφινε, διδάσκαλε, εις τόν μοιχαϊτόν βωμόν της Αθλιδος νά τόν θανίσω με τό θεσμύ άμα μου και νά πεθάνω, παρά νά με ταξιδεύσης στην Ταυρίδα για νά με τέρουν εκεί οι άπονοι θανατοιστά μου! Έγώ δέν έ ακέφθηκα ποτέ νά μάθο γεράματα Γιατί, λοιπόν νά με κουβαλήσουν εις τό Άρσακείον;... Ο μακαρίτης γυμνασιάρχης του «Άρσακείου» Γαρδικας ήτο πραγματικά έρωτευμένος με τό άνέβασμα» των έργων αυτών εις τήν γλώσσαν του πρωτοτύπου. Έκοπίαζε ό φιλότιμος εκέινος έλληνοστής όχι διά νά δώσει δημοσίε μίαν θεατρικήν παράστασιν διά τήν ψυχαγωγίαν των μαθητριών του και του κοινού. Ο Γαρδικας ήγωνίζετο νά διδάξη μεταφέρων τήν αιδούσαν της παραδόσεως εις τήν σκηνήν και ό ίδιος με τό κύρος του, ένιγγο σκηνοθέτης και θιασάρχης ακόμη. Αύτή δε ή προσπάθεια του δειμνήσινου γυμνασιάρχου έπέφερε τά προσδοκώμενα άποτελέσματα, άφου ή τιοιάνη διδασκαλία των άρχαίων Έλληνων ποιητών απέδιδε τούς καρπούς της εις τήν νεότητα της Φιλεκαπαιδευτικής Έταιρίας. Ένθ τώρα; Η Αλήθεια, όσον και άν είναι σκληρά παραμένει πάντοτε αλήθεια.

Ο κ. Ζ. ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ. - Λογοτέχνης Θεατρικός Συγγραφέας, συνεργάτης της «Εικονογραφημένης»

Η Α. Μ. ό Βασιλεύς και αί Α. Α. Β. Β. Υ. Υ. παρακολουθόν τήν παράστασιν της Ιφιγενείας στο Άρσακείο

Ζ. Παπαμιχαλόπουλος

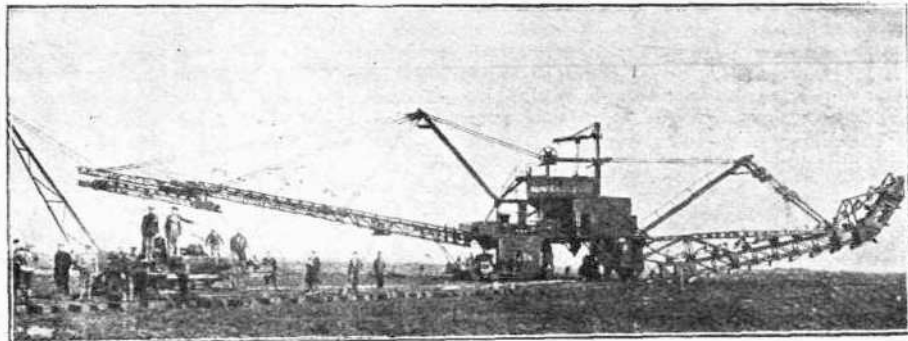
ΤΑ ΤΡΕΛΟΠΟΤΑΜΑ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΕΝΙΚΗΣΕ ΤΗΝ ΦΥΣΙΝ

ΝΕΕΣ ΠΗΓΕΣ ΠΛΟΥΤΟΥ

Μιά—ίσως και η σπουδαιότερη— από τής σπουδαίες μέριμνες του κ' Προέδρου της Κυβερνήσεως «Κοινής Σωτηρίας», μόλις έπηρε στα χέρια του τα χαλινάρια του άφηνιασμένου Κράτους ήτον τα «Παραγωγικά

μήνη Πύλη, που μοιάζει κάπως με τή δική μας Πύλη του Άδριανού. Η πεδιάς των Φιλίππων. Έδω στην αρχαιότητα ήτον ή πόλις Φίλιπποι. Η πύλη, που σώζεται, είναι ή πόρτα του φρουρίου και από και διά των έρειπωμένων σήμερα τειχών ανάβαιναν έπάνω στο φρούριο «Ηέτρες τάλεγαν στα χρώνα της Τουρ οκρατίας και πρώτο, έπάνω στην άκρη του Νεοτουρκικού Μπούκιταζ' το 1908, περνώντας από και για τήν Καβάλλα, τά είσε, τά έφοτογράφησε και έδημοσίευσε σχετική περιγραφή με τό ιστορικό τους, εις τήν «Εικονογραφημένη» ό Διευθυντής της.

Από τά έργα της Μακεδονίας. Τεράστιος έκοκατήρ άποδόσεως 340 κ. μ. τήν ώρον.

Έργα της Μακεδονίας. Πεταχόηκη λοιπόν ώς εκεί πάνω και τά έπι- φώρησε λεπτομερώστατα.

Έτσι ώνόμασαν τά μεγάλα τεχνικά έργα, που έπρεπε νά γίνον στην Μακεδονία, για νά δαμάσουν τά ρέμπελα ποτάμια της.

Είχαν καταστήσει σωστή πληγή του Φαραώ. Με τήν παραμικρότερη κατασασιά, με τήν παραμικρότερη έροχή, έπνιγαν τεράστιες έκτάσεις, συνέπαιρναν έχειλίζοντας γενήματα και παραγωγή.

Και μήπως τό χειμώνα μονάχα; Τήν άνοιξη, σάν έπαιρναν ή πρώτες λιακάδες κ' άρχιζαν νά λυώνουν στα θουά τά χιόνια. Άλλες κατασασίες. Άλλα νερά θα λα... Άλλες ζήμιές.

Και νάταν αυτά μονάχα; Άχρήστευαν άπέραντες έκτάσεις και με τά έλη, που έοχημάτιζαν, έδεκατίζαν με τους πυρετούς τους γεωργικούς πληθυσμούς.

Η Μακεδονία είχε πολλές λίμνες και πολλά ποτάμια. Προς τό δυτικό μέρος είναι ή λίμνη του Όστρόβου και της Πρέσπας. Μεγάλες κ' ή θυό. Πιστεύουν, ότι και ή θυό τους τροφοδοτούνται από τά χιόνια του άντικρινού τους θουού Καϊμακτσάλν, πουνά χειμώνα—καλοκαίρι κάτω από πάνω ίσα με κάτω.

Του Όστρόβου ίδιω, μ' ένα νησάκι κ' ένα τζαμί με τόν μιναραδάκο του, είναι γραφικώτατη. Μιά φορά όμως άκίνδυνες και άδολαβεις και ή θυό τους.

Αίγο παρακάτω έρχεται ή λίμνη της Καστοριάς. Μεγάλη κ' ατή. Και όχι μόνο είναι άκίνδυνη, αλλά είναι και πολύτιμη με τά ύδρόβια καστορία της, που κάνουν της βαρύτιμες γούδες και ζούν από αυτά πληθυσμοί όλόκληροι. Κάθε σπίτι εκεί έχει τήν μηχανή του για τή συρραφή των τριχατών δερμάτων.

Είναι ακόμη προς τό βόρειο μέρος ή Δοϊράνη ή Ντόϊριανη. Μεγάλη, ίσως ή μεγαλειότερη λίμνη μας, κάρειως στα σύνορα μας με τή Σερβία. Η μισή είναι δική μας και ή άλλη μισή Σερβική. Σάν θάλασσα τήν βλέπουν οι έπιβάται του τραίνου, με καίκια, φαροπούλες, βενζινακάτους, άφθονο φάρι και καρβέδες του γλυκού νερού.

Όπτε ατή δάν είναι έπιζήμια. Μα κάτι άλλες, του Άρτζάν και του Άματόβου, άπ' ένω από τή Σαλονίκη, των Γιαννιτσών και στόν κάμπο των Σερρών ή Ταχινό και ή Κερκίνη, μαζί με τά ποτάμια Λουδία, Γαλλικό, Άζίο και με τόν Στρωμόνα βορειανατολικώτερα, τήν τάραζαν τή Μακεδονία.

Ατά ήτον γιάμ τή σύγχρονη Έλλάδα, ό,τι ήτον στην Άρχαιότηταί μύθοι των Στυφαλίθων Όρνίθων, των Σσαύλων του Αύγειου κ.λ.

Άλλά ή Μακεδονία είχε κ' ένα λαβύρινθο με τόν σχετικό Μινώταυρό του. Ό ταξιδιώτης, που πηγαίνει άπ' τή Δράμα στην Καβάλλα, μετά τό καταματωμένο από τους Βουλγάρους στα 912—1918 Δοξάτο, άντικρύζει έναν κάμπο, κ' ένα λόφο με κάτι ίρειπωμένα τείχη, κάτω δέ από τόν λόφο αυτόν μία κακοδιατηρη-

μένη Πύλη, που μοιάζει κάπως με τή δική μας Πύλη του Άδριανού. Η πεδιάς των Φιλίππων. Έδω στην αρχαιότητα ήτον ή πόλις Φίλιπποι. Η πύλη, που σώζεται, είναι ή πόρτα του φρουρίου και από και διά των έρειπωμένων σήμερα τειχών ανάβαιναν έπάνω στο φρούριο «Ηέτρες τάλεγαν στα χρώνα της Τουρ οκρατίας και πρώτο, έπάνω στην άκρη του Νεοτουρκικού Μπούκιταζ' το 1908, περνώντας από και για τήν Καβάλλα, τά είσε, τά έφοτογράφησε και έδημοσίευσε σχετική περιγραφή με τό ιστορικό τους, εις τήν «Εικονογραφημένη» ό Διευθυντής της.

Έκει κάπου λοιπόν έφώληζε ό νεότερος Μινώταυρος Μέσα στη «Βάλτα». Έτσι έλεγαν Τούρκοι και Έλληνες ένα τεράστιο τέναγος, σάν λίμνη, γεμάτο βούρκο και λάσπη. Τά χωριάτόποια χωνόντουσαν έως στο γόνατο μέσα στη λάσπη, και δουλώντας στα ρηγά, έθαζαν από τό βούρκο άρχαία νομίσματα, Φιλίππους και Άλεξάν-τρους, μπακιρένια και άργυρά, καμμά φορά δέ και χρυσά, τά όποια έπουλούσαν στούς ταξιδιώτες, που έστάθμευαν για ένα δυό καρτάκια του μετζητιού.

Όλο τό χαμηλότερο προς νότον τμήμα της πεδιάς τής Δράμας, που είχε μήκος 22 χιλιομετρο και πλάτος 14 χιλ.

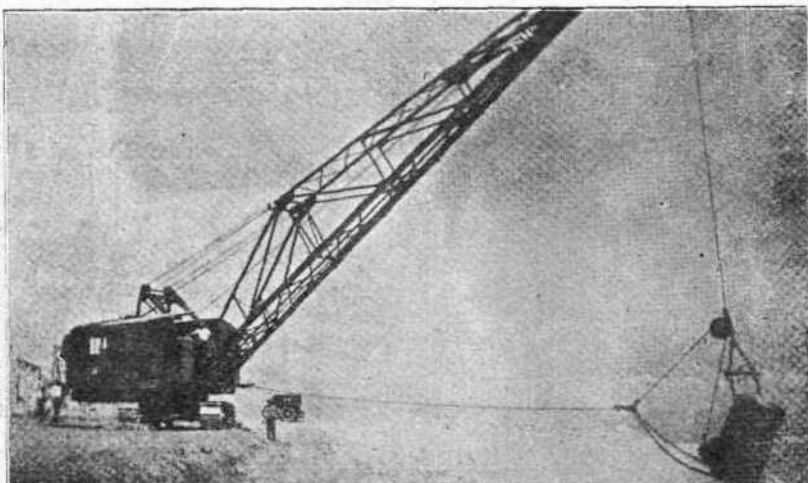
τό έπνιγαν τά νερά του ποταμού Άγγίτη και του παραπόταμου του Νευροκοπίου, που πηγάζουν από τά βορεινά βουά και ένωμένοι περνούσαν από μία θαλαιά και στενή φάραγγα της Άγγίστας, για νά έγούν στην λίμνη του Άχινού.

Από τό ένα μέρος τό χείλος της φάραγγος ατής ήτον πολύ ψηλά και από τό άλλο ήτον τόσο στενή, ώστε δέν μπορούσαν τά νερά των δυο αυτών ποταμών νά χυθούν στην λίμνη κ' έσχημάτιζαν τά φοβερά τενάγη των Φιλίππων, της περιφημής Βάλτας.

Και μόνον αυτά; Στόν κάμπο της Χρυσουπόλεως—του καπνοφόρου Σαρή Σαμπάν, όπως τήν έλεγαν οι Τούρκοι, που είναι ή δυτική πλευρά του Δέλτα του Νέστου— έμβάζόν 250 τετραχιλιόμετρων, τό ένα τέταρτο ήτον οκεασμένο από μόνιμα και ήμιμόνια έλη ή κεκορομένο από νερά. Φτέρες και άλλα ύδροχαρή φυτά τό μαρτυρούν. Όλος δέ ό κάμπος αυτός συγχά πνίγεται από κατεδασιές και έχειλιάρματα

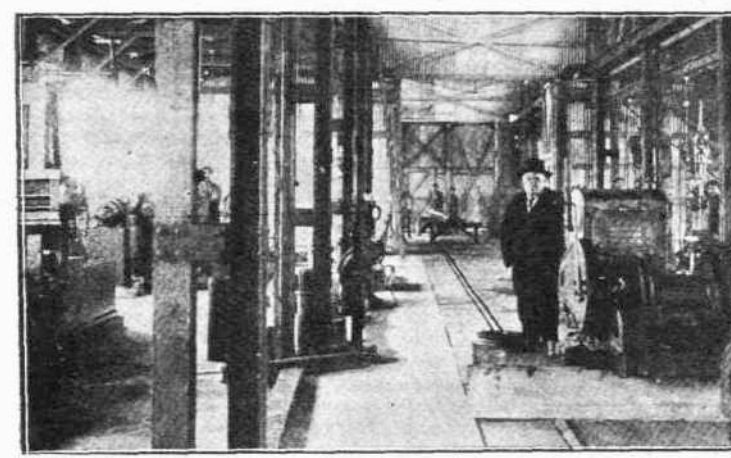
Από τά έργα της Μακεδονίας. Άλλος έκοκατήρ Ντραγκλιν με κάδον 4 κυβικών γουάρδων

Από τά έργα της Μακεδονίας. Έκοκατήρ Ντραγκλιν με κάδον μίας κυβικής γουάρδας

του Νέστου ή από νερά, που καταβάζουν τά γύρω θουά. Όλα αυτά είχαν κάνει τήν ύπαίθρο της Μακεδονίας άληθινή κόλασι. Όργιζαν οι έλώθειες πυρετί και χιλιάδες χωρικοί πέθαναν

τό χρόνο. Όλοι οι άγροτικοί πληθυσμοί των περιφερειών αυτών είχαν τό χαρακτηριστικό κτηρινάριο χρώμα των έλωθων πυρετών. Μάς τό φωνάζει και τό Τούρκικο όνομα της Χρυσουπόλεως, Σαρή Σαμπάν, Σαμπάν ήτο ό πλοίστος ιδιοκτήτης του χωριού. Σαρή δέ

Από τά έργα της Μακεδονίας. Τό μηχανοστάσιον του Πεθεινού

Τούρκικα σημαίνει κτηρινάριος ή «κίτρινος σάν τό φλουρί», πουλέγαν μία φορά, όταν έκυκλοφορούσαν ως νόμισμα τά από «βενετικό μάλαμα» φλουριά.

Φαντασθήτε λοιπόν τί θραύσι έκκιναν στην Χρυσουπόλι επί Τουρκοκρατίας οι έλώθειες, για νά είναι ό ιδιοκτήτης της κίτρινος σάν τό χρυσό φλουρί.

Όλα αυτά, όπως καταλαβαίνετε, ήτον ένα αίσχος για τόν Έλληνικό πολιτισμό. Η κυβερνήσεως λοιπόν κατά τό 1926 αποφάσισε νά λάβη άυστραά και θρακοντία μέτρα κατά των... άκτιθών ποταμών Έκ παραλλήλου όμως και για τήν προστασία της παραγωγής, αλλά και για τήν αύξησι της καλλιεργουμένης γής, καθώς και για τήν τεχνική άρδευσι των γύρω έκτάσεων.

Ανάθεσε τήν έκτέλεσι των έργων αυτών εις δυο μεγάλας έξνες Έταιρίες. Τής πεδιάδος της Θεσσαλονίκης στην «Φαουντέσιον» της Νέας Υόρκης. Δηλαδή τήν αποξήρανσι πρώτα—πρώτα των λιμνών Άρτζάν και Άματόβου, έπειτα τή διευθέτησι του ποταμού Άζιού από τή Γουμνέντσα έως στην σιδηροδρομική γραμμή του Μοναστηριού, τή διευθέτησι του ποταμού Γαλλικού, τήν αποξήρανσι της λίμνης Γιαννιτσών και της Κάτω Λίμνης, τή διευθέτησι του ποταμού Άλιάκμονος, τήν κατασκευή διωρυγος από τή Μογλενίτσα μέχρι του Άλιάκμονος, στην θέσι Κουλουρα, τήν αποξήρανσι του έλους Κουφάλια, και της κάτω κοιλάδος του Άζιού και τέλος τήν έκτροπή διά νέας κοίτης του ποταμού Άζιού από τή γραμμή του σιδηροδρομού Μοναστηριού έως στην θάλασσα.

Μεγάλη έταιρία, είπαμε Η «Φαουντέσιον» Ιδρύθη τό 1900 στην Νέα Υόρκη για τή θεμελίωσι των οβρανοξυτών, που έχει ειδικότητα, σχεδόν δέ άμέσως με τήν τέλεια όργάνωσι της και τά οικονομικά μέσα, που έχει άφθονα, έγινε από τους μεγαλύτερους έργοληπτικούς οίκους του Κόσμου.

Έχει έως τώρα έκτελέσει ένα σωρό τεχνικά έργα, ύδραυλικά, λιμενικά, ύδροηλεκτρικά, σιδηροδρομικά, γεφυροποιίας και στην Άμερική, αλλά και στην Εύρώπη και στην Άπω Άνατολή. Έθεμελίωσε πληθος οβρανοξυστες στην Νέα Υόρκη, έκανε ύδατοφράκτες στην Άριζόνα, στην Μοδιάνα, στην Ν. Υόρκη, ύπόγειους σιδηροδρόμους στο Παρίσι και στην Λόντρα, έργα σιδηροδρομικά και σήραγγες στο Πόρταλ, γέφυρες τεράστιες των ποταμών του Καναδά και της Σουμίντα στην Ιαπωνία, γυάντια ύδραυλικά στην Ισπανία και τήν Ιταλία, λιμενικά στην Αυστραλία, παντού, καθώς και μεγάλα άντιπλημμυρικά και έξυγιαντικά έργα στο Περού για λογαριασμό της κυβερνήσεως αξίας 7 εκ. δολ.

Τόν Οκτώβριο λοιπόν του 1926 ύπαγραφή μεταξύ ατής και της Έλληνικής Κυβερνήσεως ή σχετική σύμβασις και ή «Φαουντέσιον» ανέλαβε για λογαριασμό του Κράτους αυτά τά αποξήραντικά έργα του κάμπου της Θεσσαλίας, καθώς και τήν καταρτίσι άρτίως μελέτης δικτύου άρδευτικών έργων.

Άμέσως έφερε μηχανήματα κ' έκανε της έγκαταστάσεις της. Έργοντάξια, κατοικίες προσωπικού, γραφεία Έφερε μία δυοκόρο μεγάλη άποδόσεως, τέσσερες πλωτούς έκοκαφεις Ντραγκλιν και δέκα έτρες.

Μονάχα για τά έργα Άζιού, Γαλλικού, Γιαννιτσών, Άλιάκμονος, διώρυγος Μογλενίτσας και του έλους Κουφάλια έγιναν εργασίες χωματοοργικής βι έκατομ. κυβικών μέτρων.

Η «Φαουντέσιον» έκανε και τέσσερες τεράστιες σιδηροδρομικές γέφυρες, άλλες δέκα δέ μεγάλες δίκιας, ρουφράκτες, όχτους, ύδατοφράκτες κ.λ.

Η σιδηροδρομικές γέφυρες του Άζιού και του Βαρδαρόδοσι μήκους 785 μ. και ή δυο, άπήγησαν σιδηρέιους σκελετούς διάρους 2 χιλ. τόννων.

Ατά δλα έγιναν. Έτελείωσαν. Τά τρελλά ποτάμια, με τά αναχώματα, που έκανε ή «Φαουντέσιον» για τής πλημμύρας τους και τήν διευθέτησι της έκτροπής της κοίτης τους, έδαμάσθηκαν και ή λίμνες Άρτζάν, Άματόβου, Γιαννιτσών, το έλος Κουφάλια και ή Κάτω λίμνη πάνε. Υπήρξαν μία φορά. Οι νεοί γάρτες της Μακεδονίας δέν τής έγουν πιά.

Έκ παραλλήλου έκανε άποστραγγιστικά έργα και άρδευτικά. Πεντακόσιες πενήντα χιλιάδες τετραγωνικά στρέμματα γής άπεκαλύφθηκαν και έπτακόσιες πενήντα χιλιάδες στρέμματα προσοατεύονται τώρα από τής πλημμύρας. Κάπου 1.300.000 στρέμματα γής άπεδόθησαν στην καλλιέργεια, χωρίς τό φόβο και τόν κίνδυνο της πλημμύρας. Και τί γή!

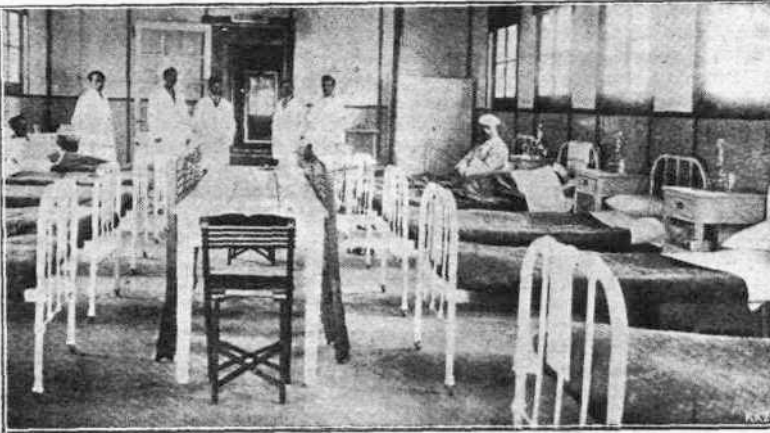
Από τό άλλο μέρος με τό δικτυ των διωρυγών, που έκανε, άρδύονται πλοίσια άλλες 821000 στρέμματα. Ακούστε τώρα και κάτι άλλο: Τά έργα αυτά έστόχησαν περίπου τέσσερα έκατομμύρια στέρηνες, ή έκτάσεις έμως των γαιών αυτών άξίζουσαν κάπου 7 έκατομμύρια λίρες Άγγλίας.

Τά άλλα έργα της πεδιάδος των Σερρών και της Δράμας τά ανέλαβε διά συμβάσεως τήν 28 Φεβρουαριου του 1928 ή Έταιρία «Τών Μόνκς και Υίοι και Γουόλεν και Σία» Άλλοι κολοσοί Άμερικάνικοι πάλι αυτοί. Η «Τζών Μόνκς και Υίοι της Νέας Υόρκης» Ιδρύθη τό 1864 και έξετέλεσε τίτάνεια λιμενικά έργα, θεμελιώσεις, κτίρια, γέφυρες, βυθοκοφείσεις κ.λ. στην Βόρειο και Νότιο Άμερική, στας Α Ίνδίας και εις τήν Άφρική, αξίας πολλών εκατομμυρίων φράγκων.

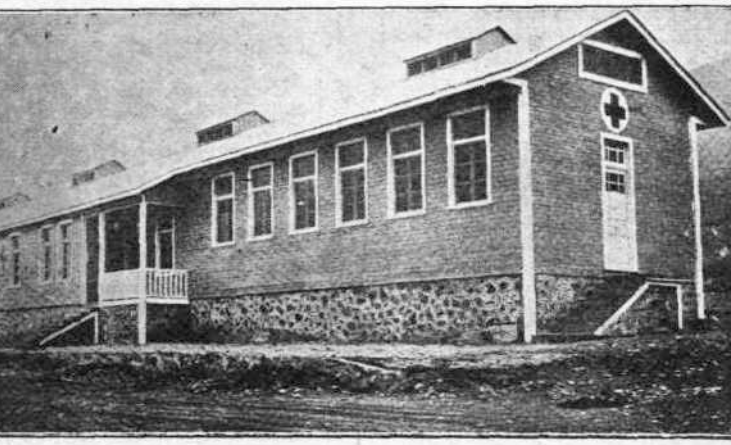
Χρειάζεται και λίγη τόρα ιστορία με γεωγραφία, για νά καταλάβετε καλά τή σπουδαιότητα των έργων αυτών. Η πεδιάς των Σερρών είναι άκράως στο κέντρο της Άνατολικής Μακεδονίας, άπέχει δέ κάπου 65 χιλιομετρα Β.Α. της Θεσσαλονίκης και ή πεδιάς της Δράμας άπέχει από τήν πεδιάδα των Σερρών άλλα 65 χιλιομέτα.

Ανατολικά της Θεσσαλονίκης άπλώνεται ένας στρατιωτικός θρόνος, που διασχίζει όλη τήν Μακεδονία. Η άρχαία Έργνατία έδός. Στόν μεγάλο πόλεμο οι σύμμαχοι τήν έδιώρθεσαν και τήν έχρησιμοποίησαν για τόν άνεφοδιασμό των στρατευμάτων τους Παρπαλίους δρόμοι! Άρχίζε από τό Δυρράχιο και έφθανε στο Βελάντιο. Στρατοί και στρατοί ένοι, ρωμαϊκοί λεγεώνες και Βυζαντινά στρατεύματα και όρδες βαρβάρων έπέρασαν από αυτόν τό δρόμο.

Ατή τήν πεδιάδα, που έχει μήκος 50 χιλιομ. και πλάτος 13 χιλ τήν διασχίζει δέ έως προχθές φοβερός και τρομερός ποταμός Στρωμών

Από τά έργα της Μακεδονίας. Ένας θάλαμος του Νοσοκομείου Βυροναίας

Από τά έργα της Μακεδονίας. Τό Νοσοκομείον Βυροναίας.

Πηγάζει από πάνω από τή Βουλγαρία κοντά στη Σόφια και καταρρέει προς τό Αίγαίον, έγαίνοντας από τή φάραγγα του Ροβπελ, από τήν Κούλα, ή τά στενά της Κρένας. Ό στρατιωτικός αυτός δρόμος, ή άρχαία δηλαδή Έργνατία έδός,

Η ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ ΔΙ' ΟΛΟΥΣ

Η ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΔΙΑ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Είναι γνωστόν, ότι η 'Επιστήμη εφαρμόζει σε μερικές περιπτώσεις νευρικών παθήσεων θεραπείαν διὰ τῆς Μουσικῆς. Εἶχε παρατηρηθεῖ, ὅτι ἡ μουσικὴ ἢ ὁποία καὶ θηρία ἐνίοτε ἐξημερώνει, ὠφελοῦσε. Πῶς δὲ; Καὶ ποῖα μουσικῆ;

Πρῶτα-πρῶτα λοιπόν: Γενικῶς ἡ μουσικὴ ἐπιφέρει τὰ νεύρα. Μία μουσικὴ, μὲ ἀρμονίας καὶ μελωδίας γλυκαίνει καὶ ἀπαλύνει τὴν ψυχὴν. Ἄφου ἀκόμη ἐξημερώνει καὶ θηρία.

Γιὰ θεραπεία δὲ νευρικών διαταραχῶν, ποὺ ἔχουν καὶ δευτερογενεῖς ἐκδηλώσεις, ὅπως εἶναι καμιά φορὰ ἡ λειτουργικῆς ἀνωμαλίας τῶν σπλάγχων, ἡ ἐντερικῆς ἀνωμαλίας, στομαχικῆς διαταραξῆς, ἐκκρίσεως ὕγρων κ.λ. χρειάζεται εἰδικὴ μουσικὴ καὶ κατὰ τὰ ἄλλα κομμάτια.

Μουσικὴ ἄγρια, ὅπως εἶναι ἡ τζάζ, μὲ τούμπανα, γκρόκ-καϊς, τάσσα, στριγγιές κ.λ. ἐπιτείνουν τῆς νευρικῆς διαταραχῆς καὶ τῆς συναφεῖς ἐκδηλώσεως τοῦ.

Λίγη προσοχὴ! Ἐνα πείραμα τῆς Φυσικῆς θὰ σῆς δώσῃ τὴν ἐξήγησιν: Εἰς τὴν μεμβράνῃ ἐνὸς νεφεοῦ ἀπλώστε λίγη ἄμμο ψιλὴ καὶ ἀπὸ μιὰ ὄχι πολὺ μακρῆ ἀπόστασι, βάλτε ἕναν νὰ παίξῃ βιολί. Θὰ ἰδῆτε λίγο λίγο τοὺς κόκκους τῆς ἄμμου, νὰ κινούνται σιγὰ σιγὰ, ν' ἀπομακρύνονται καὶ νὰ σχηματίζουν στεφάνια. Οἱ κρυσταλλοὶ τῶν χορδῶν τοῦ ὄργάνου θέτουν εἰς παλμικὴν κίνησιν τὰ στεφάνια τοῦ ἀέρος καὶ αὐτὰ πάλι κάνουν τὴν μεμβράνῃ τοῦ βιολιοῦ νὰ πλάττειται καὶ νὰ κινητοποιῇ τοὺς κόκκους τῆς ἄμμου.

Ἄρα οἰοῦδάριτε μουσικῶν ὄργάνων οἱ ἦχοι ἐπιφέρουσιν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου, πρὸ πάντων τὰ κοι-

λιακὰ τοιχώματα καὶ διὰ μέσου αὐτῶν τὰ νεύρα τοῦ ἐντερικοῦ πλέγματος.

Θέλτε ἀπόδειξιν: Μία ἔγκυος κτρίσι, ποὺ παρακολουθοῦσε κάποιον μελόδραμα, σὲ μιὰ δραματικὴ ἔξαρσι τῆς ὀρχήστρας μὲ τάσσα καὶ γκρόκ-καϊς, παρ' ὀλίγον ν' ἀποβάλλῃ.

Τὴ συνέβη; Τὸ ἔμβρυον, τὴ στιγμῇ, ποὺ ἐδέχθη τὰ ἰσχυρὰ πλῆγματα τοῦ ἀέρος διὰ μέσου τῶν κοιλιακῶν τοιχωμάτων τῆς μητέρας τοῦ, συνεσπᾶσθη τόσο ἀπότομα, ὥστε τὰ νεύρα τοῦ ἐντερικοῦ πλέγματος μετέδωκαν τὸν ἀντίκτυπον διὰ τοῦ Μεγάλου Συμπαθητικοῦ νεύρου καὶ τοῦ Πνευμονογαστρικοῦ στὴν καρδίαν καὶ στὸν ἐγκέφαλον, ποὺ ἡ κυρία λιποθύμησε.

Καθίσατε ἀντίκρυ σ' ἕναν βιολονίστα ἢ σ' ἕναν τσελίστα ποὺ νὰ παίξῃ σόλο καὶ θὰ νοιώσετε μέσα σας τοὺς κραδασμοὺς τῶν χορδῶν τοῦ ὄργάνου.

Ἄν κάθε μέρα κάνετε—ἂς μᾶς ἐπιτραπῇ ἡ ἐκφρασις—τέτοιες σεὰς μισὴ καὶ μιὰ ὥρα, τὰ νεύρα τῶν σπλάγχων καθὼς καὶ τὸ Πνευμονογαστρικὸ καὶ τὸ Μέγα Συμπαθητικὸ, θὰ τωνοθῶν, ἔπειτα δὲ ἀπὸ καιρὸ θὰ παρελθῇ κάθε ἀνωμαλία νευρικῆς φύσεως.

Ξαναλέμε δὲ; Βάρβα ἀπὸ πνευστὰ ὄργανα, ἀπὸ τούμπανα, ἀπὸ στριγγιές κ' ἀπὸ ἄγρια κομμάτια. Βιολοντέλο πρὸ πάντων ἢ βιολί καὶ σόλα, νυκτωδίες, ἀριες, σὴν τὴν προσοχὴ τῆς Τόσκα, τῆς Σεργενάτα Σούμπερτ κ.λ. νὰ προτιμᾶτε.

ΤΑ ΨΑΡΙΑ ΚΟΙΜΟΥΝΤΑΙ

Ἔως τώρα ὄλοι μας εἶχαμε τὴν ιδέα, ὅτι ἀπὸ τὰ ζῶα μονάχα τὰ ψάρια δὲν κοιμούνται. Ἡ Ἐπιστήμη λοιπὸν ὄχι μόνον διεπίστωσε τὸ ἀντίθετον, δηλαδὴ ὅτι καὶ τὰ ψάρια, ὅπως ὅλα τὰ ἄλλα ἐμφύχια, κοιμούνται, ἀλλὰ καὶ ἐμελέτησε τὸν ὕπνον τους καὶ μᾶζεψε διάφορες λεπτομέρειες. Πρῶτα-πρῶτα λοιπὸν ὁ ὕπνος τους ἐπιδρᾷ περιεργα σὸ χροῦμα τους. Τὰ ψάρια τῶν ἰχθυοτροφείων, ποὺ ἔγιναν ἡ μελέτη καὶ ἡ παρατηρήσεις αὐτῆς, ὅταν κοιμούνται ἀλλάζουν χροῦμα. Μερικῶν γίνονται περὶ ζωρᾶ, χωρὶς ὅμως νὰ μεταβάλλεται καὶ τὸ στέδιο τοῦ δέρματος. Ἄλλων πάλι καὶ ἡ γραμμὴ, τὰ ζωνάρια, ἢ βολιές καὶ ὅλα ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια τοῦ σώματος ἀλλάζει. Μερικὰ κοιμούνται τόσο ἀνάλαφρα, ποὺ λίγο νὰ κινήθῃ τὸ νερὸ ἢ καὶ ἂν ἔξω νὰ φυσήσῃ ἀέρας, ξυπνοῦν.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΜΠΑΛ ΜΑΣΚΕΣ

Χοροὶ μετμηφιμεμένων ἐδίδοντο στὰ γαλιὰτα καὶ τὰ σπῖτια τῶν πλουσίων ἀνάκαθεν. Δημόσιος χορὸς μετμηφιμεμένων γιὰ πρώτη φορὰ ἐδόθη στὴν Ὀπερὰ τῆς 2 Ἰανουαρίου τοῦ 1716. Οἱ χοροὶ τῆς Γαλλικῆς Αὐλῆς ἔχουν ἐπινοηθῆ πρὸς διασκέδασι

τοῦ Διαδόχου τοῦ Γαλλικοῦ Θρόνου καὶ ἐδίδοντο τρεῖς φορὲς τὴν ἑβδομάδα.

Ἡ μαγία τῶν δημοσίων χορῶν μετμηφιμεμένων ἐξακολούθησε καὶ ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Λουδοβίκου 16ου. Δι' ἀστρνομικῆς διατάξεως εἶχε καθιερωθῆ καὶ τὴν εἰσόδου 5 λίβρες. Ἄπειροεῖτο ὅμως ἡ εἰσόδος εἰς ἐνόπλους.

ΑΡΙΘΜΟΜΝΗΜΟΝΕΣ

Ἔτσι λέει ἡ Ἐπιστήμη τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ κατορθώνουν νὰ κάνουν μεγάλους καὶ πολὺπλοκοὺς λογαριασμοὺς μὲ τὴ μνήμη μόνον, ὥστε νὰ καταπλήσονται καιεῖς.

Μέσ' στὰ πολλὰ παραδείγματα ἀναφέρεται καὶ ὁ Ἰούλιος Καίσαρ, ὁ ὁποῖος μὲ τὴ μνήμη του ἔκανε τὸν κόσμον νὰ στέκῃ μὲ τὸ σὸμ' ἀνοικτὸ.

Τὸν 16ον αἰῶνα ἐξοῖσε ἕνας Βέλγος, ὁ Γιούστους Λιπς, ποὺ ἀπὸ μνήμης ἔλεγε ὄλο τὸν Τάκτικον. Ὁ Μόζαρτ, ὁ περίφημος μουσουργὸς ἀπεστήθισε ὀλόκληρον συμφωνικὸ ἔργον, μὲ τὴν πρώτην φορὰ ποὺ τὸ ἀκούσε. Περὶφημος γιὰ τὴ μνήμη του ἦτον καὶ ὁ μουσικοσυνθέτης Τσοκάνινι.

Κατὰ τὴν 17 αἰῶνα ὁ Ἰησοῦτης μοναχὸς Μενετρικὸς κατέπλησσε τὸν κόσμον ἀποστηθίζων δυὸ χιλιάδες λέξεις ἀσύνδετες ὀλωσδιόλου, μὲ τὴν ἴδια σειρά ποὺ τῆς ἀκούε.

Ὁ Ἰναοῖσεν ἔκανε ἀπὸ μνήμης δύσκολους λογαριασμοὺς, ποὺ λογισταὶ πεπεραμένοι ἐδυσκολοῦσαν τὰ τοὺς κάνουν μὲ τὴν πένα στὸ χαρτί.

Ἐνας ἄλλος, ὁ Ζαχαρίας Ντᾶξ ἐπο'λαπλασιαζε μὲ τὴν μνήμη δέκα ἀριθμοὺς μὲ ἑκατὸ ψήφια, τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον. Κάποιος ἄλλος ὁ Ζόρακ Κόλπορι, μικρὸς ἔγινε διάσημος καὶ βαθυπλοῦτος ἐκδεικνύων δημοσίῳ τὸ πολῦτιμο αὐτὸ προτέριμα τῆς μνήμης του.

Ὅταν ὅμως ἔγινε εἰκοσι ἔτων ἔλασε τὴν πολῦτιμη αὐτὴ μνήμη ὀλότελα καὶ δὲν μπορούσε νὰ κἀνῃ οὔτε ἀπλὴ πρόσθεσι.

Καὶ ὁ Γάλλος Ἰωντὺ, σύγχρονός μας, εἶχε παρουσιασθεῖ σὴν φαινόμενο ἀριθμομνήμωνος.

Ἄλλὰ καὶ ἡ χώρα μας δὲν ὄστέρησε. Εἶχε τὸν πολὺκλαυστο συνάδελφό μας Θόδωρον Μεντζελόπουλον, συντάκτη τοῦ «Νέου Ἀστειος», ὁ ὁποῖος ἀπὸ μνήμης ἐπο'λαπλασιαζε ἀκαταίωτος σχεδὸν δύο καὶ τρεῖς πολυψήφια ἀριθμοὺς.

Η ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ

Ὁ Χάινον ἐφεύρε τὸ μικροσκόπιον κατὰ τὸ 1590. Ὁ Χούγκς τὸ μικρόφωνον κατὰ τὸ 1878. Τὸ ρολοῖ ὁ Χέλλε τὸ 1500. Τὸ ἐκκρεμὸς ὁ Γκαλιλέο τὸ 1583. Τὸ γραμμόφωνον ὁ Ἐντισον κατὰ τὸ 1877. Τὴ φωτογραφία ὁ Ντάγκερ τὸ 1826. Τοὺς φάρους ὁ Σβοῦκτον τὸ 1760. Τὴ ραδιογραφία ὁ Ροῦινγκεν τὸ 1895. Τὸ Ράντιο κατὰ τὸ 1898 τὸ ζεύγος Κιουρι. Τὸ ὑποβρύχιον κατὰ τὸ 1863 ὁ Μπουρζουά. Τὸ τηλέφωνον κατὰ τὸ 1860 ὁ Ρέιξ. Τὸ ἀερόστατον οἱ ἀδελφοὶ Μογκολφιὸ τὸ 1783. Τὸ βαρόμετρο κατὰ τὸ 1643 ὁ Τορικέλλι. Τὸ γλωσσοφόριον κατὰ τὸ 1831 ὁ Γουόδριμ. Τὸ ἠλεκτρικὸ φῶς κατὰ τὸ 1840 ὁ Ζομπλοκῶφ. Τὴν Τυπογραφίαν ὁ Γκούτεμπεργκ τὸ 1440. Τὸ ἠλεκτρικὸ λαμπιόνιον ὁ Ἐντισον τὸ 1880. Καὶ τέλος τῆς ραδιομηχανῆς ὁ Τιμονιὲ τὸ 1829.

ΤΟ ΜΕΛΑΝΙ

Ἀρχαιοτάτη ἐφεύρεσις. Ἄφου κ' ὁ Πατριάρχης τῶν Ἑβραίων Μωσὴ κάποιον κάνει λόγο περὶ μελάνης. Στὴν Κορέα χρησιμοποιοῦν μελάνιν ἀπὸ τὸ ἔτος 620 π. Χ. Στὴν Αἴγυπτον εὐρέθησαν ἀρχαιοτάτα χειρόγραφα γραμμένα μὲ μελάνιν, ποὺ μολονοῖ ἔχουν περᾶσι χιλιάδες χρόνια ἀπὸ τὴν ἡμέραν ποὺ ἐγράφηκαν, δὲν παροισιάζουν ὀλοῖσι καμμιὰ.

Καὶ στὴν Πομπητῖα βρέθησαν χειρόγραφα Ἑλληνικὰ καὶ Λατινικὰ, θηναῖσια διατηρημένα.

Ὁ Πλίσιος, ὁ νεώτερος, μᾶς ἐκληροδότησε καὶ μιὰ συνταγὴ μελανιοῦ πρώτης τάξεως.

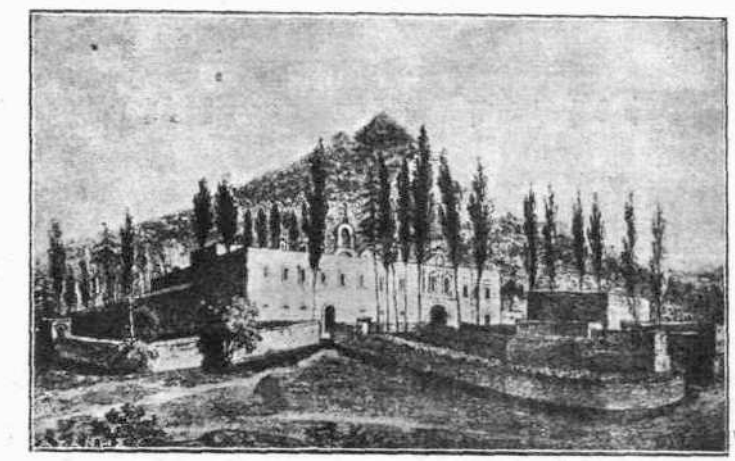
Ἀπὸ μιὰ χημικὴ ἀνάλυσι μελανιοῦ, ποὺ ἀνεκλύθη στὴν Ἡλέκτρα τῆς Βετοφαλίας, διεπιστώθη ὅτι εἶχε κατασκευασθῆ ἀπαράλλακτα ὅπως καὶ τὸ σημερινὸ μελάνιν μας, ἦτον δ' ἐπὶ πλεόν ἀφοματισμένο. Γι' αὐτὸ μάλιστα ὑπόπτευσαν, ὅτι εἶχε παρασκευασθῆ στὴν Ἰταλίαν, ὅπου ἦταν πολὺ εὐχρηστα ἐκείνη τὴν ἐποχὴ τὰ ἀρώματα.

ΜΑΤΩΜΕΝΑ ΦΥΛΛΑ

ΑΡΚΑΔΙ

ΕΚΑΤΟΜΒΕΣ ΚΑΙ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑΤΑ

Αὐτὰ ἐγίνοντο στὰ δυτικά διαμερίσματα. Ἄπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἐν τῷ μεταξὺ ὁ συνταγματάρχης τοῦ μηχανικοῦ, Πᾶνος Κορωναῖος, γενναῖος, τολμηρὸς, ταχύ, ποὺ εἶχε παίξει σπουδαῖο ρόλο ἐδῶ στὴν Ἀ-

Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΜΟΝΗ

ΓΑΒΡ. ΜΑΝΕΣΗΣ Ὁ ἱστορικός ἠγούμενος τοῦ Ἀρκαδίου

Ἄν σαρανταδύο χρόνια προώτερα δὲν εἶναιζαν στὸν ἄερα τὸ νησί τους οἱ Ψαριανοί, ἡ ἱστορία θὰ ἔγραφε στὴς σελίδες τῆς τῶ ὀλοκαύτωμα τοῦ Ἀρκαδίου τῆς Κρήτης—10 Νοεμβρίου—ὡς μοναδικὸ καὶ κοσμοϊστορικὸ γεγονός.

Μοναστήρι τῆς Κρήτης, τὸ μεγαλύτερον καὶ πλουσιώτερον ἦτον τὸ Ἀρκαδι. Καὶ ὀχυρώτατον.

Εἶχε κτισθῆ κατὰ τὸν Μεσαῖονα καὶ εἶχε πολυάριθμα κοπάδια καὶ πολλὰ κτήματα. Ἡ οἰκοδομὴ του ἦτον ἀπλὴ, ἀλλὰ τὰ τεῖχη του ἀπόθητα, μὲ μιὰ αὐτὴ τεσσάρων στρεμμάτων καὶ ὀλόγισα τὰ κελλιά, τὴν τροφιοδοσίαν καὶ τὴν ἐκκλησίαν του στὴ μέση.

Τὸ αἰατηρὸ δρᾶμα ἐξετυλίχθηκε στὴς 10 Νοεμβρίου 1866. Εἶχε ἀνάγει ἀπ' ἀρχῆς ὁ τσεφὴ καὶ ὄλο τὸ ἠρωικὸ νησί διεξήγε τὴν περὶ ἀπεγνωσμένη προσπάθειαν, γιὰ ἀποσείσῃ ἀπὸ πάνω του τὸ πέλαμα τοῦ Κατακτητοῦ, ποὺ τὸσους αἰῶνες σὴν βαρὺς ἐπιτάλεις τῶνατοῦσε στὰ στήθεα. Στὸ Βαρεῖ εἶχαν νικηθῆ οἱ Σρακιανοὶ καὶ ἀναγκάσθησαν νὰ συνθηκολογήσουν. Θυροῖσι τότε καὶ διαδόσεις ἐκκλοφοροῦσαν, ὅτι θάπνιγόνταν σὸ αἶμα ἐπαναστασις.

Ἀπὸ τὸ Βαρεῖ ὁ Ζομπρακάκης μὲ τὸ σῶμα του εἶχε ὑποχωρήσει στὴ Ρένδα. Σ' αὐτὸ τὸ ἀναμεταξὺ ὁ ἀρχιστράτηγος Μουσταφᾶ Πασσᾶς ἐξακολούθησε τὴν προέλασιν του, χωρὶς νὰ συναντᾷ ἐμπόδιον. Ὁ Ζομπρακάκης λοιπὸν ἀπῆγε στὸ Ἄσκυφο καὶ ἀπὸ κει στὴς Καρνεῖς, ὅπου ἄρχισαν νὰ μαζεύονται καὶ ἄλλα ἐπαναστατικὰ σώματα.

Ὁ Μουσταφᾶ Πασσᾶς ἐπανυγίρισε τρελλὰ τὴ νίκη του σὸ Βαρεῖ. Τρεῖς μέρες καὶ τρεῖς νύκτες! Ὅλη μέρα οἱ μουεζίντες καὶ οἱ χοτζάδες ἀπὸ τοὺς μιναρέδες ἀπέπμπαν δοξολογίαις στὸν Ἄλλᾳ καὶ ὄλη νύκτα ἔκαιαν φωτιές στὴς μεγαλύτερες πόλεις.

Ὡς τόσο στὴς Καρνεῖς εἶχαν συγκεντρωθῆ μεγάλες δυνάμεις ἀπὸ ἐπαναστασις. Ἀποφάσισαν λοιπὸν νὰ κάνουν μιὰ ἐπίθεσιν κατὸ τῆς δυνάμεως τοῦ Μεχμέτ Πασσᾶ, ποὺ εἶχε στρατοπεδεύσει στὰ Πεμόνια.

Ἐπείσαν ἀπάνω τους οἱ χριστιανοὶ λυσασμένοι. Ἐπὶ κεφαλῆς ὁ Χατζῆ Μιχάλης, ὁ καπετᾶν Γογονής, ὁ Κριώρης, ὁ ταγματάρχης τοῦ πεζικοῦ Φρουδακῆς ἐπολεμοῦσαν ὀλημερῆς σὴν λεοντάρια. Οἱ Τσέρκοι, μπρὸς σ' ἐκείνη τὴ λυσολεῖα ἐπίθεσι ἀναγκάσθησαν νὰ ταμπουρωθῶν σὸ χωριό. Ἐκεῖ ἀνασυντά-

Ο ΠΡΩΨΟΥΡΓΟΣ κ. Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ μετὰ τῶν Ἱεραρχῶν Κρήτης

Ο κ. ΠΡΩΨΟΥΡΓΟΣ—Εἰσερχόμενος μετὰ τῆς ἀκολουθίας του εἰς τὸ Ἀρκαδι

χθησαν καὶ ἔκαναν ἀντεπίθεσι. Ἄλλὰ σὲ λίγο ἐφθασαν ὀπὸ τὸν Καρκαβίτσο καὶ τὸν Τσόντο οἱ Ἄσκυφῶτες καὶ τότε ὁ τακτικὸς στρατὸς τοῦ Μεχμέτ Πασσᾶ ἀναγκάσθηκε νὰ ὑποχωρήσῃ πάλι μέσα σὸ χωριό.

θήνα κατὰ τὴ Μεσοβασίλειαν τῷ 1862—1863, εἶχε ἐκλεγῆ ἀρχηγὸς τῶν ἀνατολικῶν διαμερισμάτων. Ἄφου λοιπὸν ἐσυγκέντρωσε ἀκριετὴ δύναμη, στὴν ὁποία ἐνέπνευ ἡ προσωπικότης του θάρρος, ἐμπιστοσύνη καὶ πειθαρχία, κάνει μιὰ ἐπίθεσιν ἀποφασιστικὴ κατὰ τὸ χωριὸν Μεσοσαρᾶ, διώχνει τοὺς Τούρκους ἀπὸ κει κακῶν κακῶς, τοὺς ἀπώθει κατόπι καὶ ἀπὸ τὸ Μαλεβούζ, τρέχει σὲ μιὰ σπηλιὰ, ποὺ εἶχαν καταφυγεῖ ἀρκετὰ γυναικοπαῖδα καὶ στὴς 13 Ὀκτωβρίου καταγεῖ ἄλλη σπουδαία νίκη στὸν Ἅγιο Μύωνα καὶ ἄλλο θρίαμβον στὸ Ἄρβου. Ἐκεῖ ἔπεσε καὶ ὁ περὶφημος γιὰ τὴν ἀνδρεία του Γιαχγιά πασᾶς.

Σ' αὐτὸ τὸ ἀναμεταξὺ ὅμως, ποὺ ὁ γενναῖος συνταγματάρχης Πᾶνος Κορωναῖος ἐδίωχνε κακῶν κακῶς τοὺς Τούρκους, στὸ Ἀρκαδι μέσον, ποὺ ἦτον ὀχυρὸ καὶ ἀπόθητον, εἶχαν καταφυγεῖ τετρακόσια γυναικοπαῖδα. Μόλις τὸμαθε ὁ Κορωναῖος αὐτὸ διέταξε τὸν ὀπολογαβὸ Ἰω. Δημακόπουλον νὰ τρέξῃ πρὸς ἐνίστησιν τοῦ μοναστηριοῦ, μὲ διακόσιους ἀνδρες. Τὸν διώρισε μάλιστα καὶ φρουραρχον. Ἔτσι ἔγιναν πεντακόσιοι περὶπου σὸ μοναστήριον.

Ὁ Μουσταφᾶ Πασσᾶς ἐγαργαλίσθηκε, ὅμα τὸμαθε αὐτὸ, μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ κἀνῃ μιὰ προβαῖον. Παίρνει λοιπὸν δώδεκα χιλιάδες ἀνδρες καὶ τρέχει σὸ Ἀρκαδι.

Καλεῖ ἀμέσως, μόλις ἐφθασε κάτω ἀπὸ τὰ τεῖχη τοῦ Μοναστηριοῦ, τὴν Ἑλληνικὴ φρουρὰ νὰ παραδοθῇ.

Πιλά ὅμως στὸν Δημακόπουλον ἦτον καὶ ὁ ἠγούμενος, ὁ Γαβριὴλ Μάνεσης. Ἄλλο παλληκάρι αὐτό! Πιρὶν ἀκόμη φθᾶσῃ ἡ ἐνίσχυσις τοῦ Δημακοπούλου, εἶχε ἀρματώσει τοὺς καλογήρους του καὶ τοὺς εἶχε ἐμφυχώσει, καθὼς καὶ τοὺς ἄλλους ἐνόπλους.

Γιὰ ἀπάντησιν λοιπὸν στὴν πρόσκλησιν τοῦ Μουσταφᾶ Πασσᾶ μιὰ φωνὴ ἀκούσθηκε:—Νίκη γιὰ θάνατον!

Στὸ ἀναμεταξὺ αὐτὸ εἶχαν ἀνοίξει ὀπνομόμος καὶ τῆς γέμισαν μπαρούτι. Ἐπειτα ἔκαναν ὄλοι μαζὶ μιὰ κατανυκτικὴ δέησιν σὸ Θεὸ καὶ πῆγαν στὴς θέσεις τους, ποὺ τοὺς ὄρισεν ἠρωικῶς φρουραρχος.

Ὁ Μουσταφᾶ Πασσᾶς μετὰ τὴν ἀπάντησιν τῶν ἐγκλιόστων, ἀρχισε φωτιά μὲ τουφέκι καὶ κανόνι. Μὰ τὰ τεῖχη τοῦ μοναστηριοῦ ἀντεῖχαν. Βλέποντας τότε, ὅτι δὲν ἔκανε τίποτα, διέταξε γενικὴν ἐφόδον.

Δώδεκα χιλιάδες ἐκινήθησαν ἐναντίον τοῦ μοναστηριοῦ σὲ μιὰ βαθειὰ φάλαγγα. Ἀπὸ τὰ παράθυρα οἱ ἐγκλιόστοι τοῦ σφενδονίζον χεῖμαρρον φωτιᾶς. Δεκατίσονται οἱ πολιορκηταί, ἀλλὰ φθάνουν στὴ βαρεῖα σιδερένια πόρτα, τὴν σπάζουν καὶ μπακαίρουν μέσου. Μὰ τὴν ἴδια στιγμῇ οὐεῖται ἡ γῆ! Ἐνας κρότος τρομερὸς καὶ μιὰ

Ι. ΔΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ—Ὁ Φρουραρχος τοῦ Ἀρκαδίου

έκτυφλωτική λάμψη! Οί πρώτοι, που μιλῆκαν μέσα, χάθηκαν! Οί άλλοι κίόεψαν. Μά πῶς νά ὀπισθοχωρήσουν; Ἀπό πίσω τους ἔσπρωξαν οί Αλύγτιοι.

Ἀπό τὰ κελλιά ἐπάνω, ἔννοεῖται, καί ἀπό τὸ ἡγουμενεῖο, ἀπὸ κάθε σημεῖο τοῦ μοναστηριοῦ γύρεται ποτάμι ἢ φωτιά καί τὸ μόλιβι. Μά πλημμυρίζει ἡ αὐλὴ ἀπὸ Τούρκους καί Αἰγυπτίους.

Λυσσοῦν ὁ Δημακόπουλος καί ὁ πάτερ Γαβριήλ. Μά τοῦ κάκου. Τὸ Ἀρχαδί δὲν σώζεται!

Τότε τὰ δύο ἐκεῖνα παληκάκια ἐπῆραν τὴν ἀπόρασι! Χωρὶς νὰ τοὺς καταλάβῃ κανεὶς καί ἐνῶ οί ἄλλοι ἀνέποπτοι ἐπολεμοῦσαν, πηγαίνουν στὴν πυριτιδαποθήκη καί ὁ πάτερ Γαβριήλ μ' ἕνα δαυλί βάζει φωτιά σ' ἕνα βαρέλι.

Πῆγε καί ἤλθε ὁ ἀέρας, ἡ γῆ, τὰ βουνά! Κόλασις! Χιλιάδες ἀστροπελέκια! Φωτιά! Κί ἕνας καπνός, μαῦρο σύννεφο, τινάχθηκε μισοοὐρανό!

Σὲ λίγο σκορπίσθηκε ὁ καπνός. Σάρκες, γέφυρα, πόδια, κουφάρια ἐδῶ κι' ἐκεῖ καί ποτάμι τὸ αἷμα!

Τότε μπουκάρησαν οί πολιορκηταὶ μέσα καί δὲν ἄφησαν ρουθόφι. Εἶχαν κι' αὐτοί, ἔννοεῖται, τὴς ἀπώλειές τους. Χίλιους νεκροὺς καί γίλιους ὀκατάξιους ἀκρωτηριασμένους.

Μιά γωνιά μονάχα τοῦ μοναστηριοῦ κατεστράφη. Τὸ ὄλο κτίριο σώζεται καί ὁσοι περνοῦν σήμερα βουβαίνονται.

Εὐλαβικὸς προσκυνητὴς τοῦ ὀλοκαυτώματος ἔφθασε ἔως ἐκεῖ τὴν 9 Νοεμβρίου—ἐπέτειο τῆς ἐκατόμβης—καί ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, γενόμενος δεκτὸς ἀπὸ τὸ λαὸ τῆς Κρήτης μὲ ἀληθινὴ φρενιτιδα.

ΤΟ ΚΥΛΩΝΕΙΟΝ ΑΓΟΣ

Κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς 42ας Ὀλυμπιάδος ὁ Κύλων, ὁ τῦραννος τῶν Μεγάρων, καί ἀπὸ τοὺς ἐπισήμους Ἀθηναίους, ἐσκέφθηκε νὰ γίνῃ Τύραννος τῶν Ἀθηνῶν καί κατέλαβε τὴν Ἀκρόπολι.

Ἐπέρχεται λοιπὸν κατὰ τοῦ Ἀστεος τῆς Παλλάδος μὲ ἄρκετους ὀπαδοὺς του καί καταλαμβάνει τὴν Ἀκρόπολι.

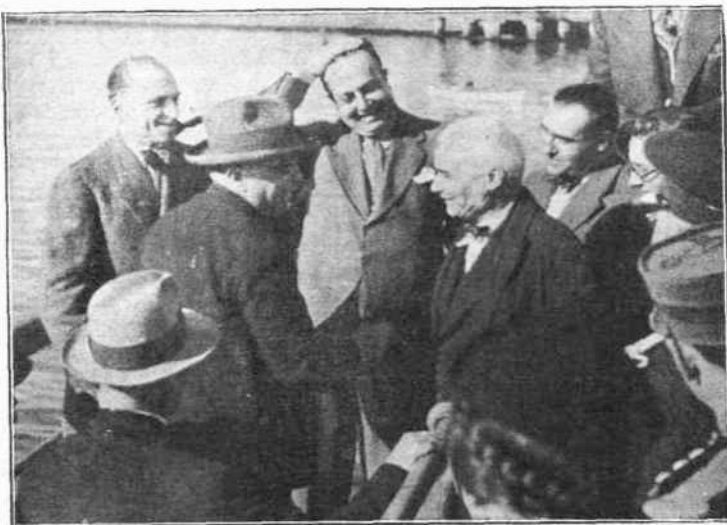
Οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς πολιορκοῦν στενῶς. Αὐτὸς τότε μὲ τὸν ἀδελφὸν του δραπετεύουν. Οἱ ἄλλοι δὲ μὴ καταφεύουν στὸν Ναὸ τῆς Παρθένου, ἰκέται μπρὸς στοῦ Διίπετες ξυλὸν τῆς.

Ὁ ἄρχων τῶν Ἀθηνῶν Μεγακλῆς, γιὰ νὰ τοὺς ἀποσπῇ ἀπὸ ἐκεῖ τοὺς ὑπεσέθη, οἷ ἂν καταβῶν στὴν πόλι γιὰ νὰ δικασθοῦν, δὲν θὰ τοὺς κακοποιήσων.

Ἐκεῖνοι λοιπὸν γιὰ νὰ μὴν πεθάνουν ἀπὸ τὴν πείνα, ἔδωσαν σὶδὸ ἀγαλμα τῆς Θεᾶς μιά κλωστή γιὰ νὰ εἶναι ὑπὸ τὴν προστασία τῆς καί τὴν κρατοῦσαν καταβαίνοντας.

Ἐξάφνα δὲ μὴ κλωστή κόπηκε. Ὁ Μεγακλῆς σκοπιμῶς ἐξήγησε, οἷ ἡ Θεὰ τοὺς ἀρεῖται τὴν προστασία τῆς καί περὶ ἑπάνω τους μὲ τοὺς περὶ αὐτόν καί τοὺς κατέσφαξε.

Αὐτὸ οἱ Ἀθηναῖοι τὸ ἐξαγατήριον ὡς αἰσχος καί τὸ ὄνομασαν Κυλώνειον Ἄγος. Μὲ βδελυγμία τὸ ἀπεδοκίμασαν, ἐκίησαν δὲ τοὺς φονεῖ; ἀνοσίους καί ἐναγείς. Λίγο ἀργότερα, ἐπὶ Σόλωνος τοὺς παρέπεμψαν σὲ δικαστήριον ἀπὸ 300 κριτάς. Ὅσοι ἐξοῦσαν καταδικάσθησαν εἰς ὑπερορίαν. Ἐκεῖνων δὲ ποὺ εἶχαν πεθάνει ἀνοῦξαν τοὺς τάφους, ἐβγάλαν τὰ ὀστά τους; καί τὰ πέταξαν ἔξω ἀπὸ τὰ σύνορα, γιὰ νὰ ἐξαγνίσουν τὸ ἀνοσιούργημα κι' ἐξιλεώσουν τὴ Θεά.

Ἡ ἐπάνοδος τοῦ κ. Μεταξά εἰς τὸν Πειραιά

Ο ΡΑΦΩΔΟΣ

ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ. - Ἡ ἀποθεωτικὴ ὑπόδοξη τοῦ πρωθυπουργοῦ κ. Γ. Μεταξά στὰ Χανιά.

ΣΥΝΤΟΜΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Η ΑΘΗΝΑ ΠΟΥ ΦΕΥΓΕΙ ΚΑΙ Η ΑΘΗΝΑ ΠΟΥ ΕΡΧΕΤΑΙ

ΤΑ ΘΕΑΤΡΑ

Τὸ πρῶτο-πρῶτο θέατρο, ποὺ ἀπέκτησε ἡ Ἀθήνα, μόλις σχεδὸν ἔγινε πρωτεύουσα—Δεκέμβριον τοῦ 1834—ἦτον ἕνα παράπηγμα, μαρμάκινα σωστῆ, ξυλῖνον τὸ ὁποῖον κατεσκευάσθη τὸ 1835.

Τὸ πρῶτο ξυλῖνον θέατρο.

Ἴδιον πάντοτε αὐτόπτη μάρτυρα—καί ὁ θεατῆς ἔβλεπε τὸ Λυκαβητὸ καί τὰ ἄλλα βουνά.

Κάτω εἰς τὸν τοίχον, συνεχίζει, ἀδέξιοι σαλιμπάγκοι προσεπάθουν νὰ φαιδρύνουσι τοὺς θεατῆς, ἐνῶ ταυτοχρόνως ἀειδοῦν τὴν τῆς γελωτοποιῶς, φαλακρὸς καί φέρων ἐπὶ τῆς ραχέως του ἑβδομηκοντα καί δύο ἔτη, ἐπιπτεν ἀπὸ οἰοῦντων τεντωμένων ἐντὸς πισσωμένου πανίου καί ἔθρανον τὸν πόδα του.

Σ' ἕνα μάλιστα θεωρεῖο εἶδε καί τὴν κυρία κάποιου Ὑπουργοῦ μὲ τὸν ὑπερήθη τῆς, ποὺ κάπνιζε μακαρίως μὲ μιά τεράστια τομπούκα καὶ τῆς φυσσοῦσε τὸν καπνὸν στὰ μούτρα.

Ἐξέρουσε καί ποὺ εἶχε στηθεὶ τὸ περίφημον ἐκεῖνο θέατρο: Ἀκριβῶς ἐκεῖ, ποὺ ὀρθοῦται σήμερα ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα, ἡ ὁποία δὲν εἶχε κτισθεὶ ἀκόμη.

Τὸν ἄλλο χρόνον τὸ θέατρο αὐτὸ ὁ ἐτροποποίησε ὁ Ἄθαν Σκοντζόπουλος γιὰ ἑλληνικὰ ἔργα. Ὁ περίφημος θεατρικὸς συγγραφεὺς Νίκος Λάσκαρης, ἀρχαῖος καί πολὺτιμος συνεργάτης τῆς «Ἐικονογραφημένης», ποὺ ἔχει καταφέρει τῆς ἐφημερίδες καί τὰ περιοδικὰ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀκόμη δὲ καί χειρόγραφα παλιὰ, τὸ περιγράφει ὡς τετράπλευρον σάνιδωμα, προχείρως συμπληρημένον, ὑπαίθριον, ἔχον στέγην τὸν ἀτικὸν οὐρανὸν, ὁποῖαν κανὲν ὄψεο ποτέ. Ἡ πρώτη βλαία πνοὴ ἀνέμου τὸ ἔκανε νὰ πηγαίνεργεταί.

Εἶχε εἰσοδὸ ἀπὸ τὴν ὁδὸν Αἰόλου μὲ δύο βῶμερά φανάρια, τὰ ὁποῖα ὑπεκρίνοντο, οἷ ἐφώτιζαν, δεξιὰ του δὲ τὸ «εἰσιτηριοκαλεῖο».

Πρόγραμμα δὲν ἔβγαζε τὸ θέατρο. Ἐνας ντελάλης μὲ τὸ σούρουπο ἀρχίζει νὰ διαλαλῇ τὸ ἔργον, ποὺ ἐπαίζαν.

Ἐμβραίνεις—μᾶς λέει μιά σύγχρονη περιγραφή—κατεῖς το κατάχμον, ὁπου ἐλευθέρως περιφέρονται ἄνδρες διάφοροι. Εἰς μίαν γωνίαν πωλοῦνται ζαχαρικά, πλησίον στέκονται οἱ κρατοῦντες τὰ φανάρια τινῶν ἐκ τῶν θεατῶν.

Ἡ πλατεία δὲν εἶχε πάτωμα... Εἶχε δὲ μὴ καμμιὰ δεκαπενταριά σειρὸς καθίσματα σανιδένια καί παραπίσω ἦτον ἡ τρίτη θέσις χωρὶς καθίσματα. Οἱ θεαταὶ τρίτης θέσεως παρακολουθοῦσαν ὀρθοί τὴν παράστασι, κάτω ἀπὸ τὸ πάτωμα τῶν θεωρείων.

Ἀλλά... «Κατέναντι τῆς σκηνῆς τὸ «θεωρητήριον—αὐτὸ τοῦ ἔλειπε—τοῦ Βασιλέως, ὑψηλὸν καί μεμονωμένον ὡς περιστερῶν», ταπετσαρισμένον μὲ ἄσπρα πανιά, σανίδες δὲ ὀλόγυρα καί «φῶτα ἀμυδρά, δυσῶδη καί δυσωδέστερα διὰ τὸν ἀνεμον».

Ἀμ ἡ ὀρχήστρα; Τρία-τέσσαρα ὄργανα, κλαπαδόρες, μέσα σ' ἕνα θεωρεῖο. Ἡ αὐλαία «χονδρόπανον ρερυπωμένον καί τρυπημένον». Ὁ δὲ ὑποβλεψὺς, ἀστεγὸς καὶ αὐτὸς στὰ παρασκήνια.

Εἶχε καί μιά σκηνογραφία, ποὺ δὲν μπορούσε κανεὶς νὰ διακρίνῃ τί παρίστανε. Καί γιὰ θάλασσα καί γιὰ δάσος καί γιὰ ὄ,τι ἤθελε μπορούσε νὰ πάρῃ κανεὶς τὴν πολυχρῶμη μονιζοῦρα τῆς.

Ἡ πρώτη παράστασις ἑλληνικοῦ ἔργου ἐδόθη τὸ Μάϊο τοῦ 1836. Ἐπειτα δὲ μὴ ἀποκατέστη μῆνες τῶν ἑταρῶν στὸ σφύρι καὶ ἀγόρασαν τὴν ξυλῖνα του διάφοροι ἐπιχειρηματία.

Μερικὲς σανίδες ἀγόρασε καί κάποιος φερετροποιός, ὁ ὁποῖος ἀργότερα λιγάκι, ὅταν πέθανε ὁ Σκοντζόπουλος, μ' αὐτῆς τοῦ ἔκανε τὸ φέρετρο δωρεάν.

Καὶ ὁμοῦ σ' ἐκεῖνο ἐκεῖ τὸ πινηγυρτζίδικο θέατρο ἐπαίχθη

αν γιὰ πρώτη φορὰ στὴν Ἀθήνα ὁ «Ἀχιλλεὺς» τοῦ Χριστοποῦλου, ὁ «Θάνατος τοῦ Δημοσθένους» τοῦ Ν. Πικόλου, ὁ «Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος», ὁ «Ρήγας» καί ὁ «Γ. Καστριώτης» τοῦ Ζαμπέλιου, ὁ «Ὀδοιπόρος» τοῦ Σούτσου, ἡ «Πολυξένη» τοῦ Ρίζου Νερούλου, ἡ «Ἰφιγένεια ἐν Ταυρίδι» τοῦ Ν. Α. Σούτσου, ὁ «Θάνατος τοῦ Καραϊσκάκη» τοῦ Γ. Ναυτῆ καί ἡ ὀπεροχὴ σάτυρα τοῦ Βυζαντίου «Βαβυλωνία».

Πρὶν ὁμοῦ καταστρέφουν ἐκεῖνο τὸ παράπηγμα, ἕνας ἄλλος ἴτολὸς ἐπιχειρηματίας, ὁ Γκαϊτάνο Μέλλη ἔκτισε ἄλλο ἕνα ξυλῖνον θεατράκι, ἄλλη μαρμάκινα δηλαδὴ, γιὰ τὴν... ὀριστοκρατία. Κάπου καὶ μεταξὺ τῆς πλατείας τοῦ Ἱεροῦ Λόγου καί τῆς ὁδοῦ Αἰόλου. Μὲ στέγη, ὀρχήστρα, ἐπιθάφιον, αἴθουσα, στοές, καμαρίνια, ἀμφιθέατρο, ὑποβλεψίον.

Τὸ θέατρο αὐτὸ πλὴν τοῦ ἀπὸ σκηνῆς θεάματος παρεῖχε καί ἄλλα περιέργα πράγματα στοὺς θεατῆς. Ἐνῶ ἐπάνω στὴ σκηνὴ ἐπαίζαν οἱ ἡθοποιοί, ἀπὸ τὴν ὀροφὴ ἔφεταν ξύλα. Τὸ βρεσιτάριον, τὰ σκηνικά καί ἡ αὐλαία ὁμοῦ εἶχαν ἔλθει ἀπὸ τὴν Ἰταλία, μεταχειριζόμενα, ἔννοεῖται.

Φτωχὸς δὲ ὁ διάκοσμος καί ὁ φωτισμὸς του. Ὁλόγυρα ἔσωσερικῶς ἡ σανίδες καί τὰ θεωρεῖα ἦταν ντυμιπλακωμένες μὲ πανιά μπλε καὶ κόκκινα, καί τὸ βασιλικὸ θεωρεῖο μὲ κόκκινο ταφτά, φωτισμένο κάπως καλύτερα, ὅταν ἐλήγοντο ὁ Ὄθων, μὲ καμμιὰ εἰκοσαρία κεράκια, ὁμοῦ καί ἡ ὀρχήστρα.

Δὲν ἔζησε πολὺν καιρὸ κι' αὐτὸ τὸ θέατρο. Κάποιον βράδυ ἕνας δυνατὸς ἀνεμὸς τοῦ πήρε τὴν στέγη κι' ὅταν ἐξυπνήσαν οἱ Ἀθηναῖοι τὴν βῆσαν καμμιὰ πεντακοσαρία μέτρα μακριά.

Εἰς ἐπιμετρον μερικοὶ δανθῆδες Ἀθηναῖοι ἀπήγαγον τῆς κυρίας τοῦ θιάσου κι' εἶσι ὁ δυστυχὴς Μέλλη ἀναγκάσθηκε νὰ διαλύσῃ καὶ θέατρο καὶ θιάσο.

Ἐπειτ' ἀπὸ δύο χρόνια πάλι, ἄλλο θεατρικὸ κτίσιον εἶδε ἡ Ἀθήνα. Τοῦ Μπούκουρα. Χειμερινὸν, ἔννοεῖται. Κάπου ἐκεῖ στὴν ὁδὸν Μενάνδρου, πίσω ἀπὸ τὴν συνοικία «Γεράνι».

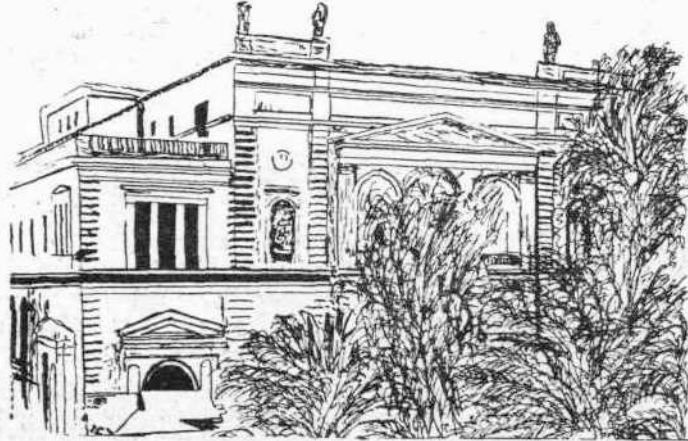
Τῶρα ἔχουν χθεῖ, ἔννοεῖται, ὀλ' αὐτὰ. Καὶ ὁ ρομαντικὸς κήπος τοῦ Γερανοῦ, ποὺ νύκτα μέρα ἐγουργουλιζε ἀπὸ τοὺς ναρκαλέδες τῶν «θεριακλήδων» Ἀθηναίων καὶ τὸ θέατρο «Μπούκουρα» σώζονται δὲ μονάχα ἡ ὁδὸς Γερανοῦ καί ἡ ὁδὸς Θεάτρου. Γιὰ νὰ διερωτῶνται οἱ μεταγενέστεροι Ἀθηναῖοι τί θέλουν νὰ ποῦν οἱ δρόμοι αὐτοί.

Ὅταν λοιπὸν ἐγκατεστάθη ἀπὸ τὸ Ναύκλιο ἐδῶ ἡ πρωτεύουσα, ἡ νεαρῶτατη Ἀθηναϊκὴ κοινωνία αἰσθάνθηκε τὴν ἔλλειψιν ἐνός θεάτρου. Περισσότερον τὴν ἔλλειψιν αὐτὴ ὁμοῦ τὴν αἰσθάνθηκε τὸ 1838 ὁ ἴτολὸς ἐπιχειρηματίας Γκουζέππε Καμμιέρι. Ἐζήτησε ἀπὸ τὴν κυβέρνησιν νὰ τοῦ παραχωρήσῃ δωρεάν γήπεδο γιὰ νὰ κτίσῃ πέ-

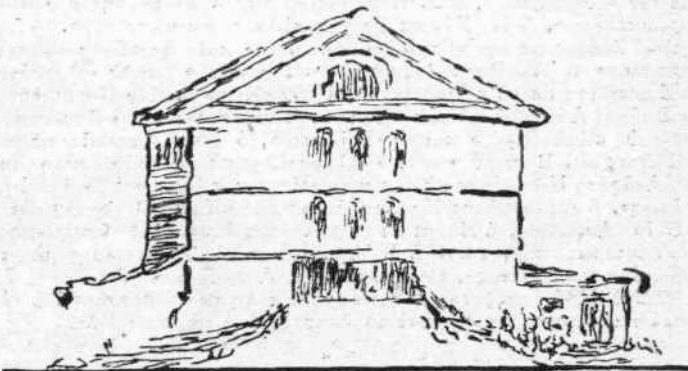
τρινο θέατρο ἀντάξιον τῆς πρωτεύουσῆς.

Τὸ οἰκόπεδο, τρεῖς χιλιάδες διακόσιες τριάντα ἐπτά πήχεις τετραγωνικῆς, παραχωρήθη στὴν ὁδὸν Ἡρώδου, μὲ προνόμιον γιὰ πέντε χρόνια, κατὰ τὰ ὁποῖα δὲν μπορούσε ἄλλος νὰ κτίσῃ θέατρο στὴν Ἀθήνα.

Ἐπεγράφη ἀμέσως ἡ σχετικὴ σύμβασις, ἡ ὁδὸς Ἡρώδου, ὡ νομάσθη ὁδὸς Μενάνδρου, ἀλλὰ ὁ ἴτολὸς ἐπιχειρηματίας δὲν μπο-

Τὸ Δημοτικὸν θέατρο.

Τὸ θέατρο Μπούκουρα.

ρούσε νὰ εὐρῆ τὰ ἀπαιτούμενα κεφάλαια καὶ ἐκηρύχθη ἔκπτωτος. Τὰ δικαιώματά του μεταβιβάσθησαν στὸν Ἰταλὸ ἐπίσης ἐργολάβον Βασ. Σανσῶνη μὲ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ τελειώσῃ τὸ θέατρο μέσα σὲ πέντε μῆνες ἀπὸ τὴν ἡμέρα τοῦ Β. Διατάγματος.

Εύρηκε τα χρήματα ο Σανσώνη κι' άρχισε το κτίσιμο. Εύρέθηκε όμως σ'ε λίγο στενωγορημένος οικονομικώς. Τότε λοιπόν συνέλαβε μία πολύ πρωτότυπη ιδέα. Έπρωτόλησε τα θεωρεία της πρώτης σειράς. Με τους πρώτους άγοραστάς μάλιστα «έβαλε μέσα» και τον βασιλέα Όθωνα.

Τού έδωσε άλλες δέκα χιλιάδες το «Έθνικόν Ταμείον» και έτσι «διά της μεθόδου πολλών ιδιοκτητών» κατά τα τέλη Δεκεμβρίου 1839 τέλεωσε το πρώτο θέατρο της Αθήνας.

Η έφημερις της εποχής «Φήμη» έγραφε, ότι «ήχθη εις την εντέλειαν το έν Αθήναις συστηματικόν θέατρον με όλην την απαιτουμένην εις αυτό λαμπρότητα, και κομψότητα και κοσμιότητα.

Άκούστε τώρα «έντέλειαν, λαμπρότητα, κομψότητα και κοσμιότητα»: Ένα ξύλινο, ακαλαίσθητο παράπηγμα με ώσειδη σάλλα, ρυθμό παλαιών Ιταλικών θεάτρων, με τρεις σειρές ξύλινα θεωρεία, με ύπερθρον και πλατεία με έπτά σειρές καθίσματα ξύλινα.

Ο θεατής έμπαινε σ'ε μία μεγάλη καμάρα, κάτω από ένα μεγάλο θεωρείο, που ήτον προορισμένο για το Βασιλέα. Λίγο άργότερα, έπειδή ο Όθων δέν άκουε καλά, το βασιλικό θεωρείο μεταφέρθη στην πρώτη σειρά των θεωρείων πρώτο—πρώτο δεξιό στή σκηνή. Ο φρωτισμός του δέ; Σπαρματώστα σ'ε χονδροειδέστατα καντηλιέρια, κερφωμένα στα διάκενα των θεωρείων κι' ένας, «άμυδρος, όπως γράφει κάποιος χρονογράφος της εποχής, πολυέλιος έλκων την καταγωγήν του από του Προμηθέως, διέχευε πανταχού λάμψεις λυκόφωτος, χρίων τους ύλ' αυτόν Βασιλείς κατά το έθος των Ίουδαίων».

Έίχε πλατεία σκηνή με πλούσιες σκηνογραφίες, που είχε κάνει ο ειδικός σκηνογράφος φονόραφ. Άν ρωτάτε και για ρυθμό... Φαντασθήτε, όπως ήτον ψηλότερο από το έδαφος, έναν περιστερώνα, μέσα σ'ένα μεγάλο χωράφι, γιατί όλόγουρά του δέν ήτον καμιά οικόδομη.

Έίχε όμως ιδιαίτερη βασιλική είσοδο κάτω από ένα ύπόστεγο στη μεσημβρινή πλευρά, πλάι σ'το «είσιτηριωποιλείς». Εκεί ήτον και η είσοδος της κτωικίας του έπιστάτου του θεάτρου Μήτη Πομονη.

Στης 6 'Ιανουαρίου του 1840 το έγκαινίωσε Ιταλικό μελόδραμα. Η εισαγωγής όμως των θεωρείων δευτέρας και τρίτης σειράς και της πλατείας δέν ήσαν άφοκότες για τή συντήρησι του θιάσου και του θεάτρου και ο δύστηνος Σανσώνη δέν είχε κολόν καιρού την τιμή να είναι συντεταγμένος του Βασιλέως και των άλλων πλουσίων.

Έξήγησε πρώτα έπιχορήγησι από τον Ύπουργό των Έσωτερικών και έπειδή δέν του έδωκαν φράγκο, άναγκάσθηκε να βγάλή το θεάτρο του σ'το σφυρί.

Στην άρχή λοιπόν του 1843 το πήρε τελευταίος πλειοδότης για είκοσι τρεις χιλιάδες δραχμές ο κδρ Γιάννης ο Μπουκούρας, κι' έτσι το σαράβαλο εκείνο διετήρησε το όνομα του Αθηναίου ιδιοκτήτου του, μέχρι της ήμέρας που καταδαφίσθηκε, όπως και το περίφημο θέατρο του Μιλάνου διατηρεί ακόμη το όνομα του ιδιοκτήτου του Σκάλα.

Έίδε όμως, παρά τα χάγια του, το θέατρο Μπουκούρα φωριές ήμέρες. Για την άκρίβεια νύκτες. Οί Αθηναίοι σπανίως έφίγαναν νύκτα σ'το θέατρο, έπαιξαν λοιπόν 3 ή 4 το πολύ φορές τή βδομάδα. Έπειδή ο Όθων έπήγαινε τακτικά, και έπειδή οι Κροίσις είχαν προπληρώσει, όπως είπαμε, τής βραδυς που έπαιζε είχε πιένες. Εκεί ένεφανίσθη για πρώτη φορά το 1840 στην Αθήνα ο περιήρισμος Άριστίας, αυτός δέ άναίβασε στή σκηνή τότε και την πρώτη γυναίκα. Έπειτ' από λίγο ένεφανίσθη και ο Παντελής Σούτσας, ή Πιπίνα ή Βονασέρα και κατόπιν ο Δημοσθένης Άλεξιάδης.

Το 1865 είχε την ευτυχία εκείνο το σαράβαλο να στεγάσει την περίφημη Ριστόρη με πέντε παραστάσεις κι' έπειτ' από τρία χρόνια—το 1868—την πρώτη γαλλική όπερέττα με το «Ορφέ ά λ' άνφ'ε» του Όφφρεμαχ.

Το 1871 πάλι έξετερέλλανε από τή σκηνή του τους Αθηναίους ή χαριτωμένην πριμα Άλαϊζά και άργότερα λίγα χρόνια μäs έσκυλόβρισε από την ίδια σκηνή ο Γάλλος κωμικός Κοκλέν.

Από τή σκηνή του έκαναν την εμφάνισί τους και όλοι οι Έλληνες συγγραφείς. Ο Γ. Πραντούνας με τή «Έλευθερωμένα Αθήνα», ο Γιαννόπουλος με τήν «Έλευθέρωσι των Αθηνών» ο Σούτσος με τήν «Άγνωστο», ο Βερναρδάκης με τή «Μαρία Δοξαπατήρ», τή «Μερόπη» και τήν «Κυρά Φροσύνη», ο Ι. Μαυρομαλάκης με τόν «Κοριολάνο», ο Σ. Καρύδης με τήν «Άλωσι τής Κωνσταντινουπόλεως», ο Π. Ζόννος με τήν «Άνδρογοννοκομαχία», ο Άγγελος Βλάχος με τήν «Γαμβρού πολιορκία» και τήν «Κόρη του παντοπόλου», ο Άλ. Ραγκαβής με τήν «Παραμονή» και τή «Φροσύνη», ο Ζαμπέλιος με τή «Χρηστίνια» και τόν «Κωνσταντίνο Παλαιολόγο», ο Σπύρος Λάμπρος με τόν «Κόμητα των Σαλώνων», ο Βασιλειάδης με τούς «Καλλέργας» και τή «Ταλταία», ο Τιμ. Άμπελάς με τούς «Κρήτες και Βενετούς» του, ο Όρσανίδης με τή «Χίο δούλη» του, ο Άνδρέας Νικολάρας με τήν κωμωδία του «Τρεις γαμβροί και μία νύμφη», ο Δημητράκης Κορομηλάς με τή «Κυρία Βεράντη» και το «Θείο Άντώνιο», ο Σύντα με το μελόδραμά του «Ο ύποψήφιος», που έντεμπευόταρσε και ο Ι. Άποστόλου, ο Άντωνιάδης με τήν «Κατάρα τής Μάννας», τόν «Όδυσσέα Άνδρούτσου» κ.λ.

Στά 1885 έπαϊξαν ακόμη διάφοροι έλληνικοί θιάσοι, αλλά είχε πεία κατανήσει άπορη και το ύπεστήριζαν με πουντέλλια.

Στο άναμεταξύ αυτό—κατά το 1856—ο Γρηγ. Καμπούρογλους, πάτερας του σεβαστού Μαίτη Δημ. Γρ. Καμπούρογλου, που τιμά δια τής συμπαθείας και τής πολιτικού συνεργασίας του τήν «Εικονογραφημένην, Άνθρωπος με ιδανικά εύγενή και έθνικά δνεμα, είχε τήν έμπνευση να γίνη ιδρυτής Έθνικής Σκηνής με ίδιο κτίριο και σχολή ήθοποιών.

Συνεβλήθη λοιπόν με τήν Κυβέρνησι και στης 6 'Ιουνίου του ίδιου έτους 1856 δια Β. Διατάγματος του παρεχωρήθη το δικαίωμα να οικοδομηθή με δικά του έξοδα θέατρο εύρωστο και με σχέδιο Ευρωπαϊκό.

Άλλά ή σύμβασις του είχε περιπέτειες στή Βουλή, όταν τήν υπέβαλαν για έγκρισιν, άφου «δέν είχε το κράτος τα άπαιτούμενα δια τήν ανάπτυξιν τής Γεωργίας και τής Βιομηχανίας και ούτε Βουλευτήριον ύπήρχε, ούτε άλλα δημόσια καταστήματα».

Έσκόλασαν κατόπιν έναν ολόκληρο χρόνο τα σχέδια. Οί ιδιοκτήται θεωρείων του θεάτρου Μπουκούρα, που έβλεπον, ότι τα συμφέροντά τους έκινδύνευαν, άρχισαν τής έντρίγκες και διαβολές, πλησίον του Όθωνος, τούς έβόηθησε δέ ο ιδιαίτερος γραμματέας του Βέτλανη.

Έπί τέλους το 1857 μόλις, άφου έχάθησαν από το γραφείο του Όθωνος και βρέθησαν πάλι—άκριβοπληρωμένα σ'τόν άρχιτέκτονα Μπουλαντζέ—στης 22 Δεκεμβρίου του 1857 κατετέθη ο θεμέλιος λίθος στήν πλατεία του Λαού, άντικρυ στήν Έθνική Τράπεζα ή οποία άνομάσθη από τότε πλατεία Θεάτρου.

Σαναμήκε όμως στή μέση ο Βέτλανη. Του έστειλε τόν Διευθυντή τής Αουνομίας και διέκοψε τής έργασίες τής οικοδομής.

Έτσι δέν εκτίσθηκε το «Έθνικό θέατρο», ούτε ιδρύθη ή Σχολή ήθοποιών. Το 1860 όμως το Δημοτικό Συμβούλιο—δήμαρχος τότε ήτον ο Γεώργιος Σκουφός—άποφάσισε να συνάψη δάνειο 450 χιλ. δρα. για τήν άνέγερσι Δημοτικού Θεάτρου.

Το δάνειο εκείνο όμως δέν έπραγματοποιήθηκε μέχρι του 1871 τότε ο δήμαρχος Παναγής Κυριακός «έβαλε μπρός» κι' άρχισε το κτίσιμο του Δημ. Θεάτρου στα ίδια θεμέλια του Έθνικού Θεάτρου Γρ. Καμπούρογλου κι' έπροχώρησε ή οικοδομή έως στα μέσα του 1874.

Άλλά τα έξοδα είχαν ύπερβή τα προϋπολογισθέντα άρχικώς και ή έργασίες έσταμάτησαν έως σ'το 1886, ότε ο άείμνητος έθνικός ευεργέτης Άνδρέας Συγγρός ανέλαβε τήν άποπεράτωση του με δικό του έξοδα και κατά τα σχέδια του Γάλλου μηχανικού Ζιράφ.

Έίδε φωριές... νύκτες το Δημοτικό θέατρο. Έστέγασε τούς καλύτερους θιάσους και ξένους άκόμη, καθώς και άστέρες, όπως ή Σάρα Μπερνάρ και ο Μονέ Σουλλί, κάθε χρόνο δέ τήν τελευταία Κυριακή τής Άποκριάς, ή «Μουσική Έταιρεία» πρώτα, ή «Έταιρεία Έορτών» και ο «Σύνδεσμος Συνακτών» έπειτα και τελευταία ή «Ένωσις Συνακτών» έδιναν το Μεγάλο χορό, όπου κυριολεκτικώς έχαλοσε ο κόσμος.

Στο άναμεταξύ αυτό εκτίσθησαν διάφορα θέατρα, χεμωιάτικα και καλοκαιρινά—ο «Απόλλων», τ' «Ολύμπια», τ' «Άντρον Νυμφών», ή «Ευτέρπη», τ' «Πολυθέαμα», τών «Κωμωδιών», ή «Νέα Σκηνή», τού Κ. Χρηστομάνου, τού «Αρνιώτη», τ' «Παλιό Βαριετέ», τ' «Ολύμπια», τ' «Διονύσια», τής «Κυβέλης» κ.λ. Και μέσα σ' όλα αυτά το Βασιλικό. Άλλά γι' αυτά σ'ε άλλα φύλλα.

Ο ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ

ΤΑ ΔΑΚΤΥΛΙΔΙΑ ΘΕΡΑΠΕΥΟΥΝ

Σ'ε προηγούμενο φύλλο είχαμε γράψει για τήν καταγωγή των δακτυλιδίων. Άλλά, όπως έπίστευαν οί άνθρωποι άνέκαθεν έχουν και θεραπευτικές ιδιότητες.

Θεραπευτικά ιδιότητες των δακτυλίων. Ο Πλίνιος άναφέρει ότι, ή συνήθεια του να φορούσιν οί άνθρωποι τόν δακτύλιον εις τόν παράμεσον δάκτυλον τής άριστεράς χειρός, προέχεται εκ του ότι μία των φλεβών εκτείνεται από του δακτύλου τούτου μέχρι τής καρδιάς. Διά τόν ίδιον λόγον λέγεται ότι ένίοτε οί Ιατροί παρά τοίς άρχαίοις διάτυσσον τήν χρῆσιν ώρισμένων δακτυλιολίθων, ως δῆθεν επιδρῶντων δια του δακτύλου εκείνου επί τής καρδιάς. Πράγματι παρά τοίς άρχαίοις πολλά δεισιδαμονία σενεδόντο προς τήν χρῆσιν των δακτυλιδίων, τούτων δέ κυριώτερα ήσαν αί έπόμενα:

Ο άδάμας δυναμώνει τήν καρδίαν και συντελεί εις τόν καλόν τοκετόν. Το ρουβίνιον ύποβοηθει τήν άγνότητα. Ο άμέθυστος διαλύει τήν μέθην. Ο σάπφειρος καθιστά άγαπητόν τόν φορούντα αυτόν. Το τοπάζιον κατενιάζει τήν ξεημένην φαντασίαν και τήν όργην. Ο άνθραξ καθαρώνει τόν άέρα. Ο σμάραγδος συντρίβεται εις τόν δάκτυλον τής παρθένου, ήτις παρέβη το καθήκον αυτής.

Έπί Ρωμαίων ή πολυτέλεια των δακτυλίων έφθασεν εις τοιούτον βαθμόν, ώστε έφόροντο άλλοι το θέρους και άλλοι τόν χειμώνα. Εις έκαστον δάκτυλον έφόροντο όχι ένα αλλά τρεις δακτυλίους, τούς οποίους συνέκρουον εις ένδειξιν μεγαλοπρεπειάς.

Οί πρώτοι Χριστιανοί έχάρασσον εις τούς δακτυλίους αυτών ήχθῶν, διότι ο ήχθῶς ήτο σύμβολον του Σωτήρος, ένεκα των γραμμάτων, εκ των οποίων ή λέξις αυτή άποτελείται. Ταύτα, ήτοι ι, χ, θ, υ, ε, εινε άρχικά των λέξεων Ίησους Χριστός Υιός Θεού Σωτήρ. Ο Πάπας σφραγίζει άπαντα τα έπίσημα έγγραφα δια σφραγίδος, έχούσης κεχωραγμένην τήν εικόνα του Άγίου Πέτρου άλιεύοντος έν τῇ λέμβω. Οί έπίσκοποι τής δυτικής εκκλησίας φορούσι δακτύλιον με άμέθυστον δακτυλιόλιθον, αλλά δέν σφραγίζουσι δι' αυτού.

Η ΔΟΞΑΣΜΕΝΗ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ

Η ΑΙΩΝΙΑ ΠΑΤΡΙΣ ΤΩΝ "ΜΕΓΑΘΥΜΩΝ,"

ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΑΛΕΞΙ ΤΟΥ κ. Γ. ΜΟΣΧΟΠΟΥΛΟΥ

Είναι πανθομολογούμενο, ότι ή Φύσις έφάνη πάντοτε εις άκρον μεγαλόδοτος εις έξοχα χαρίσματα άγνοίας και περιούσις προς τα τέχνα τής Κεφαλληνίας, εκ των οποίων άνεδείχθησαν από των άρχαιότατων χρόνων μέχρι σήμερον, σχεδόν συνεχώς, τόσοι και τόσοι μεγάλοι τῶς, οίτινες έκίνησαν εις θνητοσύνην τήν Άνθρωπότητα όλην.

Ο κ. ΠΕΡ. ΜΟΣΧΟΠΟΥΛΟΣ, Διευθυντής τῆς εν Άργοστολίω Κοργιαλενίου Βιβλιοθήκης

Ές όλον των άλλων λαών μάλλον επιτήδειοι εις τό να εύδοκωμῶν, όπου και άν εύρισκονται, οί Κεφαλλήνες διέσπεραν και διαέπεισαν εν τῇ ήμεδαπή και άλλωδαπή και μέχρι των άποαιώνων τής γῆς γονιών εις όλους τους κλάδους τής άνθρωπίνης δραστηριότητος, εις πάσας τάς πόλεις και οικίας τῶν πνεύματος δυναμῶντες, και έαυτούς τιμῶντες και τήν κλεινήν αυτών Νῆσον δι' άμαράντουδῶδες περιστροφάτους.

Από τήν διάλεξιν του κ. Γ. Μοσχοπούλου εις τόν Πανναυσόν περί Κεφαλλήνων, τήν οποίαν παρεκολούθησε και ο Πρόεδρος τής Κυβερνήσεως κ. Γ. Μεταξάς.

Προέβησαν κατ' αυτήν ο Προϋπολογιστής κ. Γ. Μεταξάς μετά τής ετίμησης Κυρίας Μεταξά, ο Αντιπρόεδρος τής Κυβερνήσεως κ. Ζαβιτιάνος, πολλοί Ύπουργοί, εν οίς και οί Κεφαλλήνες κ. κ. Αλιβιζιόσ και Δημητράτος, πολλοί Ίεράρχαι, το Λοικ. Συμβούλιον τής Ένώσεως των Κεφαλλήνων, άνώτεροι στρατιωτικοί, καθηγηταί του Πανεπιστημίου, ακαδημαϊκοί, έπιστήμονες και διανοούμενοι και δει, εκλεκτός έχει να επιδείξη έν Αθήναις Κεφαλληνιακή παροικία.

Εις τήν σσηνήν αυτήν έορτήν, επί δύο όλοκληρούς ώρας, το κατακλῶζον τήν αίθουσαν του «Παρθενάου» εκλεκτόν άκροατήριον, εν άκρη προσήλθει νοός, ήκροάτο τόν σεμνόν όμιλητήν, ο οποίος, ψάλλεις ένθουσιώδης τής ιστορικής δόξης τής ιδιαίτερας αυτού πατρίδος, έξήγε τήν δαυμῆλ και πολύτιμον εισοροάν, τήν οποίαν παρέσχεν ή άληθής εά γ α θ ή κ ο υ ρ ο τ ο ρ ο σ Κεφαλληνία εις τό περιλαμπρον Πάνθηον των μεγάλων του Έθνους άνδρῶν...

Εις τήν παλλομένην του σήτους επίκλησιν, είδομεν έκστατικοί να προβάλλουσι από των εκθάμβων όμμάτων ήμῶν, σιωπηλαί κι άγέρωχοι, από του βάθους του παρελθόντος, όλοι αί μεγάλοι τής Κεφαλληνιακής ιστορίας μορφαί, εκάστην των, όποιον δια χροσιτήρος θναυμασίον έσκαγράφε ο χροσιλόγος όμιλητής: Άνδρες έπιφανείς, έξέφωσαντες τό γόνιρον τής Κεφαλληνίας και μεγαλύναντες τής Έλλάδος τήν δόξαν. Άτρόμητοι θαλασσοπόροι, άνακαλίπτοντες τίας χώρας και νέας δόδους συγκοινωνίας. Περιηγηταί και ξερενηνηταί ομοκίνδυνου, πρώτοι αυτοί διατρέγοντες βαρβάρους, άγνώστους και άπροσίτους χώρας, άναδεικνύοντες κυβερνήται και εισάγοντες εις αυτάς τόν Χριστιανισμόν και τόν Ευρωπαϊκόν πολιτισμόν Σοφοί έπιστήμονες, τών οποίων ή άξία έβραβεύετο δια τής άναρρήσεως αυτών εις καθέδρας ξένων Πανεπιστημίων και Άκαδημιών. Έκκλησιαστικοί σήτους περιώνυμοι, εις τό θεαπέσιον κήρυγμα των οποίων, τό άσπιστόζον τόν θεόν τής σοφίας γλυκασιμόν, άνέξη των περικλῶζον τής Έκκλησίας πατέρων ή γοητευόσα εύχλωμία. Φιλόσοφοι έξοχοι. Αναμορφωταί ξένων Πανεπιστημίων και παιδαγωγοί ήγερμόνων. Ναύαρχοι και στρατηγοί ένδοξοι και διαπλωμάται περιώνυμοι εις βασιλικάς και αυτοκρατορικάς αλλάς τής Ανατολής και τής Δύσεως. Προϋπονηγοί και Άντιβασιλείς εις ξένας χώρας. Μηχανικοί θαναμαστά έπιτελούντες κατορθώματα δια τής μεγαλοφρίας αυτών. Έφηνερίται περιδοξότατοι Καλλιτέχνη τετιμημένοι...

Ίθου ο περι τα τέλη της ΙΣΤ' έκαιονταετηρίδος άκμάσας διάσημος θαλασσοπόρος Ίωάννης Φωκάς, ο άνακαλίπτης το σιτόν, το συνδόν τιν Ειρηκόν προς τόν Άτλαντικόν Ωκείαν. Ο τῶ 1250 γεννηθείς μέγιστος όλων των αίωνων πεζοπόρος Μαρκόπουλος (Μά ρ κ ο Π ο λ ο, κατά τούς Ένετούς), όστις διετέλεσε προσβέντης του μεγάλου Χάνου Κομπιλιά των Μογγόλων. Ο μεγαλειόβηλος και μεγαλοφώνος Κωνσταντίνος Γεράκης, ο άνειδθόν διαδοχικώς εις τα υψηλά αξιώματα του Προϋπονηγοῦ και του Αντιβασιλέως του Σιάμ εις τας άνατολικάς Ίνδιαι. Ο ύπό του μεγάλου Πέτρου διορισθέντες Διευθυνταί και Καθηγηταί τῆς εν Μόσχῃ Σλαβοελληνικής Άκαδημίας, άδελφοί Ίωάννης και Σπυριδιών Ανκοῦδαι ή Δ ε ι χ ο ῦ δ η ι. Ο κόμης Άγγελος Δελαδέτοιμας, περίφημος Ιατροφιλόσοφος και Πρωτανις του περιώνυμου Πανεπιστημίου του Παταίου. Ο μέγας τής Έκκλησίας Δημοσθένης και νέος Χριστόστομος Έπίσκοπος Καλαβρύτων Ηλίας Μηλιάτης, ο προαγγελίας προφητικῶς τήν Έθνικήν ήμῶν Παλιγγενσίαν. Ο μέγας του Γένους Διδάσκαλος Βικέντιος Δαμοῦδς, όστις πρώτος αυτός εισήγαγεν εις Έλλάδα τήν νεότερα τής Έσπερίας φιλοσοφικήν συστήματα. Ο διάσημος Ιατροφιλόσοφος και φρονιμοκομηματικός Μιχαήλ Φραντζής, ο όργανωτής τῆς εν Κοίμβρη τῆς Πορτογαλίας περικλήσεως Άκαδημίας και παιδαγωγός των βασιλικών σχολείων τῆς Πορτογαλίας. Ο κόμης Γεώργιος Κοραφάς, Άντιορατάρχης και Άντιβασιλείς τῆς Ισπανίας εν Νεαπόλει τῆς Ιταλίας. Ο περίφημος εν Ρωσσία επί Αικατερίνης τῆς Μεγάλης στρατηγός Πέτρος Μελισσηνός. Ο ύπό τῶν Φρειδερίκων τῶν Μήγαν διαπεφύρος ένδοξος στρατηγός και διλωματής κόμης Σπυριδιών Λούζης. Ο Νικόλαος Χέλμης, ναύαρχος επί Αικατερίνης τῆς Μεγάλης τῆς εν τῇ Μαύρῃ Θαλάσσῃ μολορ του Ρωσσοικῶν Στόλου. Ο ένδοξος εν Γαλλίῃ στρατηγός κόμης Νικόλαος Λοβέδρος Μικελανόσ. Ο εν Γερμανίῃ εις τό στρατιωτικόν και διπλωματικόν σιτάδων διακρίθεις Φρειδερίκος Λούζης, υιός του Σπυριδιόνος, όστις και διορίθη τῶ 1833 εν Αθήναις προσβέντης τῆς Προσοσίας και τῆς Βαυαρίας, μετά τήν άνακήρυξιν τῆς Έλλάδος εις Βασιλῶν και τήν κάθισθον του Όθωνος. Ο δαιμόνιος μηχανικός κόμης Μαρίνος Χαρβούρης, ο έπιτελῶν τῶ 1769 εν Ρωσσίῃ το μέγιστον των κατορθωμάτων, τά όποια άναφέρει ή ιστορία τῆς Μηχανικής, δια τῆς εις τήν Πλατείαν τῆς Πετροουπόλεως μεταφορῆς τεραστίου μονολίθου εκ γρανίτου βάρους 3.200.000 λίτρῶν, όστις έχρησιμῶσεν ως βάθρον του κολοσσαίου εξ όρειχάλκου άνδριάντος του Μεγάλου Πέτρου. Ο έφηνεργῆς του έμβολιασμοῦ τῆς ελονγίας περίφημος Ιατροφιλόσοφος Ίάκωβος Πυλαρινός, όστις έγένετο ο πρόδρομος τῆς μεγάλης τῶ 1796 υπό του Έδ ο υ ά ρ ο δ ο υ Γ έ ν ν ε ρ ο μετά 87 δια έτη άκατάληκτος του δαμολιμοῦ...

Και ή μεγαλειώδης παροίλας εξακολουθεῖ... Έρχονται εις μίαν άτελείητον οισράν μεγάλοι πατριώται και άνδρείοι μαχηταί ύπέρ Πίστεως και Πατρίδος άγωνισθέντες και ποτιόντες

Η μεγαλοπρεπής είσοδος τῆς εν Άργοστολίω Κοργιαλενίου Βιβλιοθήκης δια του τιμιου αυτών αίματος τῆς Έλληνικής Έλευθερίας το δένδρον: Οί κλεινοί Άνδρέας Μεταξάς και Κωνσταντίνος Μεταξάς, οί πρωταγωνισ...

Η μεγαλοπρεπής είσοδος τῆς εν Άργοστολίω Κοργιαλενίου Βιβλιοθήκης

- Καληνύκτα, μαριζέλ! της είπεν ο προϊστάμενός της...

- Όπως και σήμερα... έννοια σας, έστω...

- Συγγνώμην; Τι λέτε τώρα! Μόλις έρθατε κι' εγώ...

- Ποι θέλετε τώρα να πάμε, να σας τα πω; της είπεν της Ντί...

- Ένα όρεκτικό; Δέν μπόρεσε κι' αυτό ή Ντίτσα να τό άποφύγη...

- Τη στιγμή έκείνη άνοιξε ή πόρτα και πετάχθηκε από μέσα ένας...

- Έβγαλε τό καπέλλο του και χαίρατρε με πολλή ευγένεια...

- Έμπαρσώ πολύ κόρτε του άπήντησε ή Ντίτσα...

- Μαί μέλ πιαζίρ! Κέλ πιαζίρ! Η κ. Μαγδαλά!

- Η δεσποινίς Ντίτσα, του είπεν ή κ. Μαγδαλά, ή προστατευ...

- Μαί μέλ πιαζίρ! Κέλ πιαζίρ! Η κ. Μαγδαλά!

- Έβγαλε τό καπέλλο του και χαίρατρε με πολλή ευγένεια...

- Έμπαρσώ πολύ κόρτε του άπήντησε ή Ντίτσα...

- Μαί μέλ πιαζίρ! Κέλ πιαζίρ! Η κ. Μαγδαλά!

- Η δεσποινίς Ντίτσα, του είπεν ή κ. Μαγδαλά, ή προστατευ...

- Μαί μέλ πιαζίρ! Κέλ πιαζίρ! Η κ. Μαγδαλά!

- Έβγαλε τό καπέλλο του και χαίρατρε με πολλή ευγένεια...

- Έμπαρσώ πολύ κόρτε του άπήντησε ή Ντίτσα...

- Μαί μέλ πιαζίρ! Κέλ πιαζίρ! Η κ. Μαγδαλά!

- Η δεσποινίς Ντίτσα, του είπεν ή κ. Μαγδαλά, ή προστατευ...

- Μαί μέλ πιαζίρ! Κέλ πιαζίρ! Η κ. Μαγδαλά!

- Έβγαλε τό καπέλλο του και χαίρατρε με πολλή ευγένεια...

- Έμπαρσώ πολύ κόρτε του άπήντησε ή Ντίτσα...

- Μαί μέλ πιαζίρ! Κέλ πιαζίρ! Η κ. Μαγδαλά!

- Η δεσποινίς Ντίτσα, του είπεν ή κ. Μαγδαλά, ή προστατευ...

- Μαί μέλ πιαζίρ! Κέλ πιαζίρ! Η κ. Μαγδαλά!

- Έβγαλε τό καπέλλο του και χαίρατρε με πολλή ευγένεια...

- Έμπαρσώ πολύ κόρτε του άπήντησε ή Ντίτσα...

- Μαί μέλ πιαζίρ! Κέλ πιαζίρ! Η κ. Μαγδαλά!

- Η δεσποινίς Ντίτσα, του είπεν ή κ. Μαγδαλά, ή προστατευ...

Ντίτσα. Μα καθώς έβγαυε από μέσα έκείνη, έμεινε με τό πόδι στο...

- Καλήνυκτα, μαριζέλ! της είπεν ο προϊστάμενός της...

- Όπως και σήμερα... έννοια σας, έστω...

- Συγγνώμην; Τι λέτε τώρα! Μόλις έρθατε κι' εγώ...

- Ποι θέλετε τώρα να πάμε, να σας τα πω; της είπεν της Ντί...

- Ένα όρεκτικό; Δέν μπόρεσε κι' αυτό ή Ντίτσα να τό άποφύγη...

- Τη στιγμή έκείνη άνοιξε ή πόρτα και πετάχθηκε από μέσα ένας...

- Έβγαλε τό καπέλλο του και χαίρατρε με πολλή ευγένεια...

- Έμπαρσώ πολύ κόρτε του άπήντησε ή Ντίτσα...

- Μαί μέλ πιαζίρ! Κέλ πιαζίρ! Η κ. Μαγδαλά!

- Η δεσποινίς Ντίτσα, του είπεν ή κ. Μαγδαλά, ή προστατευ...

- Μαί μέλ πιαζίρ! Κέλ πιαζίρ! Η κ. Μαγδαλά!

- Έβγαλε τό καπέλλο του και χαίρατρε με πολλή ευγένεια...

- Έμπαρσώ πολύ κόρτε του άπήντησε ή Ντίτσα...

- Μαί μέλ πιαζίρ! Κέλ πιαζίρ! Η κ. Μαγδαλά!

- Η δεσποινίς Ντίτσα, του είπεν ή κ. Μαγδαλά, ή προστατευ...

- Μαί μέλ πιαζίρ! Κέλ πιαζίρ! Η κ. Μαγδαλά!

- Έβγαλε τό καπέλλο του και χαίρατρε με πολλή ευγένεια...

- Έμπαρσώ πολύ κόρτε του άπήντησε ή Ντίτσα...

- Μαί μέλ πιαζίρ! Κέλ πιαζίρ! Η κ. Μαγδαλά!

- Η δεσποινίς Ντίτσα, του είπεν ή κ. Μαγδαλά, ή προστατευ...

- Μαί μέλ πιαζίρ! Κέλ πιαζίρ! Η κ. Μαγδαλά!

- Έβγαλε τό καπέλλο του και χαίρατρε με πολλή ευγένεια...

- Έμπαρσώ πολύ κόρτε του άπήντησε ή Ντίτσα...

- Μαί μέλ πιαζίρ! Κέλ πιαζίρ! Η κ. Μαγδαλά!

- Η δεσποινίς Ντίτσα, του είπεν ή κ. Μαγδαλά, ή προστατευ...

- Μαί μέλ πιαζίρ! Κέλ πιαζίρ! Η κ. Μαγδαλά!

- Έβγαλε τό καπέλλο του και χαίρατρε με πολλή ευγένεια...

- Έμπαρσώ πολύ κόρτε του άπήντησε ή Ντίτσα...

- Μαί μέλ πιαζίρ! Κέλ πιαζίρ! Η κ. Μαγδαλά!

- Η δεσποινίς Ντίτσα, του είπεν ή κ. Μαγδαλά, ή προστατευ...

ΑΓΡΙΜΙ!

Τού έδειξε τό πακετάκι με τά φόνια της...

- Μα τί είν' αυτά τώρα, που λέτε, μαριζέλ! έκανε ο κ. Ντού...

- Έγώ είπα, μαριζέλ... θέλετε αβριο την ίδια ώρα; Στης έννηά...

- Άβριο δέν θα έχουμε πολλή δουλειά... Στης όκτώ αν θέλετε...

- Τώρα θα μου πής, πώς δέν σου άρρεσε κι' όλας! του παρετήρησε...

- Μπόν, μπόν! Νε' άκόρ! έκανε ο κ. Ντούνας.

- Έκαληνυκτέθηκαν και ή Ντίτσα βγήκε έξω.

- Μα τί είν' αυτά! έκανε ο κ. Ντούνας στη κ. Μαγδαλά.

- Τώρα θα μου πής, πώς δέν σου άρρεσε κι' όλας! του παρετήρησε...

- Μπόν, μπόν! Νε' άκόρ! έκανε ο κ. Ντούνας.

- Έκαληνυκτέθηκαν και ή Ντίτσα βγήκε έξω.

- Μα τί είν' αυτά! έκανε ο κ. Ντούνας στη κ. Μαγδαλά.

- Τώρα θα μου πής, πώς δέν σου άρρεσε κι' όλας! του παρετήρησε...

- Μπόν, μπόν! Νε' άκόρ! έκανε ο κ. Ντούνας.

- Έκαληνυκτέθηκαν και ή Ντίτσα βγήκε έξω.

- Μα τί είν' αυτά! έκανε ο κ. Ντούνας στη κ. Μαγδαλά.

- Τώρα θα μου πής, πώς δέν σου άρρεσε κι' όλας! του παρετήρησε...

- Μπόν, μπόν! Νε' άκόρ! έκανε ο κ. Ντούνας.

- Έκαληνυκτέθηκαν και ή Ντίτσα βγήκε έξω.

- Μα τί είν' αυτά! έκανε ο κ. Ντούνας στη κ. Μαγδαλά.

ΑΠΟ ΕΝΑΣ ΚΑΘΕ ΦΥΛΛΟ

ΟΙ ΤΥΠΟΙ ΠΟΥ ΕΦΑΙΔΡΥΝΑΝ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

ΡΥΝΤΟΛΦ ΜΑΪΦΑΡΤ

Γερμανός έμπορος. Έπουλοίσε ώραίοτατα μιμιπλό και παιγι...

Ευρέθηκε έγκατεστημένος έκεί στη γωνιά της όδοι Έρμου και...

Μαζί με τόν πρώτο βασιλέα είχαν τότε κατέβει πολλοί Βαυαροί.

Έκείνοι, που έφεραν τα πρώτα φώτα των έπιστημονικών των τε...

Βαυαροί στρατιωτικοί όργανώσαν πρώτοι τόν στρατό μας. Βαυα...

Έδω και τριάντα χρόνια έχωμ άκόμη τα πρώτα τους σχέδια, όν...

Βαυαρός ύποδιματοποιός της όδοι Έρμου έφερε τα πρώτα λευ...

Πολλοί από έκείνους τούς Προμηθεύς εις τό είδος τους έμειναν...

Ένα πλήθος δε Βαυαροί εργάται στής Κοκουβάουνας και στο...

Γενιόωτατο δε. Άπό μάνα και πατέρα. Τέλειος τύπος Γερμανού.

Έβλεπε μάφρο, ροδοκόκκινος, με χαμόγελο πάντα, που χαρακτη...

Έλεγε μά φροζύρα με χωριότητα οτή μέση από τό μέτωπο έως τό...

Άπαιράιτητο συμπλήρωμα της τουαλέτας του: Μιά πελόρια...

Μ' ατή την πολυτελή εμφάνισι άσκοόςε τό επάγγελμά του. Έ...

Τύπος νταντή πενήταρτίτη. Είχε μά γυναικά, γερμανίδα κ' ατήν...

Την έλάτρευε. Η παράδοσις βερβαιώνει, οτι κ' έκείνη μέχι μάς...

Κατόπιν... Μετά την καμπί... Μιά κομψη αιλουέτια ένός νεα...

Σάν άστραλη διεδόθη τότε, οτι του την έκλεψε ο Χ. Χ.

Άπαρηγόρητος ο δυστυχισμένος ο Μαίφαρτ! Για κάμποσιες μέ...

- Τό καυμένο τό Μαίφαρτ! Έλεγε στα κέντρα, όταν έπειτα από...

Έκείνη την έποχή, που δέν ύπήρχαν γαρισμένες και «ιδιαίτερα...

Έκείνη την έποχή, που δέν ύπήρχαν γαρισμένες και «ιδιαίτερα...

- Τό καυμένο τό Μαίφαρτ! Έλεγε στα κέντρα, όταν έπειτα από...

Έκείνη την έποχή, που δέν ύπήρχαν γαρισμένες και «ιδιαίτερα...

- Τό καυμένο τό Μαίφαρτ! Έλεγε στα κέντρα, όταν έπειτα από...

Έκείνη την έποχή, που δέν ύπήρχαν γαρισμένες και «ιδιαίτερα...

- Τό καυμένο τό Μαίφαρτ! Έλεγε στα κέντρα, όταν έπειτα από...

Έκείνη την έποχή, που δέν ύπήρχαν γαρισμένες και «ιδιαίτερα...

ΡΥΝΤΟΛΦ ΜΑΪΦΑΡΤ

έκείνο παρηγορήθηκε. Έφερε τότε, περιώντας από την Οδύ...

Όταν φάνηκε στους δρόμους ο Ρύντολφ με τό έτερόν του ήμισ...

Βάσκαη μοίρα τόν έφθόνησε. Ο Ρύντολφ έγινε και δεύτερη...

Τό έμίανε κι' ατή την πασιδά. Έπαιξερσε και δεύτερο τσι...

Στό δεύτερο ταξίδι του έκείνο λοιπόν εύρίξε ο Ρύντολφ πάλι...

Έκείνη την έποχή ο Έλληνικός στρατός έπρω...

Έστάθηκε κατά τόν αυτόν τρόπον άτυχος και ο' άλλα δύο ταξί...

Έπ' επί τείλους άπελίπισθηκε κι' άπράφαισε τό σωματίου...

- Δέν θα ταξιδεύη; έφέτος κύριε Μαί...

Ταυμά τσίφελ μολ! έκανε. Τό κύριος Μαίφαρτ κένει...

Έκείνη την έποχή ένα λαμπερό άστέρι ά...

Νά και τό Άντρον τών Νυμφών ναί τό μονοπάτι, όπου μαζί...

Μέσα σ' έκείνη τή γοητεία του πρώτου και στο μυστήρι...

Έσανδαλίσθηκαν οί ήθικολόγοι, άμα έμαθαν τά οκηνακά ό...

Πράγματι έγέμιζε κάθε βράδυ τό ρωμανικό θεατράκι. Πατει...

Ό Μαίφαρτ άνήκε στην μοντανιτέ. Δέν έλειπε λοιπόν. Και τέ...

Έως ότου, άδιαφορώντας και για την Άλζες—Λορραίν, που ο...

Τότε πάλι ή Άθήνα έσυγκλονίσθηκε όλόκληρη. Ο Μαίφαρτ στή...

Έκείνη την έποχή, που δέν ύπήρχαν γαρισμένες και «ιδιαίτερα...

- Τό καυμένο τό Μαίφαρτ! Έλεγε στα κέντρα, όταν έπειτα από...

Έκείνη την έποχή, που δέν ύπήρχαν γαρισμένες και «ιδιαίτερα...

- Τό καυμένο τό Μαίφαρτ! Έλεγε στα κέντρα, όταν έπειτα από...

Έκείνη την έποχή, που δέν ύπήρχαν γαρισμένες και «ιδιαίτερα...

- Τό καυμένο τό Μαίφαρτ! Έλεγε στα κέντρα, όταν έπειτα από...

Έκείνη την έποχή, που δέν ύπήρχαν γαρισμένες και «ιδιαίτερα...

- Τό καυμένο τό Μαίφαρτ! Έλεγε στα κέντρα, όταν έπειτα από...

Έκείνη την έποχή, που δέν ύπήρχαν γαρισμένες και «ιδιαίτερα...

- Τό καυμένο τό Μαίφαρτ! Έλεγε στα κέντρα, όταν έπειτα από...

Ο ΠΑΛΗΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ

ΓΕΛΙΟ ΚΑΙ ΣΑΤΥΡΑ

ΙΔΙΟΠΟΙΗΣΙΣ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ

Ο Σουλτάνος της Βαγδάτης Άρσόν Έλ Ρασίνι είχε σαν μυστικό σύμβουλό του στο παλάτι τον περίφημο ποιητή Άμπού Νασούς και συχνά του ζητούσε τη γνώμη του.
— Ένδοξοτατε και πολυχρονόμενε Πατισσαχίμ! του λέει μιά μέρα ο ποιητής. Σάν πιστός Μουσουλμάνος, θέλω να πάω στο αρσούκ-νημα της Μέκκας.
— Νά πάς Άμπού! του λέει ο κραταίος Σουλτάνος. Δεν σ' έμπο-δίξει τζάνου κανένας.
— Ναι, αλλά δεν έχω παράδες πολυχρονόμενε Πατισσαχίμ.
— Μά τότε, σύμφωνα με το Άλ-Κοράν, δεν έχεις υποχρέωση να πής στο χατζλίκι.
— Έγω Σουλτάνε μου σου ζητώ παράδες, όχι νομική συμβουλή.

ΚΙ' ΕΝΑ ΔΙΚΟ ΜΑΣ

Κι' άλλοτε είχαμε γράψει ανέκδοτα από τα δικαστήρια. Στά παλαιότερα χρόνια της ωραίας εποχής της Αθήνας στα δικηγορικά έδωλα διέκρινε κανένας τους; πειθ' εγκρίτους δικηγόρους, όπως ο γέρο Παπαφράγκος, ο γέρο Μπουφίδης, ο Νίκος ο Δημητρακό-πουλος κλ.
Άκουσε κανείς τόσα όφρα πράγματα, άδωδα μ' άξυπνότητα λο-γοπαίγνια, που μιά δικασίσιος καταντούσε πραγματικό έντρονύημα.
Τό ο κήρ τό είχε ο Γεώργιος ο Άναστασόπουλος, ο όποιος «πα-ρίστατο» εις τό Πλημμελειοδικείο, όπως και πολλοί άλλοι, όχι τόσο γιά καρ έρα, όσο γιάτι έπολιτεύτε, εκείνη δέ την εποχή, ούτε ή Θήβα, μ' ούτε και ή Λεβαδεία είχαν πρωτοδικείο και έτσι οι έκλο-γείς του Μεγαρείς ήρχοντο στην Άθήνα γιά νά δώσουν λόγο στη Θέμιδα.
Μιά μέρα λοιπόν—κατ' έξαίρεσι—άνέλαβε τον ρόλο του συνηγό-ρου της πολιτικής άγωγής, που δεν του άρσεε δόλου, γιάτι δεν διαφέρει και πολύ από τό ρόλο του εισαγγελέως.
Έπί τέλους ήλθε ή σειρά του και άρχισε ν' άγορεύει. Έξαφνα παρεμβάινει ο δικηγόρος της ύπερασπίσεως, άπευθυνόμενος πρός τους δικαστάς.
— Αιτά κύριε Πρόεδρε, παρατηρεί, που λέει ο δικηγόρος της πολιτικής άγωγής είναι λόγια του άέρος.
— Και αυτά, κάνει ο Άναστασόπουλος, που λέει κύριε Πρόεδρε ο κύριος συνηγόρος είναι... ύποκοριστινά του άέρος.

ΚΥΡΙΕ ΕΛΛΗΝΕΣ!

Γιά φαντασθήτε γένια έως κάτω από την κοιλιά. Λοιπόν στην Ίαπωνία λειτουργεί κάποιο σωματείο, εις τό όποιον γιά νά γίνη κανείς μέλος πρέπει νάχη γένια μακρυνά πέρα κάθε συνηθισμένου όριου. Άρχει νά μάθετε ότι ο πρόεδρος του Χιμπούκιγκό Κάτω έχει γένια μήκους 75 εκατοστών του μέτρου. Θά έρωτήσετε τώρα και τί σκοπό έχει αυτό τό σωματείο. Κανένα.

ΕΠΙΤΥΧΗΜΕΝΟ ΑΜΠΙΛΑΑΣ

Ένας Έγγλέζος, ο Τζιμ Λόουελ, που είχε πάει με παρέα στη Ζουίγκλα, γιά νά κυνηγήσουν τίγρεις, έπεσε τή νύκτα ένώ έκοι-μάτο, από τό δένδρο και έγινε σουπ'ε μιάς τίγρεως.
Οι φίλοι του έσπευσαν ν' αναγγείλουν τηλεγραφικώς τό θλι-βερό γεγονός στην οικογένειά του κι' εκείνοι τους άπήνησαν να συ-σκευάσουν τον νεκρόν και νά τον σιελούν στη Λόντρα.
Πράγματι ένα πρωί έφθασε εις παραλαβήν τους ένα μεγάλο κλουβί οιδερόνιο με μιά θυμασσία ζωντανή τίγρι μέσα.
Εκπλήσσονται τότε οι συγγενείς του και τηλεγραφούν στους άποστολείς: «Έλάβομεν ζωντανήν τίγριν, άλλ' όχι και πτώμα Τζιμ».
«Απάντησις τηλεγραφική άπλή: «Τζιμ έντός τίγρεως».

Στη Ζουίγκλα ένας έξερευνητής πιάνεται σιά χ'ρια ενός άν-θρωποφάγου:
— Μή με σκοτώσετε Κύριε! του λέει. Έχω γυναίκα και έξη παιδιά! Σας παρακαλώσω!
— Κι' έγώ τό ίδιο! του λέει ο άνθρωποφάγος.

— Τι διαίτα νά κάνω γιατρέ μου;
— Πολύ ασθητή. Ούτε οινόκνεματα, ούτε κάπνισμα, ούτε σι-νεμά, ούτε χαρτιά... τίποτε άπολύτως!
— Τότεσε;
— Άσθητάς οικονομίας γιά νά... μου πληρώσετε της βίζιτες.

— Τείναι ε'υτό που διαβάζεις Τοτό;
— Συμβουλές γιά τό κ'λύμπι, μπαμπάκα.
— Είναι χόρησιες;
— Βεβαιότατα... Τή στιγμή που κινδυνεύετε νά πνιγίτε, άρχει γιά νά σωθήτε, ν' άνοίξετε τό βιβλίο στη σελίδα 27.

Μέσ' τον τραίνο της Θεσσαλονίκης ο έπιθεωρητής τρυπ'ά τά εισιτήρια των έπιβατών τρίτης θέσεως. Ένας λοιπόν που δεν έχει εισιτήριο του λέει:

— Δυσήσου με... Τριάντα χρόνια έχω νά ιδώ την κόρη μου και αύριο παντρεύεται...
Έσυγκινήθηκε ο Έπιθεωρητής και θάκανε, όπως λέμε, στραβά μάτια. Σαφνικά διακρίνει κάτω από τον μπάγχο έναν άλλον κου-λουριασμένον και του ζητάει τό εισιτήριό του.
— Του λόγου του από δω, λέει αυτός στον έπιθεωρητή, μ' έχει καλεσμένο στο γάμο.

Ο Σολομών, ένα τετραπέρατο βραϊόπουλο, μπαίνει με τή σάκκα του σχολείου ένα πρωί, στο γειτονικό μπακάλικο:
— Θέλω έπτακόσια πενήντα δράμια ζάχαρ' λέει στον μπακάλη.
— Άλλο;
— Και μισή όκά καφέ...
— Άλλο;
— Και μισή όκά σαπούνι...
— Τίποτ' άλλο;
— Δυόμισι όκάδες μακαρόνια.
— Άλλο;
— Τίποτ' άλλο... Νά μου πής πόσο κάνουν.
— Έκατόν τριάντα τρεις δραχμές.
— Έγχαριστώ... Άντιο.
— Νά τα στείλω στο σπίτι; έρωτ'ά ο μπακάλης.
— Όχι... Μου έλυσσε τό πρόβλημα, που μ'άς έβαλε χθές ο δά-σκαλόσ μας.

— Πότε παντρεύεσαι Γιώργε;
— Τόν άλλο μήνα.
— Πιστεύω νά ζήσης ευτυχία.
— Δέν βαρύνεσαι... Έγώ πέρασα κ'άν και κ'άν βάσανα. Όλα τα χρο-νια του πολέμου στο μέτωπο.

Δυό οικογενειάρχαι.
— Προτιμώσα έναν γαμπρό πολύ μωπα...
— Τι ιδέαι!
— Δέν νά τώλεγεσ αυτό, αν ήξερες την κόρη μου.

— Ξέρεις; Τά κουταλάκι, που μ'άς χάρισε ο θεός σου στο γάμο μας δεν είναι άσημεία...
— Ξέρεις από άσημεία;
— Όχι... αλλά ξέρω τό... θείο σου.

— Κάποτε βρέθηκα σ' ένα μέρος που'κανε τρομερό σεισμό.
— Φαντάζομαι την τρομάρα σου.
— Μπα! Η γη έτρεψε περισσότερο από μένα.

— Αισχος! Σου είπα νά μου φέρης μιά πάστα με σταφίδες και βρέκα δυό μυίγες!
— Τι κάνετε έτσι κύριε! Δώστε μου της δυό μυίγες, νά σ'ας φέρω δυό σταφίδες.

Στό κουρείο:
— Άχ καυμένη, ξεχάσα στο άλλο μου σακκάκι τό πορτοφόλλι μου και δεν έχω νά σου πληρώσω τό ξυρίσμα. Τι θά γίνη τώρα;
— Θά μείνεις στο μαγαζί, όσο που νά ξεναμεγαλώσουν τά γέ-νια σας.

— Δέν αγαπώ διόλου την πεθερά μου.
— Δέν κάνεις καθόλου καλά. Φθάνει νά σκεφθ'ς, ότι αν δεν ύπήρχε αυτή, δεν θά είχες τή γυνούικα που είχες.
— Μά γι' αυτό ίσα-ίσα δεν την αγαπώ!

Η κυρία διάχνει την καμαριέρα κι' αυτή φεύγοντας της λέει:
— Μάθετε όμως, ότι είμαι πειθ' ύμορφη από σ'ας.
— Πού'ς σου τώπε;
— Ο Κύριος. Μούπε ακόμη μάλιστα πώς είμαι και πειθ' έξυπνη, από σ'ας.
— Αί φθάνει! Δέν έχεις τίποτε άλλο νά πής;
— Μούπαν, ότι τό κορμί μου είναι όραιότερο από τό δικό σας.
— Ο Κύριος θά σου τώπε κι' αυτό βέβαια.
— Ο,μ' Κυρία, ό... σωφέρ.

— Μή γίνεσαι δούλος του πλούτου. Γυμνός ήλθεσ στον κόσμο και γυ-μνός θά φύγης.

— Νά δυοσιγήσ πρός τον κάλακα και τον έπιτηδευόμενον. Η άρετή σπαγούς κάθεται αυτά τά έξωτερικά φαινόμενα

— Χαιροτάμει τυχαίους ανθρώπους μέσα σε αυτοκίνητο και όχι τους φίλους μας πεζούσ.

— Ο ληστής σκοτώνει με τό μαχαίρι, μ' ό σφυροκόπησ με τή γλώσσα. Τι διαφέρουν μεταξύ τους; Ο ληστής έχει και κάποια άνδρεία, ένψ' ό σφυροκόπησ είναι άνανδρος.

Η ΣΕΛΙΣ ΔΙΑ ΤΑΣ ΚΥΡΙΑΣ

ΓΙΑ ΤΑ ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ ΣΑΣ

Ένα από τά πειθ' έλκυστικά λουλούδια και γιά τό άρωμά της και γιά την παρθενική της λευκότητα είναι ή Γαρθένια. Καλλιερ-

Η Βασιλοπούλης μας, μόλις έφθασαν στην Άθήνα πήσαν της γειτονιάς και έγι-νοντο άντικείμενα ένθουσιωδών εκδηλώσεων.

γείται σε πολλά μέρη της Έλλάδος και είναι διακαής πόθος κάθε κυρίας ή άπόκτησίς της.

Μόνο στην Άθήνα θά υπάρχουν καμιά τριανταριά γιλιάδες γαρθένιες. Δέν εύδοκίμει όμως εδώ πολύ, ίσως γι'αυτ'ό δεν είναι όσο χρειάζεται αυτή τό κλίμα της πρωτευούσης ύγρο.

Η άλήθεια είναι, ότι αυτό τό θαμνοειδές φυτ'ό δεν είναι ντό-πιο. Κατάγειται από της Ινδίας ή την Κίνα και την Ίαπωνία.

Έκει υπάρχουν σε μεγάλη ποικιλία και άλλα είδη γαρθένιας. Θέλει ζεστό κλίμα και φώς. Όχι όμως ήλιο. Τών χειμώνα με τά μεγάλα κρύα πρέπει νά μένη μέσα στο σπίτι με μιά σταθερή θερ-μοκρασία.

Τό χώμα της πρέπει νά αποτελείται από τρία μέρη ρεικόχωμα, ένα κομμάτι από σάπια φύλλα, ένα μέρος καρβονόσκιονη κι' ένα ποταμίσιον άμμο. Αλλά κάθε άνοιξη πρέπει νά της τό αλλάξετε, άφου προηγουμένως τό ζεματίσετε με καυτό νερό, γιά νά τό άποστει-ρώσετε.

Ότε όμως και πολύ νερό θέλει. Δέν πρέπει νά την ποτίζετε συχνά, γιάτι σαπίζουν εύκολα ή ρίζες της.

Η ζέστη και μάλιστα ή ζεστή ζέστη είναι ο θάνατός της.

Όταν δήτε, ότι τά φύλλα της κτρινίζουν και μαδούν, θά πη ότι τό χώμα της έχει μαμουσία ή είναι πολύ βρεγμένο. Η θεραπεία της είναι πότισμα τέσσερις βδομάδες—κάθε βδομάδα μιά φορά— με νερό, που θά διαλύσετε μέσα πέντε δράμια Θεϊκό Σίδηρο (Κα-ραμπογιά ή πράσινο βιτριόλι).

Αν τά φύλλα της κτρινίσουν από ύπερβολική ύγρασία του χώ-ματός της, την ποτίζετε κάθε Τετάρτη και Σάββατο.

Ο κολλαπλαισισμός της γίνεται με κλαράκι δίχρονο ή κατα-βολάδα. Κόβετε από τον κορμό της ένα κλαράκι με λίγο φλοιό στρουγγυλεμένο, τό παραχώνετε σ' ένα γλαστράκι με κοκρια—όπως είδατε παραπάνω—ρεικόχωμα, καρβονόσκιονη και άμμο ποταμί-σια και τό σκεπάζετε με ένα ποτήρι άναποδογυρισμένο με τή στεφάνη πρός τό χώμα.

Τ. καλοκαιρι πρέπει νά την έχετε έξω από τό σπίτι σε μέρος σκιερό. Βάρδα, έννοείται, από ήλιο. Την ποτίζετε δέ μονάχα βράδυ.

Γιά νά πολλαπλασιάσετε με καταβολάδα, κάνετε από τεκετέ ένα χωνί,βάζετε μέσα χώμα—όπως σ'ας είπα, και παραπάνω.—τό τοπθεο-τείτε γύρω από τον κορμό ενός κλαδιού μεγαλούτσικου και τό δένετε.

Αυτό, έννοείται, θά τό κάνετε ή άνοιξη ή φθινόπωρο. Θά τό άφίσησε δέ έτσι 2—3 μήνες. Τό κλαρί αυτό βγάζει φύλλα, κάνει λου-λούδια και ρίζες, που φυτρώνουν μέσα στο χώμα του χωνιού. Έπειτ' από δυό τρεις μήνες μ' ένα φαλιδί κηπουρικό κόβετε τό κλαρί κάτω από τό χωνί και άφου τό ποτίζετε, γιά νά γίνη τό χώμα συμπαγές, άνοίγετε τό χωνί προσεκτικά, γιά νά μην σκορπίση και τοποθετείτε τή χωμάτινη μάζα μέσα σε γλάστρα, έτοιμη από πριν.

Μιά τελευταία συμβουλή: Όταν κόβετε τά λουλούδια της, νά προσέχετε, νά μην κόβετε μαζί και φύλλα της. Κίνδυνος—θάνατος.

Ο ΑΝΘΟΚΟΜΟΣ ΣΑΣ

Τό ΣΚΩΜΜΑ ΦΑΡΜΑΚΩΝΕΙ

Ο Κωνστ. Σκόκος, λογοτέχνης και σατυρικός, εξέδιδε κάποι σαράντα χρόνια τό φερώνυμο «Ημερολόγιο» του, πολυτελέστατο και με τής καλλίτερες πένες. Γι' αυτό είχε κατακτήσει δλο τον Έλλη-νισμό τό «Ημερολόγιο Κ. Φ. Σκόκου».

Είς αυτό έγραφε κι' ο ίδιος φυσικά, όφρα «σκαλαθόματα»—κατά τον όρο της εποχής—με τό δνοματεπώνυμό του. Αλλά έγρα-φε με τό ψευδώνυμο «Στανάς» και σατυρικούς στίχους έξυπνότε-

τους, που πάντων δέ επιγράμματα, που δάγκωναν φαρμακερά. Γιά διαβάστε:

Δέν βλέπω τί έχρηιάζετο τάχα στα στήθεια σου ο Σταυρός.
Μιά πινακίδα σοφθ'ανε:
«Απαγορεύεται άστηρώς...!»

Μιά κυβέρονης κάποτε είχε άποκείμει παράσημα με τό τσου-βάλι σε κομματικούς φίλους των φίλων της βουλευτών, μεταξύ δέ αυ-τών και σε κάποιον γνωστό στη στενή τότε κοινωνία ως άτομο ύπόπτου ποιού.

Ήτον τόση ή έντύπωσις, που έκαναν οι άνωτέρω στίχοι του Σκόκου, ώστε όλοι εκατάλαβιν γιά ποιόν τους έγραψε. Και ή Κυ-βέρονης έπνευσε ν' άνακαλέση την παρσημοφορία.

Αυτό άποδεικνύει όμως και κάτι άλλο: Ένα άρθρο δομιν' κάνει κάποια αισθησι, αλλά έπειτ' από μιά δυό μέρες ή έντύπωσις σβό-νει. Η σάτυρα όμως κολλάει σαν «ρετινιά». Τό σκόμμα φαρμα-κώνει. Θάβει!

Ο Σουφής με τό «Ρωμηό» του είχε κολλήσει «ρετινιές» σε πολλούς συγχρόνους του, που δεν βγήκαν και δεν ξεχάσθησαν, παρά πολύν καιρό μετά τον θάνατό τους.

Ο Σεμιτέλος, καθηγητής των Λατινικών, δεν του είχε δώσει βαθμό στης εξετάσεως του. Ήτον σπανός ο σχωρημένος. Όταν λοιπόν εξέδωκε τον «Ρωμηό» του, τον θυμήθηκε και τον παρέλαβε σε κάποιο του φύλλο με την έπαδο:

Σέμπερ Σεμιτέμπος
σέμπερ σπανομαρία.

Αλλά μήπως είχε άφήσει και κάποιο καθηγητή της Νομικής ήσυχ; Κάποτε ο καθηγητής παραδίδων στο Πανεπιστήμιο είχε με-ταφράσει τό «Πιστο ντεζιντιέριουμ», που σημαίνει «εσσεβής πόθος», «εσσεβής πάσολος». Αυτό έφθασε.

Κάποτε άλλοτε πάλι, που ο άείμνηστος Βασιλεύς του άπένειμε τον Άργυροσν Σταυρόν του Σωτήρος και δεν είχε φράσο, γιά νά πη στο παλάτι και νά Τόν εύχαριστήσ, έστειλε και έξήτησε από κάποιον Κροίσον Άθηναίο, γνωστόν γιά την ταγκωνιά του, χη-μάτα, γιά νά παραγγείλη φρακο.

Ο Κροίσος όμως, αντί νά του στείλη μετρητά, του έστειλε έλδος: Ένα δικό του φράκο μεταχειρισμένο, παλιό.

Ο Σουφής του τό έστειλε πίσω. Φαντάζεσθε όμως: έπειτα τί άκουσε ο ταγκωνής Κροίσος. Και γελοισαν οι Άθηναίοι πολλές βδομάδες εις βάρος του.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ. - Φοξου Αριστέως, φανταστική παράστασις του κεραυνού

ΑΠΟ ΠΑΝΤΟΥ ΚΑΙ ΑΠ' ΟΛΑ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

Ἀκόμη μία φυσιογνωμία πολιτικῆς αἰφνιδίως ἔλειψε. Ὁ Ἀλέξανδρος Παπαναστασίου. Πολιτευτὴς Ἀρκαδίας, βουλευτὴς ἐπὶ σειρᾶν ἐτῶν, Ὑπουργὸς κατ' ἐπανάληψιν καὶ Πρωθυπουργός.

Υἱὸς τοῦ γυμνασιάρχου Παπαναστάση, πού χρόνια ἦτον Πρόεδρος τοῦ Μετοχικοῦ Ταμείου τῶν Πολιτικῶν Ὑπαλλήλων, συνεπλήρωσε τὴ μόρφωσίν του στὴ Γερμανία.

Ψυχὴ ἀνήσυχη, σὰν γύρισε ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν, οὔτε δημοσίᾳ θέσει, οὔτε ἰδιωτικῇ, πού μπορούσε νὰ κατ' λάβῃ, ἐπεξήτησε. Ἐπροτίμησε τὴν πολιτικὴν, γιὰ τὸ ἄρεσαν οἱ ἀγῶνες.

Καὶ ἀλήθεια. Μαχητικώτερο πολιτικόν, ἐπιστημονικόν, ἐννοεῖται, κατηρτισμένον, —ὄχι βέβαια συγκρίνοντάς τον μὲ τὸν Δημητράκη τὸν Βούλαρη καὶ μὲ τὸν Θ. Π. Δηλιγιάννη—δὲν εἶχε ἢ Ἑλλὰς ἰδὴ ἔως τῶρα Ἐντιμος καὶ ἀφιλοκερδὴς δέ. Ἀκόμη καὶ αὐτοὶ οἱ πολιτικοὶ ἀντίπαλοί του, ἴσως καὶ ἐχθροὶ του, τὸ ἀνομολογοῦν.

Μὲ τὸν μακαριτὴν τὸν Ἀραβαντινόν, τὸν Θρ. Πετμεζά, τὸν Θαλῆ τὸν Κουτούρη, τὸν Σπύρο τὸν Θεοδορόπουλο καὶ ἑνα-δυὸ ἄλλους συνέπηξε κατὰ τὸ 1908 τὴν «Ὀμάδα τῶν Κοινωνιολόγων» καὶ ἐσήκωσε τὴν σημαίᾳ τῶν Νέων Ἰδεῶν.

Αὐτὲς τῆς Νέας Ἰδέας τῆς διετύπωνε σὲ μιὰ ἐφημεριδοῦλα τὸ «Μέλλον» πού ἐξέδιδε τότε ὁ συνάδελφος κ. Διον. Κόκκινος, ὁ σημερινὸς Διευθυντὴς τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης.

Ἀπὸ τότε ἄρχισε νὰ σηκώνῃ τῆς ἐργατικῆς μάζης στὸ ποδᾶρι καὶ ἀπὸ τότε ὁ δὲξιδερκέστατος Γεώργιος Θεοτόκης ἐξαπέλυσε κατὰ τῶν ἐργατικῶν ἐκείνων συγκεντρώσεων μιὰ ἐπέλασι ἱππικῆς. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, μπουρὴ κανεὶς νὰ εἰπῇ, ἄρχισε καὶ σιὸν τόπον μας ὁ ἄγων τῶν Τάξεων.

Ἐπει' ἀπὸ λίγο ἕνας ἀναβρασμὸς ἐφάνηκε γιὰ κάμποσον καιρὸ καὶ ἐδικαίωσε τὸ πρόγραμμά του καὶ ἔδειξε σὰν ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη νὰ μεταρρυθμισθῇ ἐκ θεμελιῶν ἡ ἐργατικὴ Νομοθεσία καὶ ἡ κρατικὴ νοσοτροπία.

Τὴν ὄθησι τὴν ἔδωκε. Τὸ σύνθημα δηλαδὴ πρὸς μιὰ μετορρυθμίσι, ἀλλὰ τόσο ἀπότομα, ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἀσφαλῶς θὰ διαισθάνθηκε ποῖος κίνδυνος καὶ ποιῆς συνέπειες ἦταν κρυμμένες λίγο μακρότερα.

Καὶ ὅταν εἶδε τοὺς ἀρχηγούς πού ἐφερε στὴν ἐπιφάνεια ἡ κοινωνικὴ δίνη, τὴν ὅποιαν αὐτὸς εἶχε προκαλέσει, νὰ σηκώνωνται γιὰ νὰ ἀνατρέψουν τὸ πᾶν, ἀπεσχίσθη ἀπὸ αὐτούς καὶ ἐχάραξε δική του τροχιά, τὴν κοινωνιστικὴν τροχιά του.

Ἦτον ὅμως ἀργὰ πειὰ. Λίγο ἀκόμη καὶ θὰ παρεσύροντο ἀπὸ τὸν κομμουνιστικὸν χεῖμαρρο οἱ τίμοι Ἑλληνας ἐργάται, πού ἔστεκαν ἀλαφισμένοι σὺν σκιαγμένῳ κοπάδι.

Τότε ἔγινε ἡ πρὸς τὰ δεξιὰ καμπὴ καὶ ἡ ἐργατικῆς μάζης βρῆκαν ἀντίληψιν ὑπὸ τὴ σκέπη τῆς Κυβερνήσεως «Κοινῆς Σατιρίας» τῆς 4 Αὐγούστου.

Ἐμεινε ὅμως πάντα ὁ Παπαναστασίου, ὁ εὐγενικὸς καὶ μαχητὴς σὰν μιὰ προσωπικότης ἀνωτέρα, γεμάτη δράσι, τὴν ὅποιαν καὶ ἡ κυβερνήσεως ἐξετίμησε δεόντως, διατάξασα νὰ γίνῃ ἡ κηδεὶα του δημοσίᾳ δαπάνῃ μὲ τιμὲς πρωθυπουργοῦ ἐν ἐνεργείᾳ.

ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ ΠΕΤΣΙΟΣ

Μὲ βαθύτατη ὀδύνη ἔμαθε ἡ «Εἰκονογραφημένη» τὸν τραγικὸν θάνατον τοῦ ἐπὶ σειρᾶν ἐτῶν ἀντιπροσώπου τῆς ἐν τῇ Μακεδονικῇ πρωτεύουσῃ Ἀδαμαντίου Μ. Πέτσιου, καὶ δὲν δύναται νὰ συνέλθῃ ὥστε νὰ εὐχρὴ λόγια κατάλληλα γιὰ νὰ πληρῶσῃ στὴ μνήμη του, ὅσα εἶχε κάνει ὑπὲρ αὐτῆς.

Περιορίζεται νὰ συλληπθῇ εἰλικρινῶς καὶ ὀλοφύχως τὴν χήρα του καὶ νὰ τῆς εὐχηθῇ ὁ χρόνος νὰ τῆς εἶνε πρῶτος ἄγγελος.

Ο «ΤΥΠΟΣ» ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Ὁ πάλαιμαχος καὶ διαπρεπὴς ἐν Βόλῳ συνάδελφος κ. Δ. Τσιμπούκης, μετὰ μακρὰν διακοπὴν ἐπανεξέδωκε κατ' αὐτὰς τὴν συμπαθὴ εἰς ὅλας τὰς κοινωνικὰς τάξεις ἐφημερίδα του ὁ «Τύπος». Μετὸ χαρὰς ἐπαναβλέπομεν τὸν ἐγκριτὸν συνάδελφον πάλιν ἐπὶ τῶν δημοσιογραφικῶν ἐπαλξεῶν ἀγωνιζόμενον τὸν καλὸν καὶ τίμιον ἀγῶνα ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν ἰδεῶδων. Ἡ Διεύθυνσις τῆς «Εἰκονογραφημένης» εὐχεται εἰς τὸν φίλον κ. Τσιμπούκην εὐτυχὴ μακροήμερευσιν τῆς δημοσιογραφικῆς του δράσεως καὶ εἰς τὰς ὡραίας ἡμέρας τῆς δευτέρας νεότητος.

ἜΖΗΤΩ ΕΝΑ ΦΙΛΙ,

Ὁ μουσικοεκδοτικὸς Οἶκος Ἀνδρεάδη—Νάκτ, ἐγκαινιάζων τὴν χειμερινὴν ἐκδοτικὴν του περίοδον, ἐκυκλοφόρησε τὸ καινούργιον ταγκὸ «Ζητῶ ἕνα φίλι». Οἱ ὠραῖοι στίχοι τοῦ νέου τούτου ταγκὸ ἀνήκουν εἰς τὸν συμπαθέστατον ποιητὴν μας κ. Χρ. Πιπρασό, ἡ δὲ μουσικὴ του εἰς τὸν γνωστὸν μοντέρνον συνθέτη κ. Μηνᾶ Πορτοκάλλη.

Τὸ ἐξώφυλλον τοῦ μουσικοῦ τεμαχίου ὀρεῖται εἰς τὸν ζωγράφον μας κ. Δομένικον Βαρδακώσταν.

Τὸ «Ζητῶ ἕνα φίλι» τὸ ἐτραγουδῆσαν ἀριστουργηματικῶς εἰς δίσκους τῆς «Χίς Μάστερ Β. Ἰ.» ἡ ναιζὲς Δί; Δανάη Σερτηγοπούλου.

ΘΥΜΑΜΑΙ . . .

Θυμᾶμαι κάποιον μακρὸν ἠλιόγερα, πού μόνον ἐγὼ καὶ σὺ, περνούσαμε στῆς νύχτας τῆ σκιά. Σιμά μας ἔφταναν γλυκοὶ ἐνὸς σκοποῦ οἱ τόνοι τραγουδαγε ἡ ἀγάπη μας, σκόρπαγε τὴ χασρά.

Θυμᾶσαι; Σὰν μᾶς σκέπασε τ' ὀλόγλυκο σκοτάδι, δάκρυσα, ὅταν μούτες σὺ «εἰν' ὦρα, γιὰ νὰ φύγω». Λές κι' ἐννοίωσα, πῶς κείνο «κεῖ τὸ τελευταῖον βράδου θὰ ἦτον τῆς ἀγάπης μας. Θὰ σ' ἔχανα σὲ λίγο».

Θυμᾶμαι. Καὶ δὲν θάθελα ποτέ μου νὰ ξεχάσω κάθε στιγμὴ, πού πέραγε σὰν ὄνειρο μὲ σένα. Δὲν ἤξερα εἰς τὴ ζωὴ μιὰ μέρα, πῶς θὰ φτάσω γάλεμι, ὄνειρα καὶ χαρὲς εἶν' ὅλα ξεχασμένα.

Νέον Φάληρον, 1936

ΣΤΑΥΡΟΣ Κ. ΡΟΥΣΣΟΣ

ΤΑ ΑΙΩΝΙΑ ΤΡΑΜ

Ἐνα τροχιοδρομικὸν ἔκτροπον ἔγινε πρὸ καιροῦ καὶ ἀκόμη διατηρεῖται ἡ βαθεῖα συγκίνησις τῆς κοινωνίας. Εἰς τὴν ὁδὸν Πανεπιστημίου ἕνα τραμ τῆς γραμμῆς Παγκρατίου καθὼς κατέβαινε γιὰ τὸ σταθμὸν Λαρίσεως ἀφῆλσε.

Θεέ! τί ἀνατριχιαστικὸν θέαμα! Ἐχάλασαν τὰ φρένα του παρὰ τὸ Ἄρσάκειο καί... πῆρε ὁ στραβὸς κατήφορο. Ὁ ὀδηγός, ἀφοῦ δὲν μπόρεσε νὰ κἀνῃ τίποτε, κτυποῦσε δαιμονικῶς τὴν καμπάνα του καὶ ὅταν ἐφθασε κάποιον ἄλλο τραμ, πού προηγεῖτο ἐπήδησε γιὰ νὰ σωθῇ. Τὸ δὲ τραμ γλυστρώντας ἀκάθεκτο ἐπέπεσε κατὰ τοῦ προηγούμενου. Εὐτυχῶς δὲν ἐθῆνησσε θύματα. Τὰ ἀστυνομικὰ ὄργανα συνέλαβαν τὸν ὀδηγόν. Ἀλλὰ τί ἐφταίγε αὐτός, ἀφοῦ τὸ βαγόνι του δὲν εἶχε φρένα. Ὅλη ἡ Πάουερ δὲν εἶχε φρένας) καὶ γι' αὐτὸ εἶχαμε τρα(μ)ικὰ δυστυχήματα.

ΤΟ ΣΟΥΡΟΥΠΟ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Ἄλλοι! Διαβαίνουνε γοργὰ τὰ χρόνια καὶ ἀσπρίζουνε τὰ μαῦρα μας μαλλιά, ὅπως σκεπάζουν τῆς βουνοκορφῆς τὰ χιόνια, ὅταν πλακώσ' ἡ βαρυχειμωνιά.

Τὶ νοιώθει τὸ βουνὸν κατ' ἀπ' τὰ χιόνια μὲς τὴν ἀναισθητῆ του τῆ ζωῆ; Τὶ νοιώθει μὲς στὴ νέκρα τὴν αἰώνια; Εὐτυχισμένον πού δὲν ζῆ.

Καὶ πάλι ὅμως θὰ ξανοίξῃ μιὰ ἡμέρα κι' ὁ ἥλιος θὰ χαϊδέψῃ τὰ βουνά. Χαρά! Ζωὴ παντοῦ! Γυριζ' ἡ Σφαῖρα! Ὅλα γυρίζουνε—Κύττα! — ξανά!

Ἄλλοι! Γιὰ μᾶς δὲ θὰ ξανοίξῃ μόνον! Πᾶει πειὰ τὸ γέλοιο. Πᾶει κι' ἡ χαρὰ. Γιὰ συντροφιά μας θάχουμε τὸν πόνο καὶ σκέπασμά μας τοῦ Θανάτου τὰ φερέα.

Αὐγουστος 1936.

Α. Β.

ΑΠΟ ΤΟ ΒΕΛΙΓΡΑΔΙ. Ὁ Ἑλλὴν πρεσβευτὴς κ. Ρωσσέτης, κατερχόμενος τῶν ἀνακτόρων μετὰ τὴν ἐπίδοσιν τῶν Διαπιστευτηρίων του Γραμμάτων εἰς τὸν Ἀναβασίλα τῆ; Γιουγκοσλαβίας